

TEACHERS EDITION
Glimpses of Our God
by Jo Ann Davidson
January, February, March
2012

Contents

- 1 **The Triune God**—December 31–January 6
- 2 **In *the* Beginning**—January 7–13
- 3 **God *as* Redeemer**—January 14–20
- 4 **The God *of* Grace *and* Judgment**—January 21–27
- 5 **The Holiness *of* God**—January 28–February 3
- 6 **God *the* Lawgiver**—February 4–10
- 7 **Lord *of* the Sabbath**—February 11–17
- 8 **Creation Care**—February 18–24
- 9 **The Bible *and* History**—February 25–March 2
- 10 **The Promise *of* Prayer**—March 3–9
- 11 **God *as* Artist**—March 10–16
- 12 **Love Stories**—March 17–23
- 13 **The Promise *of* His Return**—March 24–30

ZÌRTÏRTU KAIHHRUAINA HMÁN DÂN TÛR

Dàpchuak a, Nùna Bél leh Tùra Chàwhphûr

Hê Puitling Zirlai Kaihhruaina hetiangka kalpuina hian—dàpchuak a, ti chhín a, nùna bél tùra member-te a chàwhphûr ngei kan beisei. Zirtirtu puala kâr tin zirlai buatsaih hian kâr tluana zui tùr, Inzirtirna Kalphúng Pângngai kha a zui tho, chùngte chu:

1. Engati nge hê zirlai hi ka tân a pawimawh? (Chàwhphûrna);
2. Enge Pathian Thû ațanga ka hriat tûl chu? (Dàpchuah);
3. Engtín nge Pathian Thû ațanga ka zir chhuah chu ka tihchhín theih ang? (Nùna bél);
4. Ka thíl zir chhuah chu engtín nge ka tih ang? (A Taka Nùnpuì).

Zirtirtu hmánhlèl deuh, kâr tluana lo inpuahchàh ța hmán lote tân pawh áwlsam taka zirtir theihna tûrin ‘**Zirlai Kàihtāwi**’ tih hi a thúpui fûn kim takin a awm tho bawh.

Inzirtirna Kalphúng Pângngai chík zâwka bìhna leh, zirtirtuten an tihdân tùr hmángte pawh târlan nghâl a ni:

Ràhbí 1-na—Chàwhphûr: Zirlaiin member-te nùna awmzia a neih zâwk theih nân zirlai thú tùm bulpui leh an thil paltlang tawhte dàwhzâwm ni se. ‘Engati nge hê zirlai hi ka tân a pawimawh?’ tih zàwhna chhâng fel thei tûrin țanpui ang che.

Ràhbí 2-na—Dàpchuah: Zirlaiten zirlai thú tùm bulpui an manthiam theih nân Bible ațanga thíl hriattîr âwmte hrilh la (Chùng zîngah chuan zirlaia târlan chhûnga a mihring te, an dînhmùn te, an hnam nùnphúng te, a ram hmêlhmáng àwmdân te, chuta thílthleng, ìnghírngghona ang chîte leh thíl dang pawh a tel thei ang). ‘Pathian Thû Ațang Hian Enge Ka Hriat Tûl?’ tih chhâng thei tûrin țanpui ang che.

Ràhbí 3-na—Nùna Bél: Ràhbí 2-naa bengvârna thû an hriatte chu nùna bél tùra remchânna an neihte hmáng țangkai tûrin ti la. Hei hi thíl pawimawh tak a ni, bengvârna thû ngáwt hi Kristaa țanlénna mìn neihtîr tûrin a tâwk lo. Zirlaite chuan ‘Ka Thíl Zir Tâkte Khá Engtín Nge Ka Nùnah Ka Bél Ang?’ tih an chhân theihna tùra țanpui tùr an ni.

Ràhbí 4-na—A Taka Nùnpuì: A tãwp berah chuan zirlaite chu, “Thú hrétûte mai ni lova, títûte ni zâwk,” (*Jakoba 1:22*) tûrin fûih la. An thíl zírte chu mahni nûna bêl tûrin sãwm ang che. Hetiang ràhbí zuina hian mîmal leh a huho pawhin thíl dápchhuak leh mahni ngaihdãn târlan theihna tûra remchãнна a siamsak thîn a ni. Chutiang thil zawng zawng chuan zirlaite chu, “Pathian Tãnpuina Zârah, tûnkâr zirlai ka zir tãk hi engtín nge ka tih ang?” tih ngaihtuahna a nèihtîr dâwn a ni.

Sãwihona kaihrûaitûten hêng ràhbí pali chhûnga mîte hi hmanruaa hmangin, an pâwl member-te chu: an nûna thílthleng sawichhuah nuam tihna nei a, zirlai chhûnga Bible thûte hriat chian lehzual dùhna neiin, nîtin nùn nêna inrem a, a taka nùnpuì tûrin a chàwkpûr dâwn a ni.

Tûn kuartar zirlai kàihhruaina ziaktute:

1. **Zirlai Kàihtâwi and Inzirtîrna Kàlphúng, zirlai 4 leh 5:** Cheryl Des Jarlais, freelance writer, Ringgold, Georgia, U.S.A.
2. **Inzirtîrna Kàlphúng, zirlai 1, 2, and 3:** Alan Hecht, librarian, Rebok Memorial Library, General Conference of Seventh-day Adventists, Silver Spring, Maryland, U.S.A.
3. **Inzirtîrna Kàlphúng, zirlai 6, 7, and 8:** Nathan Brown, book editor and contributing writer, Signs Publishing Company, Warburton, Australia.
4. **Inzirtîrna Kàlphúng, zirlai 9, 10, and 11:** Dwain Esmond, editor, *Insight* magazine, Review and Herald® Publishing Association, Hagerstown, Maryland, U.S.A.
5. **Inzirtîrna Kàlphúng, zirlai 12 and 13:** Fylvia Fowler Kline, freelance writer, Medford, Oregon, U.S.A.

ZÌRLAI-01—Zirlai Kàihtâwi—January 7, 2012

Chàng Thlàn: *Juda 20, 21.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Pathiana Mi Pathum hriatthiâm thèihna tûr Bible thúpui tlàngpuite târlan.

Vèi Tûr: Pakhata Pathum lénzia, inphanzáwm táwn dân, leh fêl taka thàwhho dân thûk taka lo zàhthiâm.

Tih Tûr: Pâ, Fapa leh Thlarau Thianghlím chibaibûk.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Pakhata Pathum

- A. Engtín nge Pâ, Fapa leh Thlarau Thianghlím chu khawvêl lungphûm a nih lai aţang tawh a kan tân an lo thàwhho tawh dân?
- B. Kristâ Pathianna chu Chanchin Tã bûte hian engtín nge an sawi a, an lo entîr?
- C. Engtín nge Pathian Lehkathûte hian Pathiana Mi pathumte a hrang thèuha awm an nihna leh thàwkho, tãngrual an nihzia an lo sawi?

II. Vèi Tûr: Thíltihthèihna leh Ropuina

- A. Pathiana Mi pathumte nihna engte chuan nge thínlung taka zãhna, tihna leh chãwimãwi dùhna rilrû chàwktho thîn?
- B. Engtín nge chhandam kan nih nãna Pâ, Fapa leh Thlarau Thianghlím tãnhona sawinate hian Pathian chungah eng rilrû pú tûrin nge min chàwhthàwh thín?
- C. Pathiana Mi pathumte nihphúng engte chuan nge Amah nêna inlaichinna dùhawm zãwk nei tûra min tiphûr thîn le?

III. Tih Tûr: Nangin I Phû Rêng E

- A. Engtín nge Pathiana Mi pathumte thàwhhona tã tak chuan Pathian chu kan chibaibûk phû rêng a nihzia ngaihtuahna mìn nèihtîr?
- B. Engtín nge Pathiana Mi pathumte inkûngkài leh inlaichin tawn dân danglam bîk tak chungchâng hriatna chuan kan Pathian chibaibûknaah hmasãwnna min thlénsak?

KHÁIKHÁWMNA: Vánlam khawvêl zâu chéna Siamtu Pathian nihphúng tìnrêng hi keiní manthiam phâk ruâl a nih lòh laiin, Pathian Lehkathû chuan Pathianah chuan mi hrang pathúmte chu awmin, hnà chànvo hrang thêuh thàwk an ni tìh manthiam tûrin min tanpui a. Chuti chung chuan, Pakhat angin an thàwkho vék sî a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Bible chuan Pathian ìnpúmkhàtna thû min zirtîr a, mahse chik lehzuala zirna chuan hê ìnpúmkhàtna hi, Mi hrang pathumte kâra ìnlaichinna nung a ni tìh a târlang.*

ZÌRTÎRTÛTE PUÂL: *Mi tamtak chuan Pathiana Mi pathum thúrín hi thúrûk hriat phâk lòh angin emaw, ‘rínna chungchânga’ thúrín hlamchhiah mai tûr chí angah emaw an ngai. Hê thúrín hi a nihna tak kan manthiam chuan, Pathian nihphúng bâkah, Amah kan rínna hriatthiamna thûk zâwk min pe thei a ni tìh uar takin sawi la. Kristian thúrín tam tak lungphûmte pawh hi Pathian nihphúng Trinity thúrín kan manthiam dâna ìnghàt hi a ni tlângpui rêng a ni.*

Atomic theory [sawi dân ang chuan], thíl engpawh mai hi ‘atoms’ kan tìh mai tê tak tê tê chhiânsên ruâl lòh ìnhlâwm khâwm a ni tìh hi tûnlai thiâmna (science) lungphûm ber pakhat a ni hial âwm e. Grik mifing pakhat, Democritus (circa 450 B.C.) khân, thíl thenhran leh phèl dàrh theih lòh sawi nân *atomos* tìh tawngkam hi a lo chhêr chhuak a. Anî ríndân chuan, *atom* chu thíl tê tham, hmùhtham ruâl lòh khàwpa tê, mahse a ìntêlkhâwm tâka kan chhêhvêl thíl kan hmùh theihte lo ni ta hi a ni.

Tûn khaw hnû deuh fêa scientist-ten Democritus-a thúpui chu an hmùhchhuah thàr leh a, an han bìhchiân tâkah chuan thíl thár eng eng emaw an hmùhchhuah belh ta zêl a. *Atom*, chu thíl hlâwm khat chu a ni nachungin, thíl chì hráng hráng [electron, neutron, proton] ìnkúngkàihna eng emaw tak neia awm tlâng chu a ni lawi sî a ni. Protons rìngáwt chu ‘electrons’ tel lo chuan “atomic” a ni ngáwt bîk lova, chutiingin ‘electrons’ pawh chu ‘protons’ tel lo chuan ‘atomic’ chu a ni ngáwt bîk chuâng lo. Hêng thíl pathúm zînga a enga pawh chu a kim lo a nih chuan ‘atom’ a ni lo a ni mai.

Chutiang deuh chiah chuan, Bible-a Thúthlúng Hlúi chuan Pathian chu Pakhat a ni tìh min hrilh a; mahse chik lehzuâl zâwka kan bìh chuan, hê thíl pakhatah hian Mi hrang pathúmte chu ìnlaichinna fel tak neiin a lo awm reng mai tìh kan hmù ta zêl a, An Pathúm chuan Pathian an ni thêuh a, chatuan mî an ni thêuh bawk sî a ni. Atom chu hlâwm khat a ni chúngin, tûnah chuan then hrân dânte an lo thiam ta zêl a, mahse Pathiana Mi Pathúmte nihna erawh hi chu thenhrân thèih a ni vê lo.

Sàwihô Tûr: Pathian Pakhata Mi Pathúm nihna ang chí phúr chhuak thei entîrna eng thíl dangte nge kan khawvêlah hian kan hmùh theih ang le?

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchhuàh

ZÌRTÎRTÛTE PUÂL: *Bible-in Pathian Pakhat, A nihphúng pawh Hebrai tawnga ‘echad,’ keinin ‘pumkhat’ tia kan lehlin tâk hi min hrilh a. Chutichungin, a tîr phat aţangin landân hmang chí hrang tam tak nei Pathian a nihzia chu min hrilh nghâl bawk. Thúthlúng Hlui lamin Pathian Púm-khat a târlan dân hi thíl mal pakhat chauh sawina lam âiin, tùm thúhmùn leh nihna ziarâng thúhmùn zâwk a nihna lam hi sawi uâr ang che. Chûbâkah, Pathian Pumkhat nihdân hi chu pathian tamtak awma rínna ang chí nèn ngàihfîn chí a ni*

lo tih sawi uar tel bawk ang la. Thúthlúng Hlúiiin Pathian Pakhata Mihrang awm thú leh Thúthlúng Thárin Pumkhat, ƣangrual an nihzia a zirtír hi sawi Chiang bawk ang che.

ZÌR ZÂUNA

I. Pathiana Mi Pathumte Inpumkhatna (*Deuteronomi 6:4.*)

Deuteronomi 6:4 chuan Pathian chu ‘Pakhat’ a nih thú min hrilh a. Engati nge hei tak mai hi a pawimawh viau? Kan zînga tam zâwkte hi chuan hmânlai Israelte chhêhvêla pathian tam tak an neihzia bâkah, pathian tam tak awm chungchâng Latin ƣawnga sawina ‘pantheons’ tih hi tlêm chu kan lo hre nual tawhin a rinawm e. Mahni ânpuia min Siamtu Pathian chu mîten a lo mang nghilh tâkah chuan, an ngaihruat dân ang angin pathiante chu an lo siam ta mai ƣhîn a ni.

Chutianga pathiam lîm chi hrang hrang an siamte chu, mi chi hrang leh pâwl hrang hrangte chu ìnthliâr awlsam nân biak bîk an lo nei ta ƣêuh mai a. Chûng chu hnam emaw chhûngkaw pathian emawte pawh an ni thei. A nih lòh vêk leh ngaihsân leh nih vê châkzâwng, mi chungchuângte thiamna leh hnathawh ang chîte pawh a ni maithei. Thúthlúng Thárin lamin a sawi angin, *hotu pahnih rawng bâwl kâwp* a harsâ emaw, theih a ni lo emaw a ni; chutiangan tû pawhin dùhsâk deuh zâwk chu an nei deuh châwk a, chumi hnênah chuan thâwhlâwm hlán leh rímtui hâlte an ti ƣhîn.

Lalte leh puithiamten thúnèihna an chàn tam deuh deuh khân, an hún laia lal in ang deuhin an sakhaw biakna hmúnte chu pathian lîm hrang hrangtein an tikhat a. Chûng pathian hrang tam tak zînga anmahni dùhthlan, a khawi ber emaw chu pathian dangte remtîhna ngêia an chung a lal bîk angin an siam ta ƣhîn a. Mahse Hebrai thûmal *echad* tih chuan chutiangan chu a kâwk vê lo va, hmân lai mîten pathian hrang tam tak an nèih ang kha a kâwk vê lo.

Thâwkkhúmna changa Bible ziaktûte khân, Pathian chu Pakhat a ni tih an hriat avângin, pathian hrang tam tak nèih ang chí chu an hnâwl a. Mahse chu Pakhat nihna chu chhiarkâwp dân a thíl mal khat, ‘pakhat’ sawina ang chí a kâwk sí lo. Bible-in a târlan Pathian hi chu a danglam a ni! Chû a danglam bîkna ngáwt chu chibaibûk phû a nihna chu a ni chuâng lova; danglam bîkna ngáwt chu chibaibûk chhan tûr chu ni dâwn se, vûr zia leh kan kûtziate pawh hi chibai bûk tûr a ni vê mai dâwn a ni.

Ngâihtuàh Tèh: Hmânlai mí pathian tamtak neite angin, pathian dangte chu kan dâp chhuâk vê thei kher lo pawh a ni thei a, mah se pathian dangte chu Pathian tak âia sângah kan dàh lo thúng a ni lâwm ni? Engtín nge chû chuan A chung a kan rínawmna leh rílrù sakhata min àwmtír ƣhín? Pathiana Mipathumte inpumkhatna leh tùm thúhmùn an nihna aƣangan enge kan zìr chhuah theih ang? *Johana 17:22.*

II. Kenosis (*Filipi 2:6–8.*)

Zirlai note-in a sawi ang khân, Trinity chungchânga rínhlêlhna awm pawh hi Kristâ pathianna chungchângah a ni deuh tlângpui a. Kristian zirtîrna tuâng pângngai ang chuan, kùm (AD) zabí khatna laiah khân, Roman Lalram bial khàtah, Pathian chu Isua Krista-ah khân Mihring-ah a lo chang a. Mi suaksuâl ber anga râpthlâk taka tihhlúm niin, ní thùm nîn A lo tholeh ta a ni.

Paula’n a sawi angin (*1 Korin 1:22–25*), hê thúdik hi mi tam takte chuan an pawm thiam thei lo. Bible thûte hrethiama ìnggai, Judate pawh khân ringtu Kristiante chu, kal dik lo leh kalsual angin an ngai hial a nih kha. A ni rêng a, Messia a lo kal a, mahse an beisei ang zâwngin a lo kal ta sí lo. Greek-hote chuan, khawvêl finna tìn rêng hi an hnam finna atân an senglútin, an pawm thiam zêl mai a, chuti chungin, hê thíl hi chu dik lo leh fínthlâk lòh takah an ngai sí a ni.

Kristiante méuh pawhin hê thú hi chu pawm harsâ an ti hlê sí a ni. Kristian zirtîrna dik lo lo chhuak pawh, Kristâ pathianna, a bîkin tlánna thûah hian a ni deuh zêl mai. Chutiangan pâwl, ‘Ebionites’ an tihte chuan ‘Isua kha mìhring mai a ni a, a ƣhà berah zâwlnei a ni lék ang’ tiin an

zirtîr a. Midangte làh chuan, ‘Isua kha Pathian dik tak a ni a, hê leia rawng A bâwl lai pawh khân mihring hmêlpûin A lang mai a ni zâwk. Chû pawh chu kros-a tuâr tûr chauha lo lang a ni’ tiin an zirtîr. Chutiang zâwna thlîrna chu ‘docetism’ an ti a, Grik tawng bul lamah chuan ‘anga lang’ tihna ang vêl a ni. Arianism pawhin Krista chu pathian ‘ang deuh’ a ni a, ‘mahse Anî chu thîlsiam a ni’ tiin an zirtîr.

Hetiang zirtîrna dik lo zawng zawngte lo chhuahna bul chu, tirkòhte leh Chanchin T̄ha bù palîten an puân, thútluâng leh hriatthiam theih tak tûr Kristâ pathianna te, mihring chàna te leh tlánna thûte hi, thíl thúrûk ril anga ngaia a hrilhfiahna tûr an duân chhuah a tanga lo chhuak vék a ni. Mahse hêng ‘thúhár’ tia an sawi hi, sawifiah an tùmna hian Chanchin T̄ha dik thíltihtheihna chu a nuaibo zâwk sí a. Krista kha mihring chauh lo ni ta se, engtín nge A inhlánna kha kan hlâwkpuí theih ang? Zirtîrtu fíng tak, a chungchâng dik lo taka rêlsakna huaisen taka hmachhàwn tû ang chauh a ni dâwn a sîn! Kros chung a tuâr ang chauh lo ni ta se, eng awmzia nge a nèih ang? Pathian tàk nì lovin, angel chungnung deuh emaw lékte lo ni ta se, engtín nge A thihna leh thàwhlehna chuan Pathian chung a thîsual tihte a tlâk thèih ang nî?

Chumi kàlh zâwna tirkòhte zirtîrna chu, Krista kha, kawng engkímin Pathian a ni a, mahse A dínhmùn leh nihna sâng tak chu hlípín, Mahnî a intiruak (Greek *kenosis*) a, thí khàwp hiala thú zâwmin, kros-a thihna ngêi chu A tuâr ta a ni. Engkima engkim lo ni tawh thín chu, kan zâa min hmangaihna avângin, engmah lovah A insiam ta a ni. Chû chu i hriat chuan, chanchin t̄ha chu i hria a ni mai.

Ngàih tuàh Tèh: Engati nge Isua Kristâ nihphúng dik tak leh A pathianna dik taka hriatthiamna hi, min chhandamna tûra A nùn, thihna leh thàwhlehna manthiam nân a tângkai viau?

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bél

ZIRTÎRTÛTE PUÁL: *Pathian Pakhata Mipathum chungchâng dik taka hriatthiam a pawimawhia member-te manthiamtîr nân a hnuai a zàwhnate hí hmang tângkai ang che.*

Ngàih tuàh Tûr Zàwhnate:

❶ Bible ziaktûten Pathian chu Pumkhat tih chungchâng an sawi awmzia hi enge ni-a i ngàih?

Engati nge chû Pumkhat nihna chu a pawimawh viau?

❷ Pathiana Mipathum chungchâng mîten rínhlèlh deuhna an neih rêng rêngin, Kristâ pathianna chungchâng a nih deuh zêl chhan chu enge ni-a i rín? Engati nge Krisâ pathianna chungchâng hi, Bible-in Chiang taka a sawi bâkah, khawvêl chanchina a taka thléng ngêi a ni chungin, pàwm thiam mai a hársat thín?

Nùna Bél Tûr Zàwhnate: Pathiana Mipathum (Trinity) leh ìnpúmkhàt an nihna chungchâng thúrín kan zìrna a tângin, kan mimal nùn, chhúngkua leh kòhhrana Pathianin min dùhsak eng thíl nge kan zir chhuah theih ang?

RÀHBÍ 4-NA

ZIRTÎRTÛTE PUÁL: *Tûn kâr chhûngin nang leh in pàwlte chuan Trinity thúrîna Pathian chu mi hrang hrang, mahse Pumkhat ni sí an nihna pawimawhia in lo zír ta a. A hnuai tih tûrte hi in pàwl member-ten zirzâuna leh thlarau lama thàn zêlna an nèih nân in hmang tângkai thei dâwn a ni.*

Tih tûr 1: Pathian Pumkhat nihna Bible-in a zirtîr hi A danglam bîkna pawimawh tak chu a ni rêng a. Eng màh, tû dang màh Pathian ang chiáh an awm lo.

Thíl ziahna tûr hmanrua chhàwp lâwk la, Pathian danglam bîk riâunate sawiho zâwk ula. (Pen leh lehkhapuan pawh in hmang tângkai thei ang.) Tichuan in pàwlte chu Pathian danglam

riâunate ngàih tuahin, zìahtîr zêl la. Chutah, kan chung a Pathian thàtna leh ngilneihna târlang thei thilte avâng chuan Pathian chu fàkho ang che u. Chutiang chu class bulţan nân emaw, khâr nân emaw in ti dâwn dâwn.

Tihtûr 2: Pathian Inpúm khatna thû Thúthlúng Hlúin a zirtîr tih chu kan hre deuh thêuh hlawm âwm e, Thúthlúng Thár hian Fapa leh Thlarau Thianghlím chungchâng a sawi zúi bawk a. Chû chu a dik rêng em? Thúthlúng Hlúi lamin Fapa emaw Thlarau Thianghlím emaw chungchâng a sawina châng entîrnate târlang tûrin in pâwlte chu zâwt la. Entîrna thenkhat chu: Thlarau Thianghlím chungchâng *Exodus 31:3; 1 Chronicles 28:12; or Joba 33:4*; Kristâ lo lanna chungchâng *Genesis 18:3; Daniela 7:13*. Hêng chângte hi lo enlâwk tûrin a hmâ kârah pawh i hrilh lâwk thei tho bawk ang chu!

ZÌRLAI-02—Zirlai Kàih tâwi—January 14, 2012

Châng Thlàn: *Kolosa 1:16*.

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Pathian chu Siamtu a nihzia kan rínnain Bible zirtîrnate, hêng ang Kross leh Lei Thár chéna kan thíl hriatthiam dân a ngháwng thêihzia sawiho.

Vèi Tûr: Mimal taka min ngàih sàktu Siamtu [Pathian] rínnain nùn kan thlîr dânah danglamna a thlén nasàtzia hriat.

Tih Tûr: Pathian chu Siamtu leh Siamtharlehthu A nihna páwm a, châwimâwi.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Rínna Lungphûm

- A. Engtín nge Bible sawi Siamtu pàwmnain sual laka min chhandam tûra Pathian thíltihtheihna manthiam tûra min tanpui thín?
- B. Engtín nge Pathian chu Vânlam khawvêl zâu (Universe) Siamtu leh Ní-sarih chhûnga Thílsiam manthiamnain Sabbath, thàwhlehna leh nakína kan lei khawvêl siamthàr lehna tûr rínna kawngah ngháwng a neih thín?

II. Vèi Tûr: Tihpàlh Nge Ruâhmàn Anga Siam?

- A. Siamtu [Pathian] hnathàwh (kùtchhuakte) kan ngàih tuahin, engang zàhna, hlimna leh fàkna thilung nge mìn pùttîr thín?
- B. Pathian ruâhmàn ang thlápá siam kan nihna [tihpàlh thíla lo awm vê mai nih lònna] hian Pathian chungah leh kan mìhríng puite chung a kan rílrù pùthmangah eng danglamna nge a siam?

III. Tih Tûr: Pathian Siâm

- A. Engtín nge hmangaiha khàt, mimal taka laichinna nèihpui theih Siamtu chu kan châwimâwi thàt thêih ber ang?
- B. Engtín nge Pathian hian min siam lékfang ni lovin, min tlàn tûrin vânl thilpêk thà ber béerte chu min pe zâwk a ni tih thû hian Amah kan chhânlêt dân a khàwih thín?

KHÂIKHÂWMNA: Thílsiam chungchâng Bible sawidân rínna hian Engkimtithêi Siamtu-Pathian kan kawmnaah cháuh ni lovin, Sabbath, Kros, thàwhlêhna leh thúrín dang tam tak kan manthiam dânah ngháwng a nei thîn a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Pathian chu Siamtu a nihna leh Amâ nungchang bâkah, Tlântu A nihna kan hriatna hi a inphiâr chiât a ni.*

ZÌRTÌRTÛTE PUÂL: *Pathian chu Siamtu a nihna kan manthiamna leh A nungchang-mîzia bâkah, kan tâna thil min tihsak pawimawhia lam hi sawi uar viau la. Thîlsiamnaa A chêtân leh chû chuan ngháwng a nèih dân dik taka manthiamna ațanga Pathian chungchâng kan hriat bêh zêl theih dân sawifah ang che.*

Tûnlai scientist tam zâwkte hi chuan dik tûra ngàihruatna “methodological naturalism” an tih chu an ríng tlângpui ta a. A awmzia chu, thilthleng tawh engkim mai hi, tûnah a thleng mêk emaw, leilung khawvêl awmphúng vâng hian a la thlêng leh dâwn emaw a ni vék mai a, mahswe chu chu ‘chunglam thiltihtheihna’ (supernatural)” vâng chu a ni lovang tih a ni. Hniâlkâlhtûte hian Pathian chu Siamtu, Túngnùngtu leh Tlântu a nihna hi an hnâr tlát avângin ‘Pathian awm rín lòn inzirtûna’ (methodological atheism) an tih chu an kâlpui ta zêl a ni.

Kan nîtin nûnah leh kan chhêhvêl thil rêng rêngah hian tlang taka Pathian lo chêtâna han hmùh mai tûr a awm lêm lòn avâng hian, mi tamtak chuan chutianga hniâlkâlhtûte thil sawi pawh chu âwihawm viauvin an ngâi a. Keini Kristianten kan leilung leh chhêhvêl thila Pathian lo chêtâna ni ngêi tûra kan ngâih ang chîte pawh hi, leilung awmphúng vê rêng vânga lo thleng a nihna bâk âwihawm taka sawi thiam a hár viau bawk sí a. ‘Methodological Naturalists’ an tihthe chuan tûna thil awmdân hi thil kalphúng vê rêng a nih chuan, chutiang chu thil awmdân pângngai rêng a lo ni kùmkuâ tûrah an ngai bawk. Chutiang ngâihdân neitûte chu *2 Petera 3:4* a ‘ringhlêlhtûte’ chungchâng a sawi: “Thil tinrêng hi siam tãntirh atâ thil chu a awmdân pângngai rengin a la awm a lâwm!” tih ang kha an ni ber mai.

Hei hi dik tûr chuan, Methodological Naturalist-te chuan hún an mamawh hnem hlê dâwn bâkah; kan chênna khawvêla thil tinrêng mai chu, a thlên dân tûr ang taka thiâm taka ruâhmàn lâwk khiâu khiâu a ngai ngêi bawk ang. Methodological Naturalist-ten hmùhlâwk lôha thil thlêng anga an sawi laiin, Seventh-day Adventist Kristiante erawh chuan Siamtu ngilnei kùt ațanga kan khawvêl siam a nih khân a thàfamkim thláp a—mahse sualnain khawvêl chu a tikhawlo zo ta tih an hre sí a ni. Sual lùh hmâ dìnghmùna awmtîrlehtû tûr Tlântu chu kan ngâk mêk a ni.

Sàwihô Tûr: Bible-in khawvêl a thlîr dân ațang chuan ‘engtín tín emaw khawvêl leh a chhûnga thilte chu an lo awm pâlh vê mai’ tih hi chu ìnkàlh tak a ni. *Sâm* phuahthûin “Vânte khian Pathian ropuzia chu a puângchhuak a, boruak zâu tak khian A kùtchhuat chu a lantîr thîh” (*Sâm 19:1*) a tih laiin, leilung awmphúng hi engangin nge kan hmùh vê?

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchhuàh

ZÌRTÌRTÛTE PUÂL: *Thúthlúng Hlúi leh Thára a sawi Pathian hi manthiam tûra Thîlsiam pawimawhna uar takin sawi la. Hê thil inlaichinna Thúthlúng Hlúia a lo awm hi a màk lo. Bible-in zàwhna a chhân hmasakber chu, engtín nge kan lo awm a, enge a chhán tih hi a ni. Thúthlúng Thár lama tlánna thû lungphûm pawh chu Thîlsiamna hi a ni tlat mai. Hei hian Thúthlúng Hlúi Pathian leh Thúthlúng Thár Pathian chu danglam emaw, hrang emaw anga ngâihdân awm chu a thiat bawk a ni.*

ZÌR ZÂUNA

I. “Thil Zawng Zawng” (*Kolosa 1:16*.)

Thúthlúng Hlúi leh Thár lam pawh hian, Pathianin khawvêl zâu hi a siam lo a ni ang tía ngâih theih tûr zâwngin engmah sawi a nei lo. Israel leh an chhêh vêla chêng hnamte pawh khân, khawvêl zâu hian siamtu emaw, siamtûte emaw chu nei tûrin an ngâi thêuh a. Hêng mifing thênkhat, Epicurus-a leh a thùihruaite zînga Lucretius-te ang kha chuan, khawvêl zâu hi mahnîa chatuana awm, mahnîa-famkim, a nihphúng pawh danglam ngai lo angin an ngai thúng.

An danglamna pawimawh lai tak chu, Bible chuan ‘thíl *zawng zawngte* tobul chu Pathian a ni’ tih a zirtîrna hi a ni. Sakhaw thenkhat leh zirtîrna thúrîl thenkhat—khâng ang Platonism—kha chuan khawvêl leilung leh rùhrêl vêl hi chu ‘*Demiurge*’ an tih chuan siam niin an ngai a. Greek ãawnga a awmzia chu, kùt thêmhiam emaw, thíl siamthiam emaw sawina a ni. An sawi dân chuan hê ‘*demiurge*’ tak hi chuan leilung rùhrêl vêl tak chu a siam lo va, mahse tûna an awmpúng leh chêtđân hmang ang tûr hian fing takin a rem khâwm ta niin an sawi. Kan tûnlai húna khawvêl zâu chéna thíl dùhthúsâm chiah lo laite hi chu a cheibâwltu ‘*demiurge*’ zeí tâwk lòh deuh vâng niin an sawi. Chû ‘*demiurge*’ pawh chuan thlarau khawvêl chungnung zâwk hi a hre lo emaw, a pawm vê chiah lo emaw ni tûrah an ngai bawk.

Zoroastrianism, hmânlai Persia mîte sakhua hian, pathian pahnih awmin an ríng a, chûng chu a ãhâ leh a sual chîte an ni. Chûng pathian ãhâ chuan ransâ leh thlái lam chîte chu mâwi leh dùhawm takin a siam a. A sual chî zâwk erawh chuan ‘*hruizâm lam chîte*’ leh nungchâte pawh a hnâwksak leh chímwam chî angtê hi a siam vê thúng niin an ngai.

Tûnlai hian, mi tamtak chuan Bible-in thílsiam chungchâng a sawi leh thíl hi mahnîa lo awm tih zirtîrna (evolution) hi fawm kàwpin, Pathian chuan khawvêl zâu chéna siamin, eng emawti chhûng chu mahnîa lo insiam puitling chhò tûrin A kalsan leh ta mai a, chutia a thang bo chhûnga hmún hnâwmtâm deuha lo la dam khawchhuakte hnêna ‘*nunna/thlarau*’ pe tûrin a lo kîr leh ta niin an sawi.

Hêng ang ngàihđân a khawi màh hi Bible zirtîrna nêna indùh a awm lo. Bible chuan ‘Pathian chuan thíl *zawng zawngte* hi A siam a ni’ tih chiang takin a sawi mai a. Chûngah chuan keini tâna hmùh tham lòh khâwpa tê leh lian eltiâng: thlarau ram nihna bâkah kan khawvêl awm púng kan hriat mai lòhte pawh a tel vêl vék a ni. A tîra an nihphúng thêuhah kha chuan Amâ famkimna leh ãhâtna an lantîr thêuh a, chutiang chu a la ni leh dâwn a ni.

Ngàihđuàh Têh: Engati nge Pathianin thíl *zawng zawngte* hi A siam tih pàwmthiam hi chuti taka a pawimawh? Hmânlai ađang tawha A thílsiam hmanga Pathian hmùh tùmna ang chî hi engangin nge i kalpui vê a, nge, Anî chu sírah i hnâwl vêl mai zâwk?

II. Thílsiam Lâia Awm (*Johana 1:1–13.*)

Helai thû hi *Genesis*-a Thílsiam chungchâng sawi zâuna, Fapa Pathian, Thû chu fiàh zâwka târlan ãanna pawh kan ti thei ang. Hrilhfiaktu thenkhat chuan a ziaktû hian thíl eng emaw tak sawifiah túma hnialna ãanfung siam a, thíl a *zawng* a zâ erawh sawi ta lo angin an ngai. Entîrnân, châng 3-naah hian a sawi tùm chu târlangin (chû tho chu Paula pawhin *Kolosa 1:16*-ah a sawi a) Pathianin Krista hmangin thíl *zawng zawng* A siam tih a sawi a. Chutiang thû chu a ziaktû hian uâr takin, “Thílsiam *zawng zawng*, Amah tel lova siam pakhat tê màh a awm lo,” a ti ta hial rêng a ni. Khatih húnlai khawvêl kha chuan hetiang ang thû hi chu an pawm zâwng a ni thêuh lêm lo a ni.

Chiang takin, a ziaktû sawi tùm chu, Thílsiam chungchâng chipchiar taka sawi lam a ni lova, chutiang chungchâng chu Thúthlúng Hlúi lamah chiang takin a chuâng tawh a—hei tho hi Kristaa tlánna thúchâh laipui chu a ni. Khatih lai leh tûnah pawh hian, Krista chu Tlântu a nihna changchâwi chung sî a, Thúthlúng Hlúi thû (a bîkin Thílsiamna chungchâng) nuaibo emaw, thlâk danglam emaw dùh deuh tlát an awm reng mai. A lehlamah chuan, a ziaktu hian Thílsiamna leh Tlánna hi thû inzawm nghêt tlát a nih thû a târlang a ni.

Ngàihđuàh Têh: Engati nge Krista chu Siamtu leh Tlântu a nihna hi lâk hràn thêih lòh, inzawm tlát a nih? Engtiang kawngtein nge Tlánna ruâhmàn hi *Genesis*-a Thílsiamna chungchâng thútàka innghât tlát a nih?

III. “Mi Pakhat Avângin . . .” (*Rome 5:12–15.*)

Paula sawi tùm ber chu Adama chungchânga thúdik ni ber lo chungin, a ƣanfungah chuan a hmang tho a ni. Paula khân Isua Krista chu a taka awm ngêi a ni tih a hria a. Hmânlai khawvêlah kha chuan, an pathiante kha thia lo tholeh a, thlâite pawhrawn titha ta riau emaw, a zúitute tân sawi mai theih ni lêm lo thil eng eng emawrawn thlén ang chí sawi tura pui an ngâh mai. Chûng pathian tam zâwkte chu suangtuahna ram mâwi taka chêng an ni ber hlawm a. Mahse Isua Krista erawh chu a taka mihringa lo khawsa vê ngêi, mîta hmûtûten a chanchin an ziak niin, khawvêl chanchin ziaaktu Josephus leh Tacitus-te pawhin an târlan vê ngát kha a ni thúng. A taka awm sualna laka mihringte ngêi tlân tura a taka thihna tuar vê ngêi a ni. Paula khân tholèh Krista nêna intâwhna an nêih bâkah, Isuâ damlaia lènpui a kâwm thînte pawh inbiang biakna a nêihpui fo thîn a ni.

Chutiang chu a lo nih sî chuan, engati nge Paula hian hmâsâng phuahchàwp thàwnthûa mi ang deuha a ngâih nêna ìnbél a thlân tlát mai ni tâ ang le? Thàwnthûa changtupâ ang lékin, sual lâka tlân nih chu enga tân nge ni ta ang? A taka awm ngêi Krista chu Kristian sakhuanaa a laipui ber a nih chuan, a taka awm vê tho Adama chu thúpui ber a ni lo deuh zâwk ngêi ang.

Ngâihthuàh Tèh: Krista ringa kan inçhâlin, engati nge A Thû rínchhán ngêi tura thútlúkna nghèt tak kan siam ngêi a ngâih?

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bél

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Keini Seventh-day Adventist-te hian Pathian chu Siamtu a ni tih kan sawi awmzia manthiam nân a hnuaia zàwhnate hi hmang ƣangkai ang che.*

Ngâihthuàh Tûr Zàwhnate:

❶ Engtiang kawngtein nge Kristian pàwl dang zawngte thúrînte hi Pathian chu Siamtu a nih manthiamna dika innghât an nih hlawm? Entîrnân, Tlanna ruâhmàn emaw, Bible thúnèihna emaw thû-ah te?

❷ Pathian chu Siamtu a nihna Kristianten an manthiam dân leh tûnlaia ngâihdân tlânglâwn tak: ‘Zâwng thlâh kan ni’ (evolution theories) tih hi thil inkâlhlát hi engtín nge ni ta ang?

Nùnpui Atâna Zàwhnate:

❶ Pathianin A thîlsiamte A enkawl leh ruâhmàn thlíp thlêp zâra tûn thlenga kan leilung awm zui zêl dân kan enin, Pathian thîlsiamte kan kûngkâihpui dân tûrah enge kan zir chhuah thèih ang? Chutiang manthiamna aƣang chuan, Siamtu âia thîlsiamte ngaisâng a ‘pathiana biakna’ lâkah engtín nge kan ìnvên theih ang?

❷ Thîlsiamna leh thil ÷òbul lama zàwhnate leh thûinçhùh chungchângah, engtín nge hre dùha tihtak zéta zâwttute chu keini kòhhran hian kan éndân tûr ni ang? Engtín nge Thîlsiamna thû hi nghèt taka vuân a, chutiang chungchâng lama hársâtna nei deuh te tân kòhhran chhûng hi ‘hmún hímah’ kan siam zêl theih dân tûr?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Pathian thîlsiam dân kalhmáng leh thúltùm bâkah, A thîlsiamte A enkawl zui zêl dân kan lo manthiam déuh déuh hian, Pathian siam a nih rínhlèlhna ang chí leh, Amah chu ngaihnhêp leh sîra hnâwl mai ang chí lâkah kan ìnvêng fimkhur deuh deuh tûr a ni. A hnuaia Tih tûr hmang hian Pathian A thîlsiamte siam nâna thútlúkna A siam dân manthiam tûrin zirlaite chu a ƣanpui thei ang.*

Tihtûr: Han thlîr thuâktu tân pawh, nungchâte leh thlâi bâkah thil tinrêng mai hi, an chênna/awmna hmún nêna a inmîl/indùh thláp zêl mai tih chu a chiâng viau mai. Kâr lo awm tûr chhûng hian, nungchâte emaw thlâi emaw pawh, hmún/boruak danglam bîk deuh taka

awm/chêngte chu lo énzúi tlâng teh u. A thèih chuan an lem/thlalâk, video ang chîte pawh awm thei ta se a hlâwkpuiawm khawp ang.

A nih loh vèk leh, a hmâ kêr lam atânga lo tih atân home-work-ah ìnpèk lâwk a, TV program hêng ang: Animal Planet, Discovery leh National Geographic channel én emaw, chutiang lam chanchin ziahna bù chhiar emawte ni ta se, mahnî pâwlah sawichhuah lehna hún ìnsiamsak ni se.

ZÌRLAI-03—Zirlai Kàih tâwi—January 21, 2012

Châng Thlàn: *Thupuan 5:12.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Kros kha Pathian nihphúng puânchhuahna laipui ber a nihzia Thúthlúng Hlúi leh Thára chanchin leh entîrna hrang hrangte ennawn.

Vèi Tûr: Kros-a Kristâ tàwrhna leh Pâ rîlrù nàtna chu thîmna hmanga hliàhtîr a nih dân târlan.

Tih Tûr: Kristâ zâra kan nùn chhòh zêlna hmanga Pathian tàwrhna tawmpui.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Chanchin Thà Laimû

- A. Eden Huan-ah khân, Setana tihlâwm a nihna tûr thútîam chu, hnèh a nihna tûr man to tûrzia nèn târlan nghâl a ni. A man chu enge ni?
- B. Tihdam kan nihna tûra Pathian tàwrhna Bible thawnthû leh chângte chu enge nge ni hlawm?

II. Vèi Tûr: A Vuakna Vualtea

- A. Engati nge kan tâna khénbèh vèl laia Kristâ tàwrhna leh Pâ tàwrhna chu chîk taka ngàih tuah fo a pawimawh viau?
- B. Kristâ tàwrh nàtzia chîk taka ngàih tuah leh mìthlânain, Pathian chung a kan rîlrù pùthmangah enge ngháwng a nèih thín?

III. Tih Tûr: A Nó Tawmpuiin

- A. Engtín nge Kristâ tàwrhna no chu kan tawmpui vè thín?
- B. Chhandam kan nihna atâna Pâ leh Fapà ìnsênso nasatzia thûa kan chênin, engtín nge kan lo danglam thín?

KHÁIKHÁWMNA: Kros chung a Kristâ tàwrhna nàt leh râpthlâk zia bâkah, chutiang taka tuar tûra Pâin A Fapa a rawn tîrha nâ A tihzia khân sualna râpthlâkzia leh manto zia bâkah, kan bàwhchhiatnate avânga Mahnî chung a hrêmna ìntàwrhtîr khâwp hiâla Pathian hmangaihna thûkzia chu a târlang a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Sual chung a thìnûrna chuan Pathian rêldikna chu a târlang a. A zàhngaihna chu sual nuaibo a nihnaa keini nuaibo tel kan nih lònna tûra A kal thùizia hian a târlang bawk.*

ZÌRTÎRTÛTE PUÁL: *Thlânna atâna Kristâ thiltîh inchâwih tâwka manthiam pawimawhzia uar takin sawi la. Thlân kan nihna hi sual phalraina tûr ni lovin, A Fapa thiltîh ropui takin A nungchang târlangtu Pathian chung a lâwmna nêna thûâwih leh châwimâwi tûr kan nihna entîrtu tûr a ni zâwk.*

Sawisêlna tûr zawng rengho chuan Kristianten entîrneia kros an hmang hi an nùihzàt vèl a, a bîkin rangkachak tléréuh atân emaw, cheimâwi nân vèla an hmang emaw angahte a ni zuâl a. Kros chu ìntihhlúmna leh ìnngàisakna hmanruâ chu a ni ngêi rêng a. Mahnî hmêlmâte chutiang taka ngàisa dùh rîlrù chu mak tih pawh a âwm viau ang. Isua Krista'n a entîr leh A fâte tâna A dùhsak nêna thíl ìnhmèh lo, âwm ang lo tak ni thei chu, ìntihhlúmna hmanruâ chauh ni lo, ní eng

emaw chén hrèhawm taka inngàisakna a ni ta zâwk tlát mai leh, chutiang atâna leilung chàkna: nî, ruàh leh thíl dang dangte an tel vê ta zêl mai chu a ni.

Kristian hmasâte khân chutiang chu a ni tih an hre tâng a. Kan tihtheih zawng âiin Kristâ inhlánna chu a thà zâwk tih an manthiam tho chungin, entîrneia kros hman chu thâ an ti tho bawk. Kùm zàbí tîr lama Kristianten kros hmêlhmang an ngàihdân leh tûnlai ngàihdân chu a inang thlíp thlép hauh lo vang. Krista entîrna atân sanghâ emaw thîrchakâi lem emaw an hmang thîn a, chû chu inngàisak leh intihhlúmna entîrnân chuan an hmang lêm lo. Emperor Constantin-a méuh pawh khân Kristian entîrna atâna kros hmán chu a rîlrem zâwng a ni lova, Krista hmíng ziahnaa Grik hawrawp hmasa pahnih, Chi Rho, chu hman a ni ta zâwk.

Mahse min tlân tûra A thihna atân Krista'n kros chu a pû a—chû chu سوالنا ngáwng râphtlâk tak lo thleng entîrna tûr ni awm tak a ni a—thíl thâ leh mahnî hmasialna tel lo kâlh zâwng tak entîrna tûr awm tak pawh a ni ang. Chutiang chu Anin min tihsak thei a nih sî chuan, kan tân enge min tihsak zêl thèih ang le?

Sàwiho Tûr: Mîte Kristiana an inçhâl deuh vékna hmún anga chêngte tân chuan, kros hi thíl tehluá a ni lêm lo fo. Hmù réng pawhin a nihna kan man lo thei tho bawk. Kan tân kros hian eng awmzia nge maw a nèih chiáh le?

RÀHBÍ 2-NA—Dàpçhuàh

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Tlân kan nihna atâna a mantozia lam ngàihduah lêm lova Kristâ tlánna châwisân vê ngáwt hi a áwl viau thîn. Sual hi thíl nêp tê emaw, fiamthû ang lék ni lovin tih uâr takin sawi la. Kan hlamchhiah mai chuan boralna min thlén ngêi ang. A làk atanga tlân kan nihna tûr hian Pathian Fapa chungah tàwrhna leh khawhar taka thihna a thlén hiâl a ni.*

ZÌR ZÂUNA

I. I Chungah Pathian A Thínrim Em? (Rome 1:18.)

Pathian thínurna han tih hi mi tam tak tân chuan manthiam mai a hár deuh a. Thèih chu ni se, kan zînga tam zâwkte hi chuan Thúthlúng Hlúi kil khàtah kan hnâwl ngêi ang. Chutiang chu a nih laiin, mi tam zâwkten Pathian hmangaihna leh khawngaihna sawina bû (Rome) tîr lamah chuan a chuâng miâu mai sî a. Chuti chu Pathian thínurna tih hi enge maw a awmzia ni dâwn le? Keini'n kan ngàihdân tângpui anga 'thínrimna' tih ang hi a ni vê dâwn em ni, nge, سوالنا ngáwng chhuàh vê rêng sawina zâwk?

Pakhatnaah chuan, kan zâ hian mîhríng thínrimna tih ang hi chu kan paltlang/tawng deuh thêuh tawh ngêi ang a, chutianga kan thíl tàwn chu a thà lo lam a ni tângpui lehngâh! Thínrim chu a lo âwm vê viau emaw, âwm ang lo deuh tak pawh a ni thei tho bawk. A engah pawh chuan thínrimna chu mîhríng rílrù sùkthlêk awmdân chu a ni pháwt mai. Chutiang zâwng chuan Pathian thínurna erawhchu a danglam hláuh thúng.

Hêng châng Pathian thínurna tih hi Pathian rorêlna nênzawm hnâi tak a ni a. Chuvang chuan, rílrù thínrim so phút tih ang lam chu a ni vê lo. Pathian chuan سوال له fellòhna chungah ro A rêlin, nuai bo tûrin a chingfel dâwn a ni. Chutih rualin, hê سوالنا emaw fellòhna emaw hi thíl puarpawlêng sàtliáh mai a ni lo. 'Mîhríngte fellòhna' ngêi a ni. Chuvâng chuan, thínurna chu سوال chungah thínrimna a ni a, chutiang سوال tih chîngte leh 'fellòhnaa thútâk tàwmpuitûte' chungah thleng tûr a ni ang.

Paula hian 'a lo lang ta' emaw 'tíhlan mêk a ni' tih tawngkam hmangin Pathian thínurna chungchâng a sawi a. Kawng khatah chuan, hei hian سوال tih ngáwng thà lo lo lang ngâh thîn chu a sawi a. Kan khawvêlah hian سوال tih ngáwng hi a lang ngâh deuh fova, chîk deuh tân

chuan hmùh a hár lêm lo fo. A nghawng tha lo chu Pathian rorêlnaah pawh târlan chu a ni tho vang a, chutah chuan sualna leh fellòhna chu nuaibo a ni tawh ang.

A tâwi zâwngin, Pathian chu i chùngah a thìnrim a ni lo. Sualna chungah A thìnrim a ni zâwk. Sualna leh nangmah chu thên hràn che a, Amah ngêiin a târlan nùn thár leh fêlna chu páwm tûrin A dùh che a ni. Tùmàh hian sualna chu chèlh zúi zêla kan boralpui a ngai lo!

Ngàihthuàh Tèh: Pathian chuan A thìnurna leh chumi púmpèlh dân tûr chu A târlang a. Nang, fellòhna hi i la chèlh zúi tlát em ni? Chutiang a nih chuan, i thláh hmiáh theih nân engtiâ tih tûr nge ni tâ ang lê?

II. “Tûin Nge Kan Thúsawi Ríng?” (Isaia 53.)

Kan zînga tam zâwkte hi chuan Kristâ inhlánna zâra thiamchântîrna thúrín, Krista’n a thàtna zâra Amâ fêlna min chântîr chungchâng hi kan lo hre tawh hlawm ang chu. Pathian chuan Kristâ tlinna nei tâ angin min én ang pawhin a ngàih theih tho bawh ang. Hê thû hi kan dùh viau thîn a. Chutiang chu kan tân a taka a lo thlèn theih nân, Krista’n Amâ dùhthû ngêia kan sualna a phùrh a ngai a. *Isaia 53* hian rín lònna lam thûin bùl a’n tjan zét a, hlauhthâwnnain a khâr zúi ta a ni. Zâwlnei hian tawngkam dùhthàwh deuh takin, “Tûin nge kan thúsawi ríng?” tiin zàwhna a siam zúi a. A chhanna chu tlêm têin tih a ni ang.

Isuâ dam rualpuite khân kros chungah A tuârlai chu hmûin, tàwrhna râpthlâk thei ang ber chu a ni tih bâk hmùh vâk an nei lo. Sawi tûra hlêih pawh an hré lo a ni ber. Khatiàng vânduaina leh chànchhiatna ang chí khân a tlâkbuak vê ang tihte an hlâu pawh a ni mahnâ! A nih lòn vèk leh, chtiang hremna leh thihna râpthlâk phû thíl sual lian tak A ti niin an ríng pawh a ni ang. An hawisan a, thèihngihl zúi an túm ta mai rêng a ni.

Thênkhat chuan an thlîr a, an sakhaw hruiute leh an khawtlâng thúneitu lalte chuan dân bàwhchhia, Pathian sawichhêtu, mi pângngai chiah lo angin an hmû pawh a ni thei. Khátih laia ram rorêltu fîng leh hûhâng ngàh tak takten A chungchâng rêlin, thiâm lòn an chântîr a. An rorêlna kawng dangah khatianga thúkhat vuâk tlân diâl kha an nei tawh ngâi rêng em? Inhnàmhnàwih vê lòn, a én pawh én lòn chu tha zâwk tûr pawh a ni ang e.

Ngàihthuàh Tèh: ‘Khawngaihna tlâwm’ tih tawngkam hi kan hre tàwh châwk ang chu maw, khawngaihna chu a tlâwm ni ang hrîmin, thíl sual chu kan tí ta thêuh rêng a ni. Engtín nge Kristâ tàwrhna nàtzia chîk taka ngàihthuahnain, chutiàng rílrù pùtna lamah ngáwng a nèih ang?

RAHBÍ 3-NA—Nùna Bêl

ZIRTÍRTÛTE PUÁL: *Chhandamna ruâhmàn leh, Pathian nungchang leh nihphúng rêng aţanga lo chhuak a nihzia zirlaite manthiamtîr nân a hnuaia zàwhnate hi hmang tangkai ang che.*

Ngàihthuàh Tûr Zàwhnate:

❶ Tlánna tóbul tak chu sualna a ni. Sual hi lo awm ta lo se, Tlântu màràwhna tûr a awm lovang. Chuti ni dâwn ta se, engati nge mîten sual vânga lungngâihna tel lova Tlánna hlimna chén an dùh thín sí le?

❷ Kristian intifîng thênkhatten, Tlánna ruâhmàn hi thíl âwmang lo tak a ni a, mîhrînga ngàihthuahna awm rêng nêna inkàlh tih an sawi hi enge i ngàih dân? Chutiàng thíl âwmang lo chu tûin nge ngàihthuah chhuak tehrêng ang ni? Sawiho teh u.

Nùnpui Atâna Zàwhnate:

❶ Thíl tha tih vânga chhandamna kawngah kan sân phâh chuâng sí lova, tlánte nùnah thúâwihna leh thíl tha tih hian eng hmún nge a luah tûr ni ang?

☉ Mi dangte nêna kan inbiakna vêlah, engtín nge kan ngàihdamna emaw, ngìlnèihna dàwn an phû leh phû lòh an lantîr kan ngàh fo thín? Keini hi chutiingin Pathianin min én vê thîn em? (*En tûr Rome 5:8.*)

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Plánna thúah hian, Thúthlúng Hlúia Pathian ‘thínrimna’ leh ‘zàhngaithei’ Isuâ kêr dik lo takin kan then vêl thîn. A hnuaiia Tih-tûr hmang hian Pathian chungchâng thlîrna inchàwih nei thèi tûrin zirlaite chu i tanpui thei ang.*

Tih-tûr: Thúthlúng Hlúia lama Pathian zàhngàihna emaw, A ngàihdamna lam emaw, mîte mamawh leh tlâkchhamna A phùhrûksak chungchâng ngàih-tuah ho ula, chutah chuan Israel mîte kher an ni lo maithei baw k e. Chutiang entîrnaah chuan Rahabi-te (*Joshua 2; 6:17–25*), Ruthi, emaw, Jona húna Ninevi khaw sual simte pawh an tel thei ang chu. Chûng thu chuânna Bible chângte chu ríng taka chhiâr láuh láuh tûrin in pâwlte chu sâwm la. Plánna lo la awm tûr *Jeremia 31:31–34* angte pawh chhiar ula. Pâ Pathian hi chu han fâkdèr vêl emaw, min tlân tûra thlêm vêl a ngai lo tih chiang takin sawi ang che.

ZÌRLAI-04—Zirlai Kàih-tâwi—January 28, 2012

Châng Thlân: *Thúhriltu 12:14.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: *Genesis* atanga *Thúpuân* thlênga Pathian mîzè thuâng hnih—zàhngaihna leh rêldikna chu—A zàhngaihna leh rorêlnaa lantîr a nih thín dân sawifiah.

Vèi Tûr: Rorêlna hmanga sualna nuai bova, khawngaihna zâra ringtu sual símte chhanchhuaktu, chanchin ðha thiltittheihna mâwina, inchàwih leh dùhthàwh tak chu hriatna nèih.

Tih Tûr: Misualte kan nih anga kan chungá thiamlòh chantîrna lo thléng ngèi tûr púmpèlh nâna ríngtûte tâna thiltlâwnpêk min hlùi khawngaihna chu chèh zúi zèl.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Pathian Khawngaihna Chéchhuak

A. Khâng Tlúkna leh Tuilêt chanchin angahte pawh, bàwhchhianatna chungá rorêlna thlèntîr chung sîn, engtín nge Pathianin chhanchhuahna kawng A hàwnsak?

B. Engtín nge vântirkòh pathumna thúchàhin khawngaihna leh rorêlna thû a sawi kàwp?

II. Vèi Tûr: Zàhngàihna leh Rêldikna Mâwina

A. Engtín nge ríngtûin thíl hleihluâk pahnih: khawngaihna tlâwm leh phúbálák rorêlna râp-thlâk chu a púmpèlh thín?

B. Engati nge chhimbâl hi zàhngàihna leh rêldikna inchàwih mâwi tak leh thiltithei taka a kal dún riâl dân entîrna ðha tak a nih?

III. Tih Tûr: Thiamlòhchangte Tâna Khawngaihna

A. Kan zâ hian misual, thitlâk mai kan nih thúh avângin, kan beiseina awm chhùn chu enge ni? Engtín nge khawngaihna kan dàwn thín?

B. Pathian rorêlnaah eng hlim leh lâwmna nge kan chhàr thèih ang?

KHĀIKHĀWMNA: Kan sual chungá rorêlna chuan thí tûrin kan chungthû a rêl a. Chutichungin, kan tâna Kristâ min tàwhsakna kha kan páwm a nih chuan, Krista'n a phû ang núnna chu Pathianin min pe thîn a. Hê âiàwhsakna tak hi, sual thiamlohchànna leh thihna làka chhanchhuaktu khàwngaihna chu a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Sualna a lo lùh tâk avângin Pathian chuan rorêlna leh khawngaihna A lo chhâng lét ngàh a. Rêldikna thlèntîr tûrin rorêlna a awm a ngai a, mahse*

an tâna Kristâ ìnhlânna páwmtûte tân chuan zàhngàihna chuan khawngaihna kawng hawngin, Pathian nêna ìnremin a àwmtîrleh ta a ni.

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Helai thàwnthú hmanhian in páwl member-ten Bible sawidân leh hnam dangte thàwnthú ìnhlanchhâwn danglamna leh ìnzul deuhnate khâikhînpui teh.*

Thàwnthú: “A tîrah chuan thîmna a awm a. A nùpui leh fanû pakhat nê Thihna, ‘Sa’ an tih hmúnah an chêng a. Anni pathum chu chuta awm zawng chu an ni mai.

“Thlamuâng taka chênna tûr rêng an nei lova, chuvâng chuan ‘Sa’ hmúnah chuan an ìnkhûar ta a ni. A dâwithiamna hmangin tuifinriat anga zâu chîrhdûm hmún a siam a. Chîrhdûmah chuan ‘Sa’ chuan chênna tûr in a sa ta baw k a.

“Chumi hnû chuan, Pathian Alatangana chu lo kalin Sa chu a rawn tlàwh chhuak a. ‘Sa’ in chu hnâwmtâm leh thím múpin a rawn hmû a. Alatangana ngaihdân chuan, ‘Sa’ hian chutiang âia tha deuh deuh ti thei tûrin a ngai a, sawi pawh a sawi chhuak baw k a.

“‘Hetiang hmúnah engmah an chêng thei hlei nêh,’ tiin Pathian chuan ‘Sa’ chu a hrilh a. ‘Hê in hi sak that a ngai a ni. Engkim mai hi a thím lútuk vék mai.’

“Tichuan Alatangana chuan mahnî thûa thil tih mai chu tha zâwk dâwnin a hria a. Chîrhdûm chu khawmual leichârah a siam ta a. Chû chu tâna Lei kan tih hi a ni ta a ni. Pathian chuan, ‘Lei chu a ngui êm mai. He hmúna awm tûr hian thlâite leh nungchâte ka siam teh ang,’ a ti a. Chutiang chuan a siam ta a ni.”—Virginia Hamilton, *In the Beginning: Creation Stories From Around the World* (San Diego: Harcourt Brace Jovanovich, Publishers, 1988), p. 15.

Hê thàwnthú kal zêl dân chuan pathian Alatangana leh ‘Sa’ fanû chu ‘Sa’ remtîhpuina tel lovin an lo ìnrû a, an tlân dún a, chhûngkaw ropui tak dínin, fâte pawh mingo leh mihâng a nei ta têu h mai a. Sa thínrim chuan hrémin, an chhûngkua chu an tawngte a tihdanglamsak a, an thusawi pawh an lo ìnman hleithei lo tlâng ta a ni. Chûbâkah, ‘Sa’ chuan an fâte zînga tû ber emaw chu a hnêna ìnthâwina atân a lâksak ta zéuh zéuh a.

Ngàihthuàh Tèh: Engang rorêlna ang deuh chî nge hê thàwnthûah hian kan hmùh? Khawngaihna hmùh tûr a awm vê rêng em? Thísiam chungchâng Bible sawidân leh Kono mîte thàwnthú danglamna tak chu enge ni? Kan lo zîkchhuahna chungchâng hriat theihna Pathian Thû kan nei hi engang takin nge kan hámthàtpui?

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchhuàh

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Mihringte mamawh rêldikna leh zàhngàihna atâna Pathianin rorêlna leh khawngaihna ìnlaichîn dân zirpui nân hê hún hi hmanhian ang che.*

ZÌR ZÂUNA

I. Rorêlna leh Khawngaihna Tòbul (Genesis 3.)

Chhia-leh-ṭha-hriatna-thing chungchângna Adama leh Evi-te thúâwih lònna khân ngáwng a nei ngâh thuai a; saruak mai an nih an ìnhré ta a, hlâuhna leh tîsual nih ìnhriatna an nei baw k a. Thil tih ngáwngte a awm hi rorêlna kawng khât chu a ni rêng a, mahse thubuai sawina pawh a lo thleng ngâh thuai a nih kha. Tlâi nêmah, Pathianin Adama leh Evi-te a tlàwh a, eng thilte nge an ìnzâwh leh khata thilthlengte chîpchiâr tak chuan kan hre vék lêm lo. Tichuan Pathian chuan rorêlna chu A nei zui ta ngâh a.

Adama leh Evi-te khân sual chu an tì ngêi chungin, hê khawvêla sualna púlúttû an nih avângin, Setana kha hrémna thû, tihhlúm thû, chatuana nuaibo a nih tûr thû dawngtu hmasa chu an ni tlát mai. Khâ tihhlúmna tûr thúpêk kha, sual leh thil ṭha lo nuaibona leh Hmeichhê Thlâh òndinchanna tûr thútîam a ni tel baw k. Hê hnâ hi tam tak chu tlingtlâk a ni tawh a, thutîam thlèn famkimna tûr erawh kan la ngâh mêk a ni.

Chutiang chu a ni chungin, hei hi khawngaihna emaw, rorêlna tɔbul chu a ni lo. Chik deuh takin hêng chângte hi zír la: *Thupuan 13:8; Efesi 1:4, 11, 12; Matthaia 25:34*. Khawvêl siam leh Tlùkna thlèn hmâ dáih aţang tawh khân, Pathian chuan ruâhmàn lâwkna A lo nei diâm tawh a; rorêlna leh khawngaihna chu a lo awm dáih tawh a ni. “Leilung lungphûm phûm laia tálh tawh Berâm No” (*Thupuan 13:8, NKJV*) chuan Amâ chungah sual ngháwng thalote leh rorêlna kan chungá tlâ tûr chu a nghát a, tichuan Nûnna Bûah kan hmíngte chu a chuâng thei dâwn a ni. Hê thíl ruâhmàn hi hún rei tak chhûnga thleng famkím chho zêl tûr a ni a, thúrúk ríl, kàihhnàwih ngàh tak leh thúk lútúk mai a nih avângin, a famkímna lo lang zêl chu an hmùhin angel rualte pawhin mak an ti hlê thîn a ni.

Ngàihthuàh Tèh: Pathian mîte tâna thútiamte leh ruâhmànate, leilung nghàhchhàn phûm laia lo awm tawh, *Thupuan 13:8; Efesi 1:4, 11, 12; Matthaia 25:34*-a târlante chu engte nge ni? Hêng thíl ruâhmànate hian Pathian nihphúng enge min hrilh?

II. Rorêlna, Khawngaihna leh Chhiâtna (*Genesis 6–8*.)

Tuilêt kha rorêlna rãhchhuah a ni. Chutichungin, hún rei tak chhûng Nova ngénna leh, lawng sákna zârah khawngaihna lo langin, chhiatna râpthlâka chhànhimna a lo thléng ta. Pathianin lei a rawn tlâwh lèh khân, Babel Insâng chu hmûin, a chungah rorêlna A thlèntír leh ta a ni (*Gen. 11:1–9*). Hê thû zúl deuh hi Guinea rama Kono mîte pawhin thàwnthû an la nei a. Pathian rínchhán lova khawsak túmtúten Babel khawpui chu an dín a, chu chu dâlsak a nih lòh chuan, khatih lai khawvêl khân thianglimna kawng an bo hlén hmiáh mai dâwn a ni. Pathian erawh chuan khawpuia chêng, mifel thenkhatten lo ché tûra an ngénna chu A ngàihthlâksak a. Khawpui én tûra lo chhùkin, an insâng chu A tihchhiatsak ta a ni.

“Khawvêl A lainátna avângin insâng satúte thiltùm chu hnèhin, huaisen taka an hmalák hriatrengna chu A tihchhiatsak a. A zàhngaihna an tawngte A tihdanglamsak a, chutiang chuan an hêlna thiltih ruâhmàn chu A tihátwpsak ta a ni.”—Ellen G. White, *Thlàhtubulte leh Zâwlneite*, p. 121.

Ngàihthuàh Tèh: Rorêlna leh zàhngaihna chungchângah chutiang deuh tho, Jona chanchin kha chik takin zír ula. Hetah hi chuan, chhiatna lo thléng ngêi tûra sawilâwk thlèntír lòhnain Pathian chuan A zàhngaihna a lantír ta zâwk a ni. Engvâng nge?

III. Pâ Khawngaihna, Pâ Rorêlna (*Efesi 1, 2, 3*.)

Pathianin sual tìhbâiawmzia A tawh dân kan énin, Amâ nihdân ziarâng chu chiang deuh zâwka manthiamna kan nei thei a. *Efesi 1*-a Paula'n chhandamna ruâhmàn púm puia Pâ dinhmun sawifiah a tùmnaah hian, thíl chungchuâng ber sawina tawngkam hlír hmangin, A thátna chungchâng chu a sawi chhuak a. Kristaa thlarau lam malsâwmna tinrêng min vürtû chu Pâ chu a ni a. Paula chuan “A khawngaihna ropui tak chu a fâk a” (*vs. 6, NIV*). “Pathian khawngaihna hausakna chu kan chungah nasa takin A vûr” (*vss. 7, 8, NIV*) tih sawiin, “Mithianghlímte zînga a hausakna ro luah tûr ropui hausaknate leh, keini ríngtúte tâna A thiltihtheihna khâikhín ruâl lòha ropui chu,” (*vs. 18, 19 NIV*) tiin a sawi.

Búng 2-naah sawi zawm zêlin, Paula'n “[Pâ] khaikhín ruâl lòh khawpa khawngaihna hausaknate chu, Isua Kristaa kan chungá a ngilneihna hmanga târlan a ni,” (*vs. 7, NIV*). Búng 3-naah, Paula thíngthia Pâ hnênah tawngaiin, “A ropuina ngàhzia ang zêl a,” (*vs. 16, NIV*) A Thlarau thiltihtheihna chu rawn tîr tûrin a ngên a, tichuan Kristâ hmangaihna thûkzia, sânzia, seizia leh zâuzia chu manthiamin, Pathian famkímnaa khatliamin kan awm thei dâwn a ni! Pâ (Pathian) chuan “kan dîl leh suangtuah thei âia nasa zâwkin” (*vs. 20, NIV*) chûng chu min tihsak thei a ni. A hausakna te, thiltihtheihna te, khawngaihnaate chu *nasa takin min vûr* a. Min hmangaihna avângin hêng thíl zawng zawngte min tihsak hi nuâm a tihzâwng tak a ni. Min

hmangaihna vângin thilthlâwnpêk azawnga ropui ber chu min pê a, chû chu kan tâna A Fapa nêih chhún thí tûra min pêkna hi a ni.

Pâ ngilneihna te, hmangaihna, lánàtna, ÷àtna te thilthlâwnpêk anga A Fapa min pêknaa lo lang hi sawi chhuak tûr hian, kan sawi chhuah theihna sâng ber ÷awngkam pawh hi a tâwk zo lo. Hê thilthlâwnpêk min pêknaah hian, chhandam kan nih theih nân Amâ thilnúng chu A *thlêr* hial a ni. Kristâ thilnúng pawh chu tih*thlêr*in a awm bawk a. Keinî ngaihruat thiam thèih bâkin ngháwng a nei thúi a, khawvêl zâu leh Pathian nungchang lungphûm ni bawk, dân mâwi leh felin a ngiat ang tak chhânna kim chu tlâk a ni ta. Amah Pathian ngêi chuan kan sual ngháwng chu a tuâr tâ a nih chu!

Sualnain a ngháwng chhuah râpthlâk tak Pathian rorêlna chhânna chu, Pathian khawngaihna chauh chu a ni a; Pathian khawngaihna hausaknate, ringtûte chung a vûr a nihna zârah hian, Amah Pathian famkimna chuan tihkhàh kan ni thei a ni. Amah fâk leh châwimâwi mai lòh chu, enge tihtheih kan nêih chuân ang?

Ngâihthuàh Tèh: Kros lêra Kristâ chungah khân Pathianin zàhngàihna A lantîr em? I chhânna sawifiah ang che.

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bêl

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Zirlai thú hi in pâwl member-ten mahnî nùna an bêl thèih nân zàwhna hi sawihopui ang che.*

Nùna Bêl Tûr: Nû leh pàte in nih chuan, fanau enkawl thúah, khawngaihna avânga rorêlna dik leh, tûhràh seng pawimawhna entîrna pawimawh enge in târlan theih ang? Emaw, in thàwhna hmúnah hotu dinhmun luahtu, thàwhpuite hna thàwh dân énpuitu lo ni ta lang, engtín nge ni ang? Rorêl emaw inthúnùn a ngâih chângte pawh a lo awm thei a, fanau thú-ah emaw, thàwktûte enkawl thú-ah emaw, chutiang tàwn chu i nei tawh ngai em? Engtín nge chutiang aţanga i thil paltlang chuan kan tâna Krista'n kros-a min thihsakna thúk zâwka ngâihhlút thiamna a nêihtîr che?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Kâr lo awm tûr chhûnga hlen chhuah atân ràwtpui ang che:*

1. Pathian rorêlna fel leh A khawngaih malsâwmna chung a lâwmna târlang tûrin Pathian fakna hlâ phuah/ziak ang che.
2. Pathian rêldikna leh zàhngàihna entîr nân chhimbâl, A lalthùthlêng hual vêltu chu hman a ni ÷hîn. Pathian nungchang zè hrang hrangte i hriat chhuah theih nân in choka tûkvèrh vèla târ tûr kùt themthiam thil târ tûr ngâihthuah ang che.

ZÌRLAI-05—Zirlai Kàihţâwi—February 4, 2012

Châng Thlàn: *Sâm 99:9.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Hêng ang: ramhuaiho te, mihríng tlù tawh te, leh angel tlù tâten Pathian thianghlímna an ngâihdân inánna leh danglamnate chu khâikhín teh.

Vèi Tûr: Pathian thianghlímna leh felna leh mihríng tlù tâte dinhmun inthlâuhna thúkzia manthiam.

Tih Tûr: Kan Pathian thianghlím leh zàhawm kè búla chîbai búka kûn nî tin.

Thúpui ÷hèn:

I. Hriat Tûr: Vân Kawngkapui Zàhawm Takah

- A. Bible-a Pathian inlârna hmùtûte emaw, Kristâ pathianna lo lang chhuak hmùtûten engtiangin nge an lo chhânlet thín?
- B. Engati nge Pathian àwmpuina chu chutiang zâwnga an chhânlet thín?

II. Vei Tûr: Pathian Thianghlím Chênnaah

- A. Pathian chu thianghlím nihtirtu tak hi enge ni tih ngàih tuah hi engati nge a pawimawh viau?
- B. Engtín nge keini suala khàtte hi, lalthùtphàh hmâa angel rualte awm dân ang khân, Pathian thianghlím hmâah a nihna tûr ang taka awm vê tûr kan nih ang?

III. Tih Tûr: A Kè Búla Chìbaibûka Kûn

- A. Pathian lalthùtthlêng leh A chênchilhna thianghlím Bible-in a târlan ang hi, nî tina kan hmâa àwmtîr tûrin enge kan tih thèih ang?
- B. Kristâ tihthianghlímna thísén zâra lalthùtthlêng chu huai taka hnâih thei kan nih laiin, engtín nge kan taksa te, rílrû te leh thlarau te hian chìbaibûknaa kan chhân let thín?

KHÁIKHÁWMNA: Pathian dinhmun chu sâng taka châwisân a nih avângin, engtiklai pawha A hmâa awm thín vân mite méuh pawhin A thianghlímna chu an zâh êm êm reng a nî. Keini suala tlù tàwhte hian A thianghlímzia kan hriat leh A tihthianghlímna thísén leh fêlna kawng chu kan zawn reng a va pawimawh tehrêng êm!

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Pathian fêlna chuan thianghlímna, thàtfamkimna, ropuina leh êng nihnaah keini chung sâng takah a awmtîr a, chuvangin A thianghlímna chu kan châwimâwi tûr a ni.*

ZIRTÎRTÛTE PUÁL: *Bible-a târlan Pathian thianghlím nêna intâwhna chanchin Chiang lehzuala manthiamtûr nân, tih theih hrâm chuan mita hmùhtheih entîrna thílte hman ni se.*

Hàwn Nâna Tih-tûr: Hriat thèih tûrin a hnuaia târlante hi an lem ruângâm chauh talin ziak la, a nih lờ leh, in pàwl member thenkhatte chu group-ah siamin lemchântîr mai zâwk pawh a thèih tho ang chu, tichuan midang zawngte chuan an lo thlîr thúng ang a: number pasarih (*Gen. 2:2*); Jakoba mumanga leilâwn leh a chung a angelte chhùk leh chho lai (*Gen. 28:10-19*); lalthùtthlêng leh meilinga Isaia hmûi dèp lai (*Isaia 6:1-6*); thingbùk àlh (*Exodus 3*); Nadaba leh Abihu-ate rímtui hâlna nê (*Leviticus 10*); thlalêra biakbùk chung a chhûm awm lai (*Namar 9:15-20; 12*); Joshua hnêna inlâr indo-mi êng tak (*Joshua 5:13-15*); bawngtawlwailîr chung a thúthlúnna bawm awm, puithiamin a tlâk hlâuva a dawm lai (*2 Samuela 6:1-7*); Baala (Dagona) tempul chhûnga thúthlúnna bawm leh a kianga mìlím kèh dàrh nuai (*1 Samuela 5, 6*).

Sawihô Tûr: Hêng thàwnthûa mìlemte hian rílrûah enge min ngàih tuah tîr? Hêng thàwnthûa thíl tlânglâwn (thúhmùn) awm chu enge ni? Engtín nge hêng thàwnthûa mite hian hêng thílte/mite hi an thianghlím tih an hriat? Hêng thílte tihthianghlímtû tak chu enge ni? Khânga changtûten thíl/mi thianghlímte an dâwnsâwn dân tak chu enge ni hlawm? Engati nge Pathianin A mite hnênah thianghlímna chungchâng zirtîr A dùh?

Ngàih tuah Tèh: Tûnlaia thíl thianghlím anga kan ngàih, hêng ang: LALPÂ Zànriah, Inneihna, Pulpit, Pathian Biak In leh Bible chungchâng tlêm tlêm sawi la. Thianghlíma siamtu chu enge ni? Engtín nge hêng thílte/húnte hi khawvêl thíl nârân nê danglam taka kan tih/ngàih thín?

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchuah

ZÌRTÌRTÛTE PUÂL: *Pathian thianghlímna chungchâng ngàihthuaha hún hman thèih hi hamthatna ngàihhlùt tlâk a ni. Hetiang ang hún hi thínhthiá tawngtaia, hetiang thíl bîk zirna Pathian malsâwmsakna dílna hún thâ a ni châwk.*

ZÌR ZÂUNA

I. Hún Thianghlím leh Inlaichînnate (*Genesis 2:2, 3; Exodus 20:8.*)

Pathian thísiam engkim mai hi, kan taksa chénin a thâ a, zàh leh châwisân tûr a ni. Chutichungin, Pathian chuan Thísiamna húnah khân thíl pahnih siam a, malsâwm leh tihthianghlím bîk a nei a. “Tichuan innèihna leh Sabbath chu, a tîr aţang rênga mihringte tâna hlâwkpuina ni chung a Pathian ropuina tûra siam an ni vê vê a ni.”—Ellen G. White, *The Adventist Home*, p. 341.

Amah Siamtu ngêi chuan Adama kùt leh Evi-te kùt chu sùih zawmin, púmkhàt an nihna tûr innèihna dân chu A lo díng chhuak ta a ni. “Amah Chatuan Pâ ngeiin ‘thâ’ tia A lo sawi tawh chu, mihring tâna malsâwmna chungchuâng leh hmasâwn chhòh zêlna tûr dân a ni.”—Page 341.

Tûilêt hmâ leh tûnlaia kan hriatthiam dân anga kan nùn pêng khata hnàthàwh a nih hmâ aţang tawh khân, mihringte tân Sabbath kha thíl tûl a ni. Paradise-ah méuh pawh khân, kan nû leh pa hmasâte tân khân a lo pawimawh êm êm tawh a, mahnî thíl tûipui zâwn leh èizâwnna hnâte chu nuam lo ti viaw pawh ni selang an kalsan rih tûr a ni a, Pathian thísiam tâkte chik taka ngàihthuah nân hún bîkah an hmang tûr a ni. Chutianga tihna chuan Siamtû mâwina, finna leh thiltihtheihna an ngàihthuahna aţangin lâwmna thínlung pùttîrin, chutianga nâwmna an chên theih zawng zawngte chu A kùta an dàwn vék a ni tihte an pawmthiam thei dâwn a ni.

Huân mâwi taka an hlim leh lâwmna an inhrilh tawn leh inçhànpuì táwnna zârah, Adama leh Evi-te chuan vân angelte káwm hlimna zâra an chàn phâk lòh chu an inçhântîr thei a ni. (Ellen G. White, *Thlàhtubulte leh Zâwlneite*, p. 46.) Sabbath hún chhûng hian chhûngkua leh thianhote chuan hún hmang hovin, an inlaichînna an tinghêt sâuhin, Pathian thílte (malsâwmna) chu an chên tlâng thei a ni.

Ngàihthuàh Tèh: Engtín nge Krista khân Sabbath a châwisân thín? Sabbath nîn eng thíl bîk deuh ang chíte nge A tih thín? A tâwpa (thlâna) A châwlh tâkna khân eng pawimawhna tak nge a nèih?

II. Intàwhna Thianghlímte (*Genesis 28:10–19; Exodus 3; Isaia 6:1–6.*)

Mahnî inthiam lòhna, vâkvâi, khawhar leh beidawng tak chung a râtlân ní hnihaah khân, Jakoba chu ngàihdamna leh hàwisán a ni lo tih hriatna dílin lungchhè takin a tap a. Rílrù zângkhâina emaw, Pathianin a dílna A ngàihthlâksak tih hriatna aţanga ngàihngámna emaw pawh a nei lo. Mahse chumi zân chuan a mumangan vân inhawng a hmù ta hlâuh mai a, lei leh vân chu dàwhzawm niin, leilâwnah chuan angel rualte an chhùkin an chhova. Pathianin a thíl hmùhtîr awmzia manthiam chiah nân chuan damchhûng a dùh pawh a ni thei e, Chhandamtu leh vân nêna inzawmna a nei tih hriatna chu a nei ta tho mai. Hetiang Pathian inpuânchhuahna ropui tak avâng hian a hmún pawh chu, ‘Bethel, Pathianin In’ tiin a hmíng a puah ta hial a ni.

A fâte verther leh ráwvâ taka chê a, Shekem mîte an thàh tâk chiam hnû khân, Jakoba chuan Bethel hmúnah hian Pathian kàihhruaina bîk a dawng leh a. Khatianga ráwng taka a fâte an chêtnaah khân Jakoba rílrù a nân, râpthlâk a ti a; an chhèhvêl hnamten an rawn bèihrawnin an nuai chímít mai ang tih pawh a hlâu a ni. Engpawh ni se, an chhûngkuain Bethel lam an pan a, a chhûngte hnênah chuan Jakoba’n an in chhuàhsana a zin chhuah laia, Bethel hmúna Pathianin a hnêna thíl A pêkte chu a hrilh a. Chutiang thíl han sawi chhuah leh a’n nih khân, amâ thínlung pawh lo nêmin, Pathian thiltihtheihna chuan a fâte thínlung sâk pawh a tûkdâihsak ta a ni. Bethel an lo thlèn kha chuan an mílím leh béngbèhte an hlíp vék tawh a, Pathian chibaibûk tûrin an

inpeih ta a ni. Bethel hmúnah chuan Pathianin Jakoba hnêna A thúthlúng thútiâm chu tithár lehin, a hming pawh ‘Israela’ tiin thlák a ni ta (*Gen. 35:9–15*).

Pathianin A mîte A tàwhna hmún dangte hi chhínchhiàh a ni vê lêm lo hlawm a, thingbùk àlh aṭanga Mosia A biakna lai te, Joshua hnêna ìndo mi anga A ìnlârna laite pawh chhínchhiàh an ni lêm lo. Mahse a húnlai kha chuan hmún thianghlím an ni a, Amah Pathian bâkah, Mosia leh Joshuate kha chuan an hre Chiang hlê a, an pheikhawkte an phèlh chu a nih kha. Intàwhna thianghlím ang chíah hi chuan awm dân pângngai bâk ngiat niin, thianghlím viau tûra tih an ni fo (entîrnân, Sinai Tlâng). Pathian hnàihṭûte khân an lûte kûnin, an hmâi an thùp ṭhîn.

“Inngaitlâwm leh zàh takin Pathian hnêna lo kal apiangte chu an awm tûr a ni. Isuâ hmíngin huai takin A hnênah an lo kal thei a, mahse rindân ang ang chauha huaisenna, kan zâwlpui ang léka tih tùmna chu a dik lo. . . . Hêng mîte hian seraph-te châwimâwi, vân angelten an hmâi an khùh ṭhína hmâah chuan an awm a ni tih an hrereng tûr a ni. Pathian chu nasa taka zàh tûr a ni a, A chênchilhna hretûte zawng zawng chuan A hmâah inngaitlâwm takin an kûn ngêi ang a, Pathian ìnlârna hmùtû Jakoba ang khân, ‘Hê hmún hi a va zàhawm tehlúl êm! Hmún dang ni lõvin, Pathian in ngêi, vânram kâwtchhuah a nih hi lê!’ tiin an âuchhuak ngêi ang.”—Ellen G. White, *Thlàhtubulte leh Zâwlneite*, p. 252.

Ngàihṭuàh Tèh: Bible-a Pathian nêna intàwhna dang engte nge i ngàihṭuàh theih? Chûnga an thíl paltlang chu engang nge ni hlawm?

III. Hún leh Thíl Thianghlímte (*Leviticus 10; Genesis 9:15–10; Genesis 12.*)

Nadaba leh Abihu-ate kha upa 70-te nê, mak taka Pathian ropuina ìnlârna hmù tûrin tlângah an lâwn a. An pâ Aarona leh Mosia-ten hmún thianghlímaw rawngbâwlina an nêihah pawh an ṭanpui zo déuh chiah a ni baw k a, anmahni ngêi pawh khân tihthianghlímna leh puithiam ni tûra hlán thianghlím nih rawngbâwlina an paltlang tawh baw k. Biakbûka Pathian àwmpui chhínchhiàhna meipui lo lang pawh han ngàihhàih vêl mai thèih lõh khâwpa Chiang a ni baw k a. Mahse an pâ ber khá thíl phàlrai deuh mai hmang leh, a thúnèihna zàh tûra ti ngai lo a nih avângin, Pathian thíl ngiatte châwisân leh a phû anga zàhthiam lam an zír lo tlát mai. Biakbûka rawngbâwlina nei tûrin fimkhúr taka ìnbuatsàih leh khûn a ngàihziate chu an lo hre tawh thova, mahse hemi ṭum hi chuan an lo *rûi* déuh tawh a ni. Chû chuan thílthianghlím an ngàih dân a tinûin, thíl thianghlím leh khawvêl thín nârân an thlei thiam ta lo tlát mai a ni!

Rorêlna (hrêmna) chu, mipui pungkâwmte hmùhah a lo thléng rang hlê mai. Pathian chu Mosia hnênah Aarona chu a fâte sùn lo tûrin a hrilhtîr a. An pâ chuan a fâte tihsualah khân eng emaw chénah chuan amâ ngàihsam vângin màw h a phúr a ni tih a ìnhria a, a thínlúng rílah pawh a tuâr ná hlê chungin, sual chu a lánat emaw, mîten Pathian rorêlna chung a phunnâwina tûr kawng a háwng thei sí lo a ni.

Ngàihṭuàh Tèh: (Zír zâu nân: *Thlàhtubulte leh Zâwlneite*, pp. 868–876 chhiar la.)

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bél

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *In pâwl member-ten zirlai hi mahni mimal nùna an bél thiam thèih nân hêng zàwhnate hi hmang ṭangkai tûrin sawipui ang che.*

Nùna Bél Tûr:

1. Sabbath dârkârte thianghlím taka hmáng tûr leh, chumi hún chhùng chu hlimawm taka hmáng thei tûrin engang ìnbuatsàihlâwkna ang chîte nge sâwtpuiawm deuh ang?
2. Biak Ina in Pathian chibaibûk inkhâwmnate bâkah, in chhùngkua leh mimala Pathian biaknate chu boruak khûn, hlimawm zâwk a nih theih nân eng thilte nge in pâwl khân in tih thèih ang?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Hêng chêtna tûr thîlte hi ràwtpui la: Sabbath lo awm leh tûr atân, in chhûngte leh thiante nêh hlimawm taka chàwhlúi kíl tûrin ruâhmàn lâwkna siam ula. Sabbath lo awm leh tûr thlâ eng emaw zât atân ruâhmàn lâwkna sei deuh zâwk pawh siam teh u. A nih lòh leh, in innèih lăwm nân kâr lo awm tûr chhûng tlâi/zàn khat atân hún hlimawm ruâhmàn teh u.*

ZÌRLAI-06—Zirlai Kàih tâwi—February 11, 2012

Châng Thlàn: *Isaia 33:22.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Pathian dâna târlan anga A nungchang danglam ngai lo chu târlan.

Vèi Tûr: Sinai Tlâng Pathianin A dân A puanchhuah laia Mosia leh Israel mipuite rilrù awmdân dinhmùna mahnî indâh chhín.

Tìh Tûr: Chhandamtu kan màmmàwhzia dânin min kàwhhmùhna pawm a, Kristâa kan nihna dik tak min vênhimsak leh zàlênna min pèk chungâ lăwm.

Thúpui Thên:

I. Hriat Tûr: Pathian Nùngchang Ziârâng

- A. Engtín nge Thúpèk Sâwma khápna lam thû ang chîte hi Pathian ziârâng thâ leh min siam dân entîrna a nih zâwk a, kan thèih ang tâwka thâa thíl kan tìh ang?
- B. Khawvêl thléng huap zo leilung dân kan tihthe aţang hian Pathian nungchang enge kan zir chhuah thèih ang?
- C. Engtín nge Sinai Tlâng hmâ dáih aţang tawh khân Pathian dân hi a lo awm tawh tih kan hriat theih?

II. Vei Tûr: (Pathian) Hlâuh/Tìh Pawimawhna

- A. Engati nge Pathian tân A dân Sinai Tlângâ râpthlâk leh hlâuhawm taka A thiltihtheihna lantîr kha a pawimawh?
- B. Engtín nge dân zâhna thianghlîmin Chhandamtu hnên min pântîr thín?

III. Tìh Tûr: Dâna Hlîmna

- A. Dân nihna englaite chuan nge Dân-petû chungâ lăwmna, fâkna leh hmangaihna thînlúng min pùttîr a, engtín ngê chû lăwmna chu midangte i sem vê thèih ang?

KHÁIKHĀWMNA: Dân hian Pathian khawsâk phúng târlang a, keinî pawh nùng tûra min ruâhmàn tih a târlan avângin, hêng dânte hi kan thînlúnga A zîahsâk nih kan ìnphal pháwt chuan keimahnî nihnaah chuan kan lăwmin kan hlím êm êm mai dâwn a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Pathian Dân—Thúpèk Sâwmte leh Isuâ zirtîrnateâ khâikhâwm a nih ang khân—kâlna tûr kawng mìn kàwhhmùhin, kan dam chhân min hriattîr a, Pathian mîzia hriatna mìn nèihtîr baw.*

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *A theih chuan in tualchhûng vêla ìnfiamna lâw deuh tak dân chu in pâwl member-te hmùh atân rawn keng la. Hêng*

www.fifa.com/worldfootball/lawsofthegame.html, leh thíl dang aţangte pawhin i hmù thei tho baw ang. Chhûng dânte chu lo hrélâwk viau la, chhûng dân an siam chhòh zêl dân chanchinte pawh i hriat a, i sawi theih chuan a hlâwkpuì awm thei ang. A thèih chuan in pâwlte chhiar theih tûrin zîak chhâwng/sém thei la, chhûng dânte chu chhûng ìnfiamna atânte chuan zawm chu tih màkmàwh a ni a, mahse hêng dânte leh Pathian dân thianghlîmte chu ngâihfin vêl lo tûrin i tí dâwn nia. Pathian dânte chu kan tâna khawsâk

dân tûr mìn kàwhhmùhtu, kan nùndân àana Pathian mìn dùhsak a ni tih i hrilhfiah zúi dâwn nia.

Hàwn Nâna Tih-tûr: A theih chuan, infiamna dânte chu sem la. Chûng dânte tluangtlamzia emaw, chèkhnâwk tamzia emaw chu an ngàihdân sawitîr hlawm la. A khawi angte chu nge han tihdanglam leh thlâk ngai ang tihte sawitîr la, eng dân hmanga thlâk nge thâ an tih ang. Chutianga dân thlâk a nih chuan a khèh dân lo danglam dân tûrte pawh suangtuaha sawitîr ni bawk se. Ngê chûng infiamnate chu dân tel lova khèh theih a ni dâwn zâwk le? Engtiangin nge Pathian dân nê an inân deuh laiin, engtín nge an danglam bawk? Chûng dânte chu chutiang infiamna atân chuan a hlâwkpuai awm em? Engtín nge Pathian dânte hi kan khawsàk nân hian a hlâwkpuaiawm?

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchuah

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Helai thû hi chu Pathian leh mìhringte kêra inlaichinna nèih thàt déuh déuh nâna Pathian dânin remchâna mìn pèk dân ngàihthuahna tûr a ni.*

ZÌR ZÂUNA

I. Pathian Dân Thùhmáhruaite (*Genesis 4:3–16; 9:5, 6; 26:4, 5; 35:2, 3; Exodus 16:23–30; Joba 24:14, 15.*)

Kristian sakhaw chungchânga thuhmahruai ziah túmtu mi tam takte chuan mìhring chhûnga awm dik leh dik lo emaw chhia leh thâ thliârna, thâ leh thâ lo thliârna awm sâ ang nêna ìnzawmna nei hian an ziak deuh tlangpui a. Entîrnân, kùm zàbí sawmnhnìhna ziaaktu lâr tak, C S Lewis-a'n *Mere Christianity*, tih a ziahah pawh khân, mìhring chêthmang zawng zawnga chêtirtû tak, khawi hnam zingah pawh eng emaw chén awm thêuh chu a ziak a ni.

Mìhring chêtîdân hmang tluangtlam ber a hmùh dân chu ziaikin, “Thil hi dik leh dik lo tak tak anga ngai tûra tihlùih kan ni,” a tî a nih kha.—(London: Fount Paperbacks, 1977), p. 18.

Chutiang chu ni zúi zêl angin a lang lehngâl. Pathian hnúngzúite hmasâte hnênah pawh khân, Pathian dân leh thil dik leh dik lo nihna tak chu hriattîr niâwma hrilh kan ni thîn. Mahse sual a lo lùh phát a, thiam lo nih inhriatna a lo awm kha, Pathianin mìhring hmasaberte hnêna Amah nêna inlaichinna a lo chhiat a, tihthâr leh a ngàihzia A hriattîr dân kawng a ni.

Ngàihthuàh Tèh: Mìhring hian pianpúi rêng aţangin a chhia leh thâ, dik leh dik lo hriatna hi a nei sâin i ríng em?

II. Dân chu Dáwngin (*Exodus 19:16–25, 20:18–21.*)

Sinai Tlâng bulthùta riahbûk nei Israel mîpuite zînga tel angah inchan chhín teh. Aigupta ram hripui lên lai thilthlêngte in hré vê vék a, Tuipui Sen pawh hím takin in kân tawh a. Tûnah nîtin maiin vân châw (manna) in ríng a. In thàt tlânna tûrin Pathian chu lang theiin A lo ché déuh reng mai a. Chutah Pathianin tlanga Amah tâwk tûra inbuatsàih tûrin A ti tâ che u a ni. Lei a lo ngîng hlùk hlúk a. Pathian chênchihlha chu mítin in hmû a, bengin in hriat bâkah, in taksaa hriatna hmangin in hre bawk a. In hlâuh viau rualin, in zâh êm êm mai bawk sí a. Engtín nge chuta in thil tawnte chuan Pathian in manthiam dân a thlâk tâk ang le?

Ngàihthuàh Tèh: Engati nge khatih lai khân Pathian kha khatianga Israelte hnênah A ìnlâr ni ang le?

⇒ *Bible-a chuang chanchin hrang hrangah hian, engati nge Pathian hi kawng dang danga A ìnlantîr thín nia i rín? Engati nge eng emaw châng a ropui deuh taka A ìnlantîr laia, eng emaw châng a àw sîn damdiâia A ìnlantîr thúng sí? Engti nge a châng a Nausên tlâwm tak, a châng a hnèhtu Lalber anga A ìnlantîr?*

III. Isua'n Dân A Nemngheh, Tifamkìmin A Tihlén (Matthaia 5:17–30, 33–48, 7:12.)

Isua'n, “Dân emaw Zâwlneitu thû emaw tibâng tûra lo kal ka nih ríng sùh u; anní tiboral tûra lo kal ka ni lo va, tífamkim tûra lo kal ka ni zâwk,” tiin a sawi (Matthaia 5:17, NIV). A zirtîrnaah pawh a thusawi ngaithlátûten Pathian dân an hriatthiam dân tihngheh leh tihlén A túm zêl thîn a. A chung a entîrna bîkte khí, Tlâng chung a Thúsawi aţanga lâk niin, Pathian dân hi engtianga lâk tûr nge tih A târlang a. Pathian lalram leh, chuta a ʈa thei ang bera khawsak te A châwisâng hlê thîn a, Amah ngêi pawhin Pathian dân a inpêkna leh thûk taka manthiamna neiin a nung thîn a ni.

Ngàihtuàh Tèh: Engtín nge Isua nùn leh zirtîrna khân Pathian dân manthiam zâwk tûra a ʈanpui che?

⇒ Engtín nge Isuan thúpêk ʈenkhath zâu deuh zâwka A hrilhfiahnate khân thúpêkte awmzia i lo manthiam thîn dân a ngáwng danglam?

IV. Pathian Ziàh (Exodus 32:15, 16; Johana 8:6; Hebrai 8:10; 10:16.)

Bible hi thuziak hlîr chu a ni nân, Amah Pathian ngêiin A ziàh lai thû chu a tam vâk lo. Thúthlúng—Thúpêk Sâwnte kan tih mai thín hi—Amah Pathian kùtchhuak ngêi entîrna chu a ni. Pathian khân A mîten an sawi chhuah fo thèih tûr (inlârna) hmún A nei nual mai. Sinai Tlânga inlâwnna pawh kha, dik tak chuan inlaichînna tihthàrlehna a ni a, dân anga tih mai ni lovin, thúthlúng méuha tih a ni. Chutiang ngàihdân hmáng chu a hnû lama ziaktûte pawhin târlangin, Pathianin A dânte chu A mîte thìnlungah A ziahsak dân tih thútiâm an târlang a. Chûng pawh chu dân anga tih ni satliah mai lovin, inlaichînna leh thúthlúng a ni zâwk màh a ni.

Ngàihtuàh Tèh: Khâikhín tûr: Engati nge Pathianin A dânte lung phêkah A ziah laiin, Isua'n mîte sualna chu vaivùtah A ziàh (Johana 8:6) vê thúng ni ang?

⇒ Thìnlunga Pathian dân ziaht tih chuan i tân eng awmzia nge a nêih?

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bêl

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Pathianin A mî zàlênna hmù deuh hláwte Sinai Tlânga A rawn tàwh khân, anmahní nêna inlaichînna thar, thianghlúm leh dàih rei tûr siam A túm a. Khata A dân siamte kha thíl tih dân phúng tûr dân a ni satliah mai lo va; inlaichînnaa inngàt thúthlúng siam chungchâng a ni zâwk. Khatianga tih khân, A nungchang A târlan bâkah, Ani Siamtu leh Tlàntu méuh chuan A mîte ʈàtna tûr máwlh A engtopui tih a lantûr a ni.*

Nùnpui Tûr Zawhnate:

- ❶ Engtín nge Pathian hriatna nei lo emaw, hre tlêm tak hnênah ‘Pathian dân’ chu i sawifiah tâk ang?
- ❷ Ríngtu pawh ni vê lêm lo tân pawh Pathian dân vàwn chu enge a hlâwkpuiawmna ni ang? Hê zàwhna hian awmzia a nei ʈa tâwk em?
- ❸ Engtiang kawngtein nge Pathian dân leh infiamna dân emaw, ram dân emaw chu a inan deuh? Engtiang kawngtein nge a danglam bawk?
- ❹ Engati nge Thúthlúng Hlúi lama ziaktu tamtakte khân Pathian dân chungchâng hlâa châwi a, an fak viau mai le? An rílrû kha kan ʈâwmpui vê tûr a ni a ngem? Ni ta se, engtín nge kan tih thèih ang?
- ❺ Engati nge Isua'n Pathian dân chungchâng sawi nâna hún A hman hnem viau?
- ❻ Thúthlúng Thár lamah Pathian dân chu enganga pawimawh ngê ni tlângpui? I chhânna sawifiah la.
- ❼ Engtín nge Pathian dân chu i nîtin nùnpúng rêng a nih thèih ang?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÍRTÛTE PUÁL: Hêng a hnuai tihrturte hi, in pàwl member-ten Pathian Thúpêk Sâwmte hi kawng hrang hranga mahnî nûna an bêl thèih nâna infûihna tûr a ni.

Tihrtur:

Mahnîa Tih Atân: In neih dàih thèih chuan in pàwl member-te hnênah ziahna tûr (pen/pencil leh lehkha) sem t̄heuh la, Thúpêk Sâwmten Pathian nihphúng an târlan an hriat dân ang chu ziaht̄ur zêl ni se. *Exodus 20:1–17* chhiar ula, a châng indàwtin emaw, thúpêk indàwtin emaw sawihona nei ula. An hmùh thiam dân inén nân hêng a hnuai zàwhnate hi hman t̄angkai thèih tak a ni baw k ang: Thúpêk t̄inah hian Pathian nungchang eng bik chu nge târlan ni zêl? Hêng thúpêk tinte hi zâwm ta t̄héuh mai ilang, kan khawvêl hi engang takin nge a lo danglam theih ang? Engangin nge kan kôhhran a lo danglam ang? Keinî tak pawh hî? Mahnî ngàihdân siam tûr leh zia k chhuak tûra hún i hmanpui hnûin, Pathian dân hriatthiamna an nêih thà dân chu sawi chhuahna hún i siamsak hlawm dân nia.

ZÌRLAI-07—Zirlai Kàih tâwi—February 18, 2012

Châng Thlàn: *Marka 2:27, 28.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Thîlsiamna a tanga Sinai Tlâng thlênga dân pêkna hmanga Sabbath chungchânga Bible zirt̄urnate chhúi a, Isuâ zirt̄urna leh t̄ihdamnate thlênga chhúi zúi zêl.

Vei Tûr: Pathian tihthianghlim, hún thianghlim pawimawhzia hriatna châwmpuitlin.

Tih Tûr: Sabbath hi Pathian puala thianghlim, kan tâna malsâwmna bākah, Thîlsiamna leh siamth̄arlehna chhinchhihna a nihna anga vawn zêl.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Sabbath LALPA

- Sabbath lo z̄ikchhuahna pawimawhna tak chu enge ni? Engt̄in nge Tlûkna lo thlèn t̄ak hnû khân kan mamawhnate khùh zo tûra Sabbath awmzia chu tihzâu a lo nih t̄ak?
- Engt̄in nge Pathianin, Bible pùm puiah Sabbath pawimawhna uar taka A lo sawi a? Engt̄in nge Krista'n Sabbath siam chhan dik tak chu A târlan?

II. Vei Tûr: Hún Temple

- Engt̄in nge (kâr khata) nisarihna nî chu Sabbath nî a nihna anga châwimâwinain Siamtu leh Tlântû nêna kan inlaichinna a târlan th̄in?
- Pathianin A tihthianghlim t̄awh âia ní dang sêrh z̄awknaah hian eng hlâuhawmte nge awm?

III. Tih Tûr: Sabbath Vawng Thianghlim Rawh

- Engt̄in nge Sabbath nî hi Siamtûin A lo ruâhmàn tawh anga a tùm th̄a taka hlén tûra kan sêrh thèih ang?
- Engt̄in nge Sabbath sêrh thianghlimnain Pathian nêna kan inlaichinna a tihth̄at s̄awt th̄in?

KHĀIKHĀWMNA: Thúpêk âwihna Sabbath sêrhna hi, min Siamtu châwimâwina chauh ni lovin, min Tlântu, krosa hnâ A th̄awh z̄awh t̄ak vânga thlâna ch̄awl tâ châwimâwina pawh a ni baw k.

Inzirt̄urna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Pathian th̄il tùm ang taka Sabbath hi manthiam leh ngàihhlùt leh zual dân kan lo z̄ir hian, ní 'hlîmawm' tia nuâm t̄ihna kawngah kan lo th̄ang zêl ang a, kan khawtlâng vêlah pawh midangte hrilh chhâwn tûr th̄il bik deuhte kan nei ang a, Pathianin inlaichinna min nêihpui A dùh ang ch̄i th̄uk z̄awka manthiamna kan nei baw k ang.*

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *A hnuaiá ngaihruatna bèhchhána tìhtûr leh zàwhna hmang hian sawihona nèih túm ula. In pàwl member-te chu eng ní emaw dùhthúsâm ní anga ngàihruat túrin sâwm la, tichuan in pàwl púm pui chuan in sawiho dâwn nia. An chhânate chu eng kawngah emawte chuan Sabbath ní nêna inzûlna deuhthe pawh a awm thei ang. Mahse in sawiho zêl laiin, Sabbath ní chu bîk nihna nei a nihzia, keinî leh kan chhûngte leh thiantè tân chauh pawh ni lo, Amah Pathian puala ni thianghlím, Amân a tìhthianghlím, sèrh túra Amah ngèiin thû min pèk a nih bâkah—Isua pawh khân entawn tlâka sèrhin, midangte rawngbâwlsak nân A hmang thîn a ni.*

Hàwn Nâna Tìhtûr: In pàwl member-te chu ní dùhawm bera an ngàih ang chu suangtuah zúi túra sâwm ni se. Chû ní chu ‘thlâkhlehawm’ bîk a nihna túrin, thíl tìh túr emaw tàwn túr emaw chu nge ti ngàihlehawmtu túr ni ang? Tùte nêna hmanho nge an châk? An chhânna zîngah chuan chhûngte nêh hún hmanho pawh a telin a rínawm a, hnâ chawhhsan rih te, màwhphùrhna rit han tlânsan rih te, mahnî nuâm tihzâwng leh ngàih pawimawh han ùm rih theihthe pawh a ni maithèi e. Chutiang ngàihruatna leh Sabbath ní an hman thín dân chu a inzûl deuh em zâwt la. Chutiang ní an ngàihruat leh Sabbath sèrh dân ìnthúmùnna laite chu engte nge ni? Chutah, an ní ngàihruat áia Sabbath chu ní bîk emaw, pawimawh zâwk leh dùhawm zâwk emaw a nihna chu i sawitîr leh hlawm dâwn nia.

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchhuàh

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Helai hi Thilsiam aṭanga Isua hún thlenga Sabbath chungchâng thîr zúina atâna tìh a ni. Sabbath chu Pathian dâna pawimawhna bîk nei lo thleng zúi deuh reng a ni tìh pàwmin, member-te chuan an Pathianin thíl dùhawm leh thàber chu A dùhsak a, Amah nêna ìnlaichinna chungchûang nèihpui túrin min dùhsak tìh manthiamna túr a ni.*

ZÌR ZÂUNA

I. Sabbath Siamna (Genesis 2:1–3.)

Thílsiamnaah khân, Pathian chuan A thílsiam tinrêng mai kha ‘A va thà êm!’ tiin A puâng zêl a, mahse chûng zîngah chuan ‘thianghlím’ tîa Pathianin A puân chu Sabbath chiáh a ni thúng. Chutiang a nih sî chuan, hei hi “sakhaw ngàihruatna kal tuâng pângngai aṭanga kal pên dáihna a nih tâk hi. Phuàhchâwp hmang rílrû chuan chû chu âwm pawh a ti a ni ang, lei leh vân dín nghèh a hàn nih tâk a, Pathianin thíl thianghlím A’n siam a—tlâng thianghlím emaw hmún thianghlím emaw—amah nêna ìnpàwl thèihna túr ang chîte chu. Chutichungin Bible hi chuan *hún lama thianghlímna*, Sabbath lo thléng hmasa chu a châwivâwng ni âwmin a lang zâwk tlat mai.”—Abraham Joshua Heschel, *The Sabbath* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2005), p. 9.

Ngàihruat Tèh: Pathianin ‘húna thianghlím’ tìh A puâng tlat mai aṭangin hian Amâ chungchâng enge kan zir theih ang? Khawvêla sakhaw pàwl hrang tam tak a awm chungin, hê thíl danglam bîknaah hian enge kan ngàihhlùt thèih ang?

⇒ Engati nge Pathian tân hmún áiin hún a pawimawh zâwk chhan enge nia i rín?

II. Sabbath Thúpèk (Exodus 20:8–11 leh Deuteronomi 5:12–15.)

Thúpèk Sâwm zîngah, a palîna hi kawng tam takin a danglam bîk deuh a. Thúpèk zînga sei ber leh chípchiâr ber a ni baw. Mi tamtak sawi dân takin, thúpèk zîngah chuan keinî leh Pathian bâkah midangte nêna kan ìnkâra ìnlaichinna siamtû ber a ni. Thílsiam laia lo puân tâk ang khân,

Pathian chuan Sabbath hi a bîk taka ngàihvèn tûrin min pê a, A thîlsiam dangte leh A dân dangte âi pawha thîl bîka ngai tûrin min tî a ni.

Ngàihthuàh Tèh: Engati nge thúpêk palîna hian midang te, chhiàhhlàwh leh mikhual (hnam dang) te bâkah kan ránte lam pawh a huâm tel vékna chhan nîa i rín? Hei hian Sabbath awmzia tûr enge min hrilh?

⇒ *Exodus 20 leh Deuteronomi 5-a thúpêk palîna an sawi dân danglam hlékna aţang hian enge kan zîr chhuàh theih vé vé ang?*

III. Sabbath Lâwmawm (Exodus 20:8–11; Isaia 58:13, 14.)

Thúpêk Sâwmte hi chîk taka kan bihzúi chuan, a palîna danglam bîkna avâng hian ‘hemi zînga tel tûr hi a ni lovang’ han tih déuh maite pawh awm thei a ni a. Thúpêk thianghlím zînga tel chiah lo zèh pàlh, khatih laia dawngtûte tân deuh chauha pêk ni ang te pawhin a ngàih theih a ni mahnâ. A lehlamah, tûte emaw chuan Thúpêk Sâwmte an han thlîr vang vang hian, thúpêk zîngah chuan a palîna Sabbath thúpêk hi mimal kâwk ber leh, Amah Pathian nêna inlaichînna bîk nèihpui a, ní ‘lâwmawm’ (Isaia 58:13) anga A mîten an ngàih tûr hún bîk angin an ngai thúng. Thúpêk dang zawngte âiin, a palîna hi chuan, “Hei hi dân pawimawh zìah chhuahna satliàh mai a ni lo—Pathian, nangmah Siamtu leh Tlàntu nêna inlaichînna nèihpui tûra sâwmna, thúthlúng chu a ni zâwk,” tiin a sawi a ni.

Ngàihthuàh Tèh: Engtín nge thúpêk palîna hi tih thín dân pângngâi âia mimal kâwk deuh zâwka i lâk theih ang?

IV. Isuâ Sabbath (Matthaia 12:1–13; Marka 2:27, 28; Johana 9; 19:30.)

Isua kha Juda rínawm tak angin A nung thîn. Kût nî vèla tempula kal leh, sunagog-a inkhâwm thînte kha A tihdân pângngai rêng a ni (Marka 1:21; Luka 4:16). Mahse dân zâwmna satliàh mai anga Sabbath sèrh ngáwt A thà tihzâwng a ni lo thúng a. Sabbath hi dân tam tak zînga pakhat vé lék a ni lova, mîhringte tâna thîlthlâwnpêk a ni tih A sawi zâwk a (Marka 2:27, 28). Sabbath nîa damlo tihdam a thlang a, Sabbath chu keinî pual bîk chauh ni lovin, midangte pawhin Pathian thîlthlâwnpêk, Sabbath malsawmna chu an chàn theih nâna chhawmdâwl leh, ţanpui nâna hman tûr tih A târlang a ni.

Ngàihthuàh Tèh: Chàwlhkâr ní dangah pawh A tihdam theih tho laiin, Sabbath nî taka tihdam A thlân kher chhán kha enge nia i rín?

⇒ *Engtín nge Sabbath hi kan khawtlâng rawngbâwlsak nân emaw, bàwrhsâwm emaw hlamchhiah tuâr emawte ţanpui nân kan hman theih ang?*

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bél

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Sabbath chu khawngaihna leh inngàihlâwmna thîlthlâwnpêk anga sawina:* “Sabbath thú hlùn leh fing chuan tihian a ti, *Tûnah châwl tawh rawh*. Nî-in kâwlkil a tàwhin, leilèh hnâ kalsan la, i phone pawh dàh la, pen pawh lehkha chungah awm mai mai tawh rawh se, computer tihlùm la, chhuât nàwhna pawh bucket-ah dàh tha mai rawh, motor pawh i húnna túrah húng fel tawh rawh. Inhnùhhniam theih a ni lova, màwhphùrhna hna tûl chhuanlam sîama khawhral tûr hún a awm thei lo. Hei hi khawvêl zâu chéna thúneitu lian zâwkin min ngiat vânga bânsan tâ kan ni a, keinî bèih véna hi a pawimawhin, a tûl a, a ţangkai bawk a, a hlú êm êm a ni. Hetih hún chhûng nâ nâ nâ hi chuan keinî tel lo pawhin vân lam khawvêl zâu chu a kal ngâiin a kal thei tho vang, waviin hi chuan sâwm kan ni tlát mai—ni lo, zâwm tûra thúpêk kan ni

zâwk—rilrù zângkhâi taka hún hmang tûr te, pawimawh vaka kan ngàih ngai lòh chhûngte nêna kan inlaichînnate hlîm taka hmang tûr kan ni a, khawvêl zâu takah hian kan dàwhkâna hmún tlâwm takte chu kan luahlúm tûr a ni. Fínna thûk thîlsiamnaa zêh tel tawh khân thîlte chu min lo enkawlsak rih mai dâwn a ni.”—Wayne Muller, *Sabbath* (New York: Bantam Books, Paperback Edition, 2000), p. 83.

Nùnpui Tûr Zàwhnate:

- ❶ Sabbath sêrhna hi ‘dân zawma chhandam nih tùmna’ anga sawisêl a ni fo mai. Engati nge chû chu a dik sí lòh? Dik takin, engti kawngin nge Sabbath hi khawngaihna thîlthlâwnpêk a nih zâwk?
- ❷ Engtín nge Sabbath pêk kan nih chhânte chu i sawifiah ang le?
- ❸ Sabbath chu dân zawma chhandam nih tùmna a ni lo chungin, engati nge Sabbath kan sêrh dân chungchângah hian kan fimkhùr a la ngàih chéu?
- ❹ Engtín nge Sabbath hian i thlarau nùn a châwm thín? Engtiang kawng dang deuhin nge Sabbath hi i ngàihhlùt emaw, thîl tih chín tha zâwk emaw nei thei tûra i inngàih?
- ❺ Engtiang kawngtein nge Sabbath vâwn leh hriat reng hi hársâ i tih deuh thín?
- ❻ Sabbath thúpêkte hian kan ina awm zawng zawngten hlâwkna an têt theihna tûr thúpêk a fûn tel tlát mai a. Engtín nge Sabbath [hámthàtna] chu kan in chhûnga mîte emawm khawtlâng emaw chu kan chântîr vê theih ang?
- ❼ Bible púm puia Sabbath chungchâng sawina hian Pathian nihna chungchâng enge min zirtîr?

RAHBÍ 4-NA

ZIRTÎRTÛTE PUÁL: *Helaiâ tihthûrte hi, member-ten Sabbath sêrhnaa an thîl paltlang tha lamte tam lehzual an chàn theih nâna ruâhmàn a ni a, chû chu mahnîa tâwppui mai lova midangte pawh an chântîr vê zêl nân pawh a ni bawk.*

Tihthûr:

Mahnîa Tih Atân: Ziâhna tûr hmanrua (pen/pencil leh lehkhapuan) sémin, member-te chu an Sabbath sêrhna aţanga an thîl tàwn dùhawm lam chîte ziak chhuak tûrin sâwm la. Graph ang chîte pawhin an entîr thei bawk ang chu, an thîl tàwn chu nuam leh hlâwkpuiawm deuh a nih emaw, inpêkna chu a sâng deuh emaw a nih chuan graph hmang chuan târlang mai se. Sabbath sêrh tûra thútûkna an siamna lai chu thîl chhínchhiah/hriatreng tlâk chu a ni pháwt mai a, midangte hrilhchhâwn atân pawh a thâ ang. Sabbath sêrh chhûngkuua seilian an nih pawhin, an lo thàn chhòh zêl laia Sabbath hmán nuam an tih dân emaw, ninawm an tih dân emaw chu an lantîr thei tho bawk ang chu. Sabbath hmán dâna thîl tàwn leh paltlangte a lo danglam chhòh zêl dân leh, thlarau lam thîla hlâwkpuiawm zâwnga an hman chhòh zêl dânte pawh an târlang thei vék ang.

A Hùhova Tih Atân: In pâwlah, in vêngchhûng, khawtlângah Sabbath hmán hlâwkpuiawm zia târlang tûrin ruâhmànna siam ula. Sabbath aţang hian mîte hnêna hrilh chhâwn tûr enge awm ngàihthuah teh u. Sabbath chungchângah thîl kan ngàihhlùt dùhawm deuhthe chu engte nge ni a, midangte nûnah eng danglamnate nge a thlénsàk theih ang? Engtín nge Sabbath sêrhthûte awm vânga in khawtlâng chu a lo nâwm zâwk theih ang? Sabbath thîl thà ber berte chu in khawtlâng mîte chântîr tûra bêihpui thlâk dân kawng ngàihthuah tûrin ti ang che. Thianté, thenawmte leh vêng chhûng mîten Sabbath an ngàihhlùt zâwk theih nân, program nuam leh hlîmawm tak tûr ruâhmàn tlâng teh u. In pâwlin ruâhmànna in siam hnû chuan, kôhhran pui pawh hriattîr véin, an sum leh pâi bâkah thîlung taka an thlâwpna tûrin hmâ in la bawk dâwn nia.

ZÌRLAI-08—Zirlai Kàihâtâwi—February 25, 2012

Châng Thlàn: *Genesis 2:15.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Chhèhvêl thilte ɬa taka enkawl pawimawhna Bible lungphûm chu târlan.

Vèi Tûr: Pathian thil enkawltu kan nihna anga chhèhvêl thilte enkawl leh ngàihhlùtna rîlrû pùt zêl.

Tih Tûr: Nùn tuâng pângngaia nùn a, ram leilung hausaknate hi Pathian thilthlâwnpêk an nihna anga zàhthiam bâkah, engkhaw lawi lova tihchêrêu leh khàwhralna ang chí tihlêm.

Thúpui Thên:

I. Hriat Tûr: Kan Chênna Enkawl

- A. Pathianin huan inah khân kan nû leh pâ hmasâte kha eng ti tûrin nge A àwmtîr? Engtín nge hê hnâ hian chhèhvêl thilte enkawl chungchâng kan màwhphùrhna manthiam tûra min tànpuì?
- B. Engtín nge Sabbath hian khawvêl sùm leh paite leh, hnâ ngáwt ùm lo tûra dâlna min siamsak?

II. Vèi Tûr: Leilung Mâwina Chu

- A. Kan chênna khawvêl hi enganga hlû nge ni? Engtín nge sual lo lùhnain leilung enkawl tûr kan nihnaah ngáwng a nèih ták?
- B. Engvângin nge Thilsiam leh Siamtu kan hriatthiamna hian A thilsiamte enkawl na kawngah hû a nèih tûr ni ang?

III. Tih Tûr: Thilthlâwnpêk Pawisawi Lo

- A. Keini Kristiante hi, khàwhral leh ‘hmasâwn’ nân ngáwta ìnhmang zo khawvêlah hian engtianga khawsà tûr nge kan nih ang?
- B. Engtín nge Pathian siam khawvêl awmdân phúng pângngai nêna inchàwih deuh zâwk tûra kan nùn thèih ang?

KHĀIKHĀWMNA: Khawvêl hi keini chênna tûr chauh ni lo, thlai leh nungcha dangte awmna tûr pawha Pathian siam a nih avâng leh, keinî chu enkawltu ni tûra min ruat avângin Pathian ropuina tûr zâwngin kan chhèhvêl thilte hi kan enkawlin kan zàh (dímdâwih) thiâm tûr a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RĀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Pathian mîte, Thilsiamtu a nihna leh A la siamthà leh dâwn tih ringtûte kan nih avângin, thilsiam zawng zawngte enkawltu ni tûra kòh kan ni. Chutiang tihna hmang chuan Pathian chibai kan bûkin, midangte rawng kan bâwlsak a, chutiang zârah chuan Siamtu Pathianin A thilsiam nungchâ zawng zawngte A enkawl dân manthiamna thûk zâwk kan nei thei a ni.*

ZÌRTÎRTÛTE PUÁL: *A ni taka, sorkar thûneitûte hian chhèhvêl thilte húmhàlhna thúpui an nèihah hian thil dang inzèp hi a tam hlê mai thîn a, mahse hetiang vâng ngáwt hi chuan Pathianin màwhphùrhna min pêk, enkawltu nihna hi kan hlamchhiàh ngáwt thei chuâng lo. Pathian siam khawvêl enkawltu, vawng thàtu, Amâ àiàwhtûte kan nihna ònhmùn hi thàrhàwh that deuh dân kawng kan zàwn a ngai a ni.*

Hàwn Nâna Tih-tûr: Chhèhvêl thilte chungchâng a thú inchùh, harsátna awm leh engto ngai deuhte târlang tûrin in member-te sâwm la. Chutiang chu, a thèih chuan, blackboard-ah emaw ziak chhuak zêl ula. Tualchhùng vèla ngàihthuah ngai thilte pawh sawi tûrin fûih la, huâm zâu deuh zâwka hmalâk ngai ang chîte pawh sawi kâi zêl theih a ni thovang chu. Hêng thúpui zînga tlêm hi thlángin, sawihona thèh la, Kristiante hi engangin nge kan chêt sawiho teh u:

Engto vê tûr kan ni em? Chutiang thíl chuan tûte/enge a ngháwng nasat deuh? Chutiang kawngah chuan mi dangten enge an tih vê? Keini'n enge kan tih thèih ang? In thiam ang tâwka zâuvín sawiho tláng ang che u. Pathian chu Siamtu a nih kan rínna leh, keinî hi A thísiamte enkawltu kan nihna bêhchhán zâwngin sawihona chu kalpui in túm hrâm dâwn nia.

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchuàh

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Helai hi in pàwlten thilsiam leh a enkawl lam an bengháwn zúi thàt zâwk nâna tih a ni.*

ZÌR ZÂUNA

I. A Tîrin . . . (Genesis 1, 2:15; Johana 3:16.)

Pathianin A siam leh A hmangaih khawvêlah kan chêng a. Thû A sawi a, khawvêl chu siam a lo ni a, mahse a rual véka siam chu an ni lo va, a tàhtáwl têa siam chhòh zêl an ni a, chuvangin Pathian chuan hê khawvêl thíl tinrêngte hi A chîk êm êm vék a ni. Chutah nihna bîk tak nei, Amah ána nei—míhring chu A'n siam a, A thísiam dangte enkawltu nih màwhphùrhna chu A pe zúi nghâl a. Kan khawvêl dinhmun chhè tak leh, keinî chu suala tlù tàwh kan ni tàwh chungin, Pathian chuan kan khawvêl leh a chhûnga awm zawng zawngte hi, A la hmangaih reng tho va, A tâna enkawltûte tih kan la ni reng tho a ni.

Ngàihtuàh Tèh: Engtín nge Pathian chu Siamtu a nih kan rínna hian thísiamte enkawl chungchânga kan rílrù pùthmangah ngháwng a nèih tûr ni ang? Hêng lam thíl hi Thilsiam chungchângah kan sawi/ngàihtuah tam tâwkin i hria em?

⇒ *Pathian thilsiam, khawvêl enkawltu nihna chuan i tân eng awmzia nge a nèih?*

II. Thilsiamten An Fàk (Sâm 8; 24:1, 2; 100; Thupuan 14:7.)

Bible thúpui pawimawhte zînga pakhat chu hê khawvêl Siamtu a nihna anga Pathian fàkna thû hi a ni. Hê thíl hi míhringten an fàkna ngáwt a ni lova, thísiamte pawhin Amah chu an fàk thín tih Bible hian a sawi tel tho mai. Eng emawti lai chuan, entîrnân *Joba* Bû-ah hian khawvêl enkawl tûr A intârlan dân chungchâng zàwhnate hriat nân thísiamte makzia ngáwt pawh hi a tâwk zo hlê a ni tih a sawi. Pathian nihphúng leh thàtna târlang fotu chu Thísiam hi a ni. Chutiang thísiamte thà taka enkawlna hmangin Siamtu Pathian chibaibûkna kawngah tih kan lo nei vê thei zêl dâwn a ni.

Ngàihtuàh Tèh: Thísiam thei tûra Pathian ropui/rilzia târlang thei leilung thíl enge entîrna pakhat i pêk thèih ang?

⇒ *Pathian chungchânga i zàwhna chhân nân leilung awmphúngte hi a tâwk em? Nge, chúng chu a mâwlmang lútùk deuh zâwk? I chhânna sawifah deuh la.*

III. Sabbath Sèrhna leh Thísiamte Enkawlna (Exodus 20:8–11; Leviticus 25.)

The Lost Meaning of the Seventh Day tih bûah, Sigve K. Tonstad chuan ‘thísiam-enkawltu’ tûra thúpêkte chu ‘Sabbath sèrhna’ mai bâk, chû âia thûk deuh zâwk ‘chhèhvêl thíte’ dimdâwih tak chung a enkawl a nih thû a sawi. Fretheim thuziak la chhâwngin, “Sabbath hi thilsiamte siam an nihna ang taka inrem taka nungchâte awmtîrna tûra chunglamin a pêk a ni. Chûbâkah pawh, *Sabbath-serhna hi thísiamte enkawlna a ni,*’ tiin.

Sabbath sèrh tih chu thísiamte awmdân tûra Pathian remruata tel vèna a ni. Tichuan Tonstad chuan tihian mahni a inzâwt zúi a, “Keini kùm zàbí 21-naa chêngte hnênah hian ‘Thilsiam-

enkawlna? chu kan bosal ta a ni lo maw?’ tiin min zâwt a ni.”—(Berrien Springs, Mich.: Andrews University Press, 2009), p. 122.

Ngàih tuàh Tèh: Zâu deuh zâwka Sabbath thúpuite *Leviticus 25*-in a sawi hi ngàih tuahin, engtín nge Sabbath sèrhna leh ram enkawltu nihna hi a inzáwm?

⇒ *Engtín nge thúk zâwka hê thíl manthiamnain kan Sabbath sèrh dânah hû a nèih zúi ang?*

IV. Thíl Siamthàr Lamah (2 *Petera 3:10–14; Thupuan 21:1–5*.)

Kan khawvêl hi a awmdân pângngai hian a awm zui reng dâwn lo tih chu Bible hian a sawi Chiang tâwk hlê a. Isuâ lo kal húnah leh a hnû lamah chuan, khawvêl hi meia tihthianghlim a la ni dâwn a. Mahse chû ngáwt chu kan lei arsî khawvêl tâwpna tûr chu a ni dâwn lo. Vân thengreng zâu takah khian kan thâm ral mai dâwn lo va, hê lei hi kan chátuan in a la ni zâwk dâwn a. Pathianin khawvêl hi A la siamtharleh ang a, chubâkah, A lalram pawh hetah hian A la dín dâwn a ni.

Ngàih tuàh Tèh: Pathian leh A ruâhmànna kan manthiam a, taksa thàwhlehna leh leithara chên thû kan rín hi engang taka pawimawh nge ni?

⇒ *Hê khawvêl hi kan chatuan in tûra siamthar a la ni dâwn tih rínna hian tûna kan chènna khawvêl kan enkawl dânah eng danglamna tak nge thlén tûr ni ang?*

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bél

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: “Leilung awmdân leh thúpuan chhuahte hian Pathian chu hmangaihna a ni tih an puâng.”—Ellen White, *Krista Panna Kâilâwn*, p. 9. Kan chènna khawvêl a lo chhiat tial tial hian, Pathian hmangaihna a lantûrna pawh a nêp tial tial a, leilung thàtna leh hausakna pawh a fê tial tial bawk. Thílsiam thà taka kan enkawl hian, Pathian chu thàwhpuiin, A hmangaihna târlannaah kan lo tangkai vê thîn a ni.

Ngàih tuàh Tûr Zàwhnate:

- ❶ “Leilung àwmpúng” leh “Thupuan” ten Pathian hmangaihna an târlan dân chu khâikhín la. A khawi chu nge pawimawh zâwka i rín? Engvâng nge?
- ❷ Engati nge Pathian chu Siamtu a nihna hi Bible púm puiah fâk tûra min fùih phûrna ber a nih?
- ❸ Engati nge *Thupuan 14*-a Vântirkòh thúchàh hmasa ber khân Siamtu a nihna vânga Pathian chu chibaibûk tûra min la tih chéu nia i rín? Khawvêl tâwpna tûr húnah hian Thílsiamna kha engang taka pawimawh nge ni ang?
- ❹ *Zâwng thlâh kan ni* tía ngai mi tamtak pawhin thílsiam húmhàlh hi chu an éngto hlê tho mai a, Pathian siam kan nih ríngtute nê an lêm vák chuâng âwm lo ve. Khawvêl lo zíkchhuahna kan rínna hian a enkawl zúina kawngah engtiang kawnga awmzènei tûr nge ni ang?
- ❺ Thílsiam enkawl kawngah hian Kristianten record thà leh thà lo deuh te an neiin i ríng em? I chhànna sawifah la.
- ❻ Kòhhranin pâwn lama rawngbâwlina a nèih hi ríntlâk zâwk a nih theih nân thílsiam enkawl hi enganga pawimawh nge ni ang? Chhèhvêl thílte húmhàlh thà zâwk tûr hian Seventh-day Adventist Kòhhran hian tûn âia nasa zâwka hmá là tûrah i ngai em?
- ❼ Seventh-day Adventist Kòhhran hian sa tel lo, thlâi chauh rín hi a thèihna leh remchànna hmún apianga tì tûra ràwtna a siamna a rei ta fû mai. Engati nge chhèhvêl thílte húmhàlh thà zâwk tûr chuan nungchâte dímdâwih a, thlâi rín (sà éi lo nih) hi mimal taka tòn kan lo lâk vê thèihna a nih?

☉ Chhèhvêl thîla ngáwng tha lo nei theia chêtna a lo tlêm deuh zâwk theih nâna tih tûr hrang hrangte ziaak chhuak teh u. Chutiang tipuitling tûr chuan engtianga ãanlâk nge ngai ang?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Heta tihtûrte hi in pâwl memberen Pathian thîlsiam dímdâwih leh enkawl tha zâwk tûra chàwhphùr nâna tih a ni.*

Tihtûr:

Mímala Tih Atân: Thîlsiamte mâwi leh hlùtawmzia ngaihtuah nân mahnîa fianrial hún hman tûrin member-te chu fûih ni se. A hmún leh a hún a zìrin tihdân hrang hrang a awm thei ang. Biak In tual vêla kan chhuah vâh te pawh a ni thei a, DVD-a chutiang lam film én pawh a ni thei. Remchânga chutiang lam program National Geographic, Animal Planet/Discovery channela thlîr pawh a ni thei. Ellen G White, *Krista Panna Kailâwn* bung khatna chhiar pawh a sâwtpuiawm ang. A thîlsiamte avânga Pathian hnêna lâwmthusawi ãawngtâina hlân tûrin i fûih ngêi bawk dâwn nia. A thîlsiamte tha taka enkawltu nih theih nâna A kâihhruaina díl pawh tih mâkmawh a ni ngêi ang.

A hùhova Tih Atân: In pâwlah, Hawn Nâna Tihtûra chhèhvêl thîlte chungchâng in thîl ziah kha târlang lehin, zâu zâwka kòhhranin hmâ in lâk theih dân tûr sawiho ula.

Chutiang tihtûr zingah chuan vêng chhûng hnâwk thén fai te, Biak In kiang vêla thing phún thârte leh vântlâng hmún lama thîl phún pawh a ni thei ang. Chutiang lama ãangkaina in nèih vè thèih dân kawng dàpin sorkar/pâwl hruaitûte pawh títîpui ni se. Kòhhran member dangte pawh phûr taka thàwhpui tûr che uin sâwm ula. Hetiang kawnga Pathian thîlsiam enkawltu ãangkai in nih theih nân ãawngtâiin A ãanpuina díl ang che u.

ZÌRLAI-09—Zirlai Kàih tâwi—March 2, 2012

Châng Thlân: *Thupuan 1:8.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Pathian nungchang leh thîl ruâhmân bâkah, dùhthlân theihna zâlênna hlùtzia târlangtu, Indona Ropui éntlang hmânga khawvêl chanchin thlîr.

Vèi Tûr: Khawvêl thîlthlengte leh a láipui ber Kros hmânga A ram sorkârna lùngphûmte târlang tûra chutiang taka kal thúi Pathian chu ngâihhlùt thiam.

Tih Tûr: Thlarau hmanga khawvêl chanchin lo ìnpuang chhuak zêl leh hrihlâwkna rínna nei a, Bible sawi dân anga ní-hnúhngung thîlthlengte hrihlfiáh thlân zêl zâwk.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Chanchin Azawnga Ropui Ber

- A. Engtín nge indona ropui hian tûnhmâ, tûn leh nakín hún manthiam thèih nân min ãanpui?
- B. Engati nge Pathianin dùhthlân thèihna zâlênna min pêk? Hei hian A nungchang enge a târlan?

II. Vèi Tûr: Khawvêl Chanchin Laipui Kros

- A. Mahní thîlsiamte ìntihhlùmtîr phál thei Pathian ngâihhlùtna nei tûrin engtín nge Kros-in min zirtîr?
- B. Engati nge Kros kha khawvêl chanchin laipui ber a nih?
- C. Daniela leh zâwnei dangte hmanga sawi, hmalam hún Pathianin A sawia kan chênin, engang rílrù zâuthâu deuhna nge kan nèih thín?

III. Tih Tûr: Dùhthlân Thèihna

- A. Khawvêl chanchin liam tate, a bîkin Kros hmanga Pathian nungchang târlan kan ngâih hlùtzia engtín nge kan lantîr thín?

B. Engtín nge hrilhlâwkna thúpuân chhuah pàwmna hian Pathian nêna kan inlaichînnaah ngháwng a nêih thín?

KHÁIKHÁWMNA: Bible hian Pathianin khawvêl chanchin A hrilhfiahna a târlang chauh nì lovin, hmalam hún A hriatlâwk theihzia pawh a târlang tho baw. Khawvêl chanchina thílthleng ropui ber chu Kros kha niin, khâ khân khawvêl chanchin a her danglam vék a, sual vânga Pathian leh mihringte kêr chu dàwh zâwm a lo ni leh ta a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Mihring chanchin hman hian Pathian hnathàwh leh A thiltùmte chu hâihâwnin a awm a. Chik zâwka kan bih chuan, mihringte chanchinah hian Pathian kùthnû chu kan hmù thei zêl a ni. Khawvêl chanchina Pathian chhùi theihna kan nêih avâng mai chuan rínna mîta Amah kan hmùh a tûlzia a dâl thei chuang lo.*

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *A hnuaia zirlai hmâwrhmùhna thû hi i sawi hnûin, khawvêl chanchin hmân leh tûn thleng pawha kal dik chiáh lo entîrna in hriatte chu târlang ula. Thenkhatten khawvêl chanchin, eng emawti zâwnga kâihher an tùm tlát thín hi a chhante énfiah teh u.*

Sawi Hâwnna: Hmânlai chanchin, khawvêlin dika an ngâih tlângpui ni tawh, tihdanglam tùmna (historical revisionism) hi kùtthemthiam thíl âi màhin tûnlai thúthêhdârhna lam hian a châwisâng ta emaw tih tûr a ni. Mahse chutianga tih chu tûnhmâ deuh fê pawh khân an lo ching vê tawh tho mai. Bible hian chutianga taka chinpâwrna ang chî chu a târlang a. Thlân aţanga Isuâ thàwhleh hnû pawh khân, tûte emaw chuan chutianga thúdik chinpawr an tùm thû chu Chanchintha bûte hian an târlang a. Thúdik chu phuachawp thû vêla hliàhtîr tûmin, khâng sakhaw hruaitu, puithiamte ngei kha a phî buai berah an tâng ta lehngâ! Puithiam nihate chu a hmâ kum sâng hma lama Amah Isua ngêiin A dín a ni sí a. Chûng puithiamte chuan Isuâ thlân vêngtu, Rome sipaite chu thámna pên, A ruang chu tûten emaw an rù bo ta mai tia sawi tûrin an hmìn a. Dâwt mùhlûm mai niin, thúdik dîpdâl nâna tih a ni a, mahse chûng chuan A thàwhlehna chu an dâl thei chuang sí lo. History hi dik lo taka hmân khâw lòh a ni nasa hlê mai. Mihringte hian chanchin liam ta kha an dùh ang hawi zâwngin an kalpui tih hi én liam mai hlêih thêih pawh a ni lo ve. Khawvêl thílthleng chungchâng ziaktûte hian anmahni chanchin dùhawm lo lam ang chî chu an ziaak lang ngai méuh lo a ni.

Ngâihthuàh Têh: In pàwlte chu hêng zàwhnate hi chhâng/ngâihthuàh tûrin sâwm ang che: Pathian chauh chu khawvêl chanchin thlen dân dik tak hretu awm chhùn a nih sí chuan, keini ngâihdân hawizâwng nei sâ tlát, mihringte hi chuan khawvêl chanchina A chêt dân chu kan hmù thei dân em ni? Engtín nge Pathian a awm ngêi a ni tih fínfiah leh mihring chungchângah A rawn inhnâmhnâwih ngêi tih fiàh tùm a, history chu thlarau lam thíla bél tùm vékna làkah kan invên theih baw ang?

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchuàh

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Bible bù púm puiah hian Pathian tâna ziaktûte hian mihring nihnain a huâm chúna Pathian hnathawh chanchin sawiin an târlang nawn thín tih kan hmù a. Helaiah hian chutianga sawi nawn thín chu a pawimawhna chik deuh zâwkin kan bih dân a, Kristâ zâra Pathian nêna kan inzawmna leh, Pathian thíl sawi fiah lo taka lanîr túma Setana thawh dânte kan én dân a ni.*

ZÌR ZÂUNA

I. Hrilh leh Hrilhnawn (*Thupuan 1:8; Deuteronomi 9:1–29.*)

Tûnkâr chhông hian khawvêl chanchina Pathian hnàthàw h dân, A Thû, Bible éntlang hmangin chîk takin kan bihzui a. Tûnkâr Chângvawnah hian, Pathian awm ngêzia Bible a tanga târlan hlàw h ber pakhat chu lâkchhuah a ni a. Pathian chu bul tanna leh tâwpna niin, *Awm tawh*, *Awm mêk* leh *lo la Awm tûr*, ‘Engkîmtitheî’ a nihzia hi kan mangnghil h mai tûr a ni lo. Johana hian thèihtâwp chhuahin, keini mîhrîng chàk lònna phuar vèlten kan hriat thiam phâk tâwk tûr angin Pathian nihna thûk tak hi a sawi chhuak a ni.

Bible bu púm puiah hian Pathian ropuina namên lònzia leh thàtna chhuisên ruâl lòh chu mîhringte min hriat nawntîr túmin ziah lan fo a ni. Israel mîte Ram Tiâm hrûl maiah an awm lai khân, Mosia chuan Israelte chanchin liam ta chhuikîrpuina a nei a, annî tling lo tak an ni chung a Pathian thât leh ngilnèihzia chu a târlang ber zâwk a ni. *Châng 5*-naah, hê thu pawimawh tak mai hi a sawi chhuak a, “ ‘Nangmahnî fel vâng emaw, in thîlung ngîl vâng emawa ram chu luah tûr in ni lova, LALPA in Pathianin in hmâa A hnàwhchhuah tâk hnamte suahsualna avâng leh, in thlàhtu Abraham a te, Isaaka te leh Jakoba-te hnêna A thútîam chu A tihpuitlín theihna tûrin a ni zâwk’ ” tiin (*Deuteronomi 9:5*).

Mosia’n Israelte hnênah hriattîr zui zêlin, amâ tlin lònna tam tak leh Pathian khawngaihna nasâtzia a sawi nawn leh a. Mosia tihdân anga tawngkâa thú inhlánchhâwnna ang hún atân phei kha chuan, chanchin liam ta sawi nawn leh kha tihdân phúng saltiah mai a ni lo. Chanchin liam ta hi thèihngil h a nih chuan, buainain a zúi ngêi dâwn a. Vânduai thlâk takin Israelte pawh khân, an chanchin liam taa Pathianin kùt chak tak hmanga A hruai thîinna kha thèihngilhin, kalsualna an nei zúi deuh ngêi thîn a ni.

Ngàih tuàh Tèh: Khawvêl chanchin liam taa A thàw h dân fîmkhúr taka manthiamna nei lovin, ringtûte hian Anî ‘Alpha leh Omega’ nêna thûk taka ìnzawmna an nei zúi reng thei a ngem? Engvângin? Thúthlúng Thár lama Pathianin Israelte A kàihhruaina chungchâng sawi nawn lehtú kha tunge ni? Engtín nge Pathian chanchin chhínchhiaha lo awm hi kan Kristian thítawn leh kal zêlna atân a bengvâr thlâk?

II. Thísiam Thusawi (*Sâm 104; Kolosa 1:17*.)

Thàwh tanni zirlaia “Zâwlneite: Khawvêl Chanchin Ziaktûte,” tihah khân kan leilung àwmpúng hi ‘mahnia-famkim, mahnîa an awmdân tûr anga chê’ ni lovin, Pathian chuan kâwi tinah enkawlin, A chêt tîr ang zêlin a awm zâwk tih târlan a ni a. Pathian thísiamte hian kan hnênah thû an sawi a (*Sâm 19:1, 2*), mahse kan manthiam mai lòh thíl a tam hlê thúng. Tîrhkòh Paula khân Kolosa ringtûte hnênah Pathian thísiam a Isua Kristâ pawimawhzia leh kan chênna khawvêl enkawlzuitu tak A nih thû pawh a zia k tel a. A sawi dân tak phei chuan Krista chu, “Engkim awm hmâa awm leh, thíl zawng zawng ìnfâwkkhâwmna” a ni (*Kolosa 1:17, NKJV*).

The SDA Bible Commentary sawi dânin, helai thú awmzia tak chu “‘engkim an dîngho,’ ‘ìnfâwkkhâwm,’ emaw ‘inchâr khâwm’ tihna a ni. Grik tawng lama hê thûmal landân ang chuan a tîra an awmdân ang khân an la awm zui ta zêl tihna lam a kâwk. Vân lam khawvêl zâuva arsi kal vèlten, dik takin an kawng bîk zàwh tîrtu thítihthèihna leh, atom mùr te tak tê thlênga chèlhtu chu thúhmùn a ni a. Kristâ thítihthèihnaa inthlúng khâwm vék an ni. An zâa siamtu lékfang A ni lova, tûn thlênga enkawl zúi zêltu pawh Amah baw k chu a ni.”—Vol. 7, p. 192.

Ngàih tuàh Tèh: Thàwh tanni zirlaiin Chiang taka a târlan tâk angin, thênkhat chuan Pathian hian kan khawvêl ruângâm hi chu dínin, A kalsan leh ta mai niâwmin an sawi a. Scientists tam tak chuan Pathian awm hi an ríng lo hùlhuâl a, khawvêl A siam tihte chu sawi thû a chêng lo mai. Engtín nge keini Kristiante hian chutiang ngàihdân chu kan hnial tâk ang? Bible-in Thísiamna chungchâng a sawi hnialtûte hi kan va àukhúm piap piap mai tûr em ni dâwn le? Sawiho teh u.

III. Khawvêl Chanchin Khàlh leh Kàihhruai (*Genesis 3:15; Thupuan 12:7–17.*)

Genesis atanga *Thupuan* thlêngin Bible hian mihring chanchin kal zêl te târlangin, Pathian leh Setana kâra inhnialna chu a târlang zúi zêl a ni. Johana chuan chû inhnialna chu vâna ãan chhuah a nih dáih tàwh thûte sawiin, Pathian sipaite leh Setana sipaite kâra indona a chhuah thû leh, Setana lamte an tlâwm tâk zâwk thûte pawh min hrilh a. Nílainí zirlai khân Setana chuan Pathian pawikhàwih tûra ãan a lák zui zêl thû—Isua khénbèhna a thlén thûte a sawi zui a.

Johana hian khawvêl chanchina thàwk zúi zêl pahnih an awm thû leh, khawvêl chanchin khàlh zêltû zâwk chu Pakhat a nih thû min hrilh a. Pathianin khawvêl chanchina A thàwh zui zêl laiin, Setana chuan chutiang chanchin chu énnáwn ãa (tidanglam tûrin) a thàwk thúng a. Pathian kan thlír dân leh, hê leilunga A hnathàwh dânte mak danglam taka min thlirtîr a túm zâwk a ni. *Indona Ropui* bùah, Ellen G. White chuan tihian a ziak a, “Hel hotu ropuia thiltùm ber pakhat chu mahni thiam inchantîr leh, hêlna lo chhuahna chhan chu Pathian sorkârna a ni tih lanfiahtîr hi a ni. Hei hi a tih theih nân a thiltitheihna leh finna ropui tak chu a hmang zo tak méuh a. Kawngmang fel tak neiin, tùm nei rânina thàwk a, indona ropui, hún rei tak chhûnga zual lam pan zêlah hian, a lama ãang tûrin mipui nasa tak a hnèh tawh a, a hlàwthling hlê zêl a ni. Kùm sâng tam tak chhûngin he hel hotupa hian dâwt chu thutak angin a lo khùh mâm tawh thîn a. Nímahsela, tûnah chuan helna tlâwm hlén hún tûr leh, Setana chanchin leh mîzia târlan fiahna tûr hun chu a lo thleng.”—Page 672.

Ngàihtuàh Tèh: Miten Setana dâwt bèhchhána Pathian chungchâng ngàihdân dik lo tak an puah chhuah zêl chuan, engtín nge keinin kan hriat leh hmangaih Pathian ãatna an hriat theih nân ãan kan lákpuí ang? Engtín nge kros chung a Isuâ inhlánna khân Pathian chungchâng kan ngàihdân a némngghèh?

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bél

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Tûnkâr zirlai hian mihringte chanchina Pathian lo chêt nasatzia Bible sawi hrang hrangte min thlûrpuí a; chutichungin, mi tam tak chuan Bible-in a târlan Pathian rín hi harsâ an la ti tlát tho mai. Heta nùna bél tûr tih chhûnga mi hi chu, keini Adventist Kristian huâng pâwn lam thlenga Pathian lo chêt tawhna enfiàh zuina tûra ruáhman a ní.*

Ngàihtuàh Tûr Zàwhnate:

- 1 Thàwhlehni zirlai khân *Daniela 2* thû a târlang a. Khawvêl chanchin hian *Daniela 2*-a lalramte an lo dinchhuàh chungchâng Chiang takin a târlang a. Heta hrilhlâwkna dik taka a lo thlén famkim tâkah hian, engati nge mi ãenkhate hian hêng thíl lo thleng tûr chungchâng Daniela hnêna inlârnaa hmùhtirtu Pathian hi an la rín dùh lòh cheu ni ang le?
- 2 Engati nge khawvêl chanchina Pathian chêtna thû hian mi ãenkhate chu ríng tûra a náwr lòh sí ni ang le? Bible-in khawvêl chanchin thílthleng a sawi leh khawvêl chanchin ziaktûte thuziak khaikhâwm hian rínna kawngah eng harsâtnate nge lo chhuak ãhín? A pahnih hian inãanpuí tàwn an ni em? Sawifiah la.

Nùnpui Atâna Zàwhna:

- 1 Pathian khân mihringte chanchina A lo chêtna chungchâng ziak tûra Bible ziaktûte A kaihruai thîn a nih sí chuan, chutiang hriatreg chu kan tân a pawimawh a ni tih kan chiâng thei ang. Nangmâ mimal chanchina Pathian lo chêtna chu engtín nge i chhínchhiàh vé ãhín a, engte chu nge sírah i hnâwl deuh mai ang?
- 2 Tûnkâr zirlaia thúmâwi tak pakhat chu Níngâní zirlai chhûngah khân a chuâng a, chû chu Isua thihna khân kan suálnate a tlêng fâi ni lék lovin, kan tân chanchin thár min siamsak a, chû chu

chatuan thléng a chhúnzawm zêl a ni dâwn tih thû kha a ni. Krista nêna in intàw h m̄a leh intàw h hñu nangm̄a nùn chungchâng kha tûten emaw zâwt ta che selang, enge i sawi ang? Engvâng nge?

Thúhrétu Nihna Atân:

- ❶ *Isaia 43:12* chhiar la. Israelte chungchâng sawi nân Pathianin eng thúmal nge A hmán? Anni tâna kòhna b̄ik A siam chu enge ni? Chû kòhna chu an tifamkim ta em?
- ❷ Pathian khân Judate kha A thúhrétu ni tûrin kò b̄ik ni ta se, Pathian nihna chungchâng an sawi chhuah tûr laipui ber chu enge ni ta ang le? An nùnpúng leh thúsawi hmángin Pathian nihna chungchâng enge an puânchhuah i rín?
- ❸ An hnam nùna Pathian kùt lo lanna englai tak kha nge Israelten an sawi chhuah ang? Nangm̄a nùna Pathian kùt lo lanna englai tak kha nge m̄ite hnênah i puânchhuah v̄e ang?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Inpâwl member-te chu harsàtna hnuaiah Pathian hnathawh dân an ngàihswal theih dân tûrâwm ngàihthuah tûrin sâwm la. A hnuaia dinhmun angah hian tûnkâr zirlai kan zìr tâkte kha b̄el tûrin tí ang che.*

Thawktu pakhat chu an p̄u nêna an tít dún hñuin beidawng takin a office-ah a thû a. An inbiakna kha a fùh vak lo va. Thàwktûte chàwlh ðhèntîrna tûr thû a lo thleng tih a hria a, mahse am̄a chungah chuan lo tlà lo tûrah a inngai a. Chutiang hún a lo hnàih zêl tâkah chuan, a thìn a rím riâu mai a. A hma lama amah anga thàwk ðhà v̄e dùh loten hmùsit taka an ðawng khúm ðhínte kha a hrereng a, chùng zawmtháw zâwkte chu thàwh zúitîr an ni dâwn lawi sí. Rual khâi dèuh zâwka r̄elsak ni se tihthe a ngaihtuah a.

Office a chhuàhsan pàh chuan, i bulah lo kalin a chanchin lâwmawm lo tak chu a'n hrilh ta che a. “Hê thíl ka chung a lo thlèn chhán hi ka hre lo,” tiin ngui ngáih chungin a'n hrilh che a. “Theihtâwp ka chhuàh a. Rím leh taima takin ka thàwk ðhìn a. Inkhâwmna pawh ka p̄elh ngai lo. Ka chhúngte pawh ðha takin ka énkawl ðhìn. Engati nge Pathian hian hetiang a ka chung a tih le?” tiin a vùi hl̄e mai. Tûnkâr zirlai i zìr tâk b̄èhchhánin, kan nùnah leh khawv̄el chanchina Pathian hnathawh ðhín dân chungchâng enge i thàwhpui hnênah chuan i hrilh tâk ang le?

ZÌRLAI-10-Zirlai Kàihtâwi—March 9, 2012

Châng Thlàn: *Sâm 55:17.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Krista leh Bible-a midangten entîrna min p̄ek angin, Kristian nùna ðawngtâina pawimawhzia sawifiah.

Vèi Tûr: Rilrû tluâng taka ðawngtâina hmanga Pathian lam hawi a, Amah rínchhán leh màràwhtû nih inhriatna nèih zêl.

Tih Tûr: Bâng lova ðawngtâi.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: ðawngtâinaa Nùngin

- A. Engtín nge Kristâ ðawngtâi nùn khân ðawngtâi tàihmâk kan mamawhzia min zirtîr?
- B. Eng thíl d̄ilin nge Krista kha A ðawngtâi ðhín? A d̄il anga chhânsàk a ni zêl em? Engvâng nge?
- A. Bible miliante nùnah khân ðawngtâinain eng hmún pawimawh nge a chàn ðhín?

II. Vèi Tûr: Thìnlúng Zawng Záwngin

- A. Pathian hnêna kan ðawngtâi dâwn hian eng rilrû pú chûnga ti ðhìn tûr nge kan nih ang?
- B. Engtín nge Krista'n chutiang rilrû chu A lo entîr ðhín?
- C. Kan ðawngtâi nùnah hian thúâwihna hian eng hmún nge a chàn ðhín?

III. Tih Tûr: Tùmnei Râna Tawngtai

- A. Dîl fan fan, tùmruh leh rinna nei chung a tawngtai pawimawh zia târlang thei eng thawnthûte nge Isua'n A sawi?
- B. Engtín nge i tawngtai nùn khân i rinna a châwm thín?
- C. Kan dîl lôha Pathianin min pêk lòh mai tûr thíl thénkhat a awm em? Engvâng nge?

KHĀIKHĀWMNA: Tawngtaina hi Pathian nêna inbiakna niin, a tam thei ang ber kan nei tûr a ni. A tawngtai nùn hmangin, Krista'n kan tawngtai nûna kan sâwtpui tûr rîlrû pùthmáng min entîr a, chûngah chuan inphâhhuaina, Pathian ruâhmanna hnuai a intùklùhna leh thàhmemngai taka dîl fan fante pawh a tel.

Inzirtîrna Kàlphúng

RĀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Pathianin mihringte hnêna thilthlâwnpêk a pêk zîngah chuan tawngtaina hi innêl taka inpâwhna kawng ber a ni. Inbiakpâwhna hmanrua a ni satliah mai lo va, kawng mak danglam taka LALPA kan hnâih thêihna kawng bik tak a ni.*

ZĪRTĪRTÛTE PUÁL: *Helai hàwn nâna tihîr hi, in pâwl member-ten Isua Kristâ nùn ang kha an nùnpui vê thêih nâna ruâhmàn a ni. Tawngtaina hi Amah Pathian kan hnâih leh kan inzawm thêih dân kawng khat chu niin, Amah chu ên a, ngaihtuahin, Amah ang khân kan che vê zêl dâwn a ni. [Tuipui Pygmy seahorse lem entîr theih chuan a sâwtpuiawm ang.î*

Sawi Hàwnna: Hêng hi thîlsiam zîngah chuan a tê pâwl tak an ni hial ang, inch khat bâk an ni méuh ngai lo. Hmún ngaiyah hian an chêng deuh ngáwr ngáwr thîn a, tuifinriata chêng zîngah chuan inthúp thiâm ber pâwl an ni hial maithei a, mahse tuipui chanchin lam zîr mîte chuan chîk taka énlenna hmangin an hmù chhuak ta tho sí a ni. An chênna tuipui kam rawng ang ang kha an pú vê zêl mai a, an taksa hi tuipuikama thlâi bulbâwk nei ang deuh mai hi a ni bawk. 'Pygmy seahorses' an tih ang chí hi Pacific Tuikam thlang lam Australia (Queensland), Indonessia, Japan, New Caledonia, Papua New Guinea leh Philippines kiang tuipui kam lung hmûnahte an chêng. Hêng nungchâ mak danglam takte hian an chênna lung vêl chu an án êm avângin mît lâwng mai chuan han hmùh hlêih thêih lòh a ni thîn. An lan dân hmùhnâwm tak chu zîng lama a nû leh a pâ inçhâia an lâm húnah deuh chauh hmùh theih a ni thîn.

Ngaihtuah Têh: Hêng tuifinriat nungchâ mâwi takte chanchin in hriat tâk aţang hian, Isua nêna an inánna ngaihtuah tûrin in pâwl member-te chu sâwm la. Engtín nge an khawsa zia khân Pathian leh mihring inpâwh leh innêl taka inkawmna chu an entîr? Pygmy seahorse-ten an chênna hmún lungte an ang viau zêl thîn ang khân, Bible pawh hian Isua 'zâra nung, chê leh ruângâmnei kan ni' (*Tîrhkòhte 17:28*) tih a sawi. Helai thú êng aţang hian, kan thlarau nûnah tawngtaina hian eng hmún chang tûr nge a nih ang le?

RĀHBÍ 2-NA—Dàpçhuàh

ZĪRTĪRTÛTE PUÁL: *Isua a tawngtai thîn. Tawngtai thîlthêihna ríngtu a ni. Tawngtaina chuan Pathian kùt chêtîrin, mangan húnah rîlrû muánna a thlentîr thei tih A ríng a. Chûbâkah, A ngaihdân chuan nûna atâna thâwklâk a pawimawh ang hiála pawimawh niin a ngai a ni.*

ZĪR ZĀUNA

I. Chênchîlh Rawh (*Sâm 55:17; Luka 18:1.*)

Tûnkâr zirlai hian harsàt mangán húnah chauh ÷awngtaì ÷hîn tûr kan ni lo tih a sawi chiàng tâwk hlê a, (chùng húna Pathian àuh chu a sâwt tho bawk). A râlthlânna hmúnah pawh, Davida'n ÷awngtaina hmángin thlamuanna a chhár ÷hîn a. Nùn a râlthit viau lai pawhin, Pathian awmpuina zârah ngaihmuang taka awm thèih a ni ÷hîn. Hetiang ang boruak hnuaiyah pawh hian, Davida chuan Pathianin a âw A ngàihthlâksak dâwn tih ríngamna a nei tlát (*Sâm 55:17*). Isua'n A zirtírte hnêna Pathian lalram lo thleng tûr chungchâng A hrilh (*Luka 17:20–37*) khân, A thísawi khân a tirâlkhêl hlê mai. Hêng chângte hi chhiar nawn lehin, an dínhmúnah indâh chhín la. Hê thú ÷obul hi hlâuhna chungchâng a ni tih hrereng ang che. Zirtírten an hlâu va, an ngàih a muâng lovin, a phí buai hlê a ni. Isua khân fùihna thú a sawi thei a, sawi pawh A sawi ta rêng a ni (*Johana 16*).

Isua muánna râlthúam chu ÷awngtaì a ni ÷hîn a. A tèkhínthu sawiah pawh khân, hmeithâi pakhat beidawng mai dùh lo târlangin, Pathian pawh kan dâwr taima tûr a ni tih a târlang. Tèkhín thúa rorêltu ai khân A Pâ chuan A hnêna diltûte hnêna thil pêk a châk zâwk tih pawh a sawi bawk. Chutiang malsâwmna bîk dâwnna hnâr chu, thínlung inénfiah chungá, ÷ahnemngai leh chhèl taka ÷awngtaì a ni.

Ngàihthuàh Tèh: Hlâuhthâwnna kan nèih chângá Pathianin muánna min pêkna kawng chu ÷awngtaì chhánna hi a ni ÷hîn a, engati nge kan beisei anga thíl a danglam mai lòh vânga ÷awngtaì hi kan bânsan leh mai ÷hín?

II. Kan Tân A ÷awngtaì (*Marka 3:13, 14; Johana 17.*)

Tûnkâr zirlai hian ÷awngtaì ÷hîn Chhandamtu chu min kàwhhmùh a. Thàwhthánni zirlai khân Pathian mìhrínga lo chang, Isua khân ÷awngtaì tûl A tih ÷hín zia min hrilh a. Mahní tân pawh a dîl a, A kiang vèla awmte chhandam tûra A bèihna atân leh an mamawh phùhrûksak theih nân A dîl ÷hîn.

Rawngbâwl tûra kòh an nih hmâa zirtírte tâna Isua'n a ÷awngtaìsak ÷hín thú A sawi kha an tân chuan a chiàng duh ngáwt ang. Engati nge zankhuâa ÷awngtaì a ngàih ni ang? Ngàihthuàh Tèh: “Sawmpahnih zînga a tû mah kha, nungchang leh thèihna lama an ÷hatfamkim vânga thlân an awm lo. Krista chuan zír dùh leh zirtír theih tûr, an nungchang siamthah theih tûr mîte kha A thlang mai a ni. Kòh an nih lai khân tlin lòhna tak nei vék an ni, mahse chùng chu (Juda tih lòh chu) A khawngaihnaa lâk bosak niin, anmahníah chuan Isua'n vânlam nungchang chì hlúte chu tûhin, a lo ÷iak a, a lo tháng puitling chho ta a, Krista ána nungchang chu a lo ràh puitling ta mai a ni.”—*The SDA Bible Commentary*, vol. 5, p. 592.

Pâin Isua hnênah chiàng taka târlangin, khawvêl tidanglam tûra A hmán thèih tûr mìhríngte nungchang chu A hriattîr a. Chutiang ang hriatna ríl bîk chu Hnâr pakhat chiaah a tangin a dawng thei dâwn tih Isuan a hria a, chú chu [A Pâ hnêna] ÷awngtaina a ni.

Ngàihthuàh Tèh: *Johana 17* chhiar la. Isua'n zirtírte leh anni zâra A hmíng la ríng tûrte tâna thísak tûra A Pâ hnêna thíl bîk pathum A diltê chu târlang la. Isua kha ÷awngtaì ÷hang lo ni ta lo se, midangte tâna dílsak nachâng A hria a ngem le? In chhánna sawi tláng teh u.

III. Ngàwrh Taka ÷awngtaìin (*1 Thesalonika 5:17, 2:9; 3:10.*)

Bible a tang hian Isua kha A Pâ nêna inbèpawp deuh reng an ni tih kan hre thei a. Chutianga kan ngàih thèihna chhán pawh, Isua'n thílmak leh danglam eng emaw deuh A tih dâwn rêng rêng khân A ÷awngtaì ÷hîn tih kan hriatna a tangin a ni.

Luka 8:22–25-ah kha chuan, Isua'n ÷awngtaìna hlân hmasa lêm lovin, thlípui leh tuifâwn kha chu A hâu rêh nghâl mai a; chutiang tûr chuan thú A pe mai a nih kha. *Luka 5:18–25*-ah pawh, ke zéng hnêna kal tûra A tih khân, A ÷awngtaì hmasak áwm a lang lo. Zéng ÷hiante rínna chakzia leh sakhaw hruiatûte rín lòhna kha A hmû a, khâng mîte kha chuan A thíltiha sualte ngàihdam

vêl kha chu Pathian sawichhiatnaah an ngai thúng. Engtín nge Isua kha khatianga huaisen tak maia A chêt thèih zâwk le? Chhâna awlsam tak chu: Pathian mìhringa lo chang A nih vâng a ni. Mahse Isua kha keini neih phâk lòh nei ni ta se, engati nge zirtírte khân chutiang thiltihthèihna chu an nèih vê tho sí ni ang? (*Matthaia 10*). Isuâ chàkna thúrûk chu A Pâ thiltùm A hriat vâng a ni. Engtín nge A hriat bîk? A ÷awngtaí ÷hîn tlát a. Isua'n thúthlúkna A siam entírna *Marka 1:35–38*-a mi kha én la. Keini chu nî ilang, rawngbâwl na hmún dang kan pan san dùh ngèiin a rinawm thei mai lo maw? Isua kha chuan nî tina A rawngbâwl dân tûr ruâhmànna kha A Pâ hnên a ÷angin A dawng zêl ÷hîn a, a mamawhtû mipuite hnên A lo thlênin, an tân A che nghâl thei zêl mai ÷hîn a ni. Engati nge? Pathian ruâhmàn anga A chêt zêl vâng a ni a, chûng chu ÷awngtaí fona zâra A dâwn ÷hîn a ni bawk.

Ngàih tuàh Tèh: Isua chauh kha chhùm lo chàt lova Pathian nêna ìnbè zúi deuh reng a ni lo. Tìrhkòh Paula kha khatianga deuh tho chu a ni. *1 Thesalonika 2:9*-ah, Pathian tân 'chhûn leh zân' a thàwk ÷hîn tih sawi a. Enge ni a thúrûk chu? *1 Thesalonika 3:10* chhiar la.

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bêl

ZÌRTÍRTÛTE PUÁL: *÷awngtaí na zâra nùn-dang nèih hi tiâmsak kan ni a, chutiang Engkimtithèia Kùt chêtírna pawh a ni tho. Hêng thil pahnihte chungchâng hi, a hnuai zàwhna chhângin in ngàih tuah dâwn nia.*

Ngàih tuàh Tûr Zàwhnate:

- ❶ Thàwhlehni zirlai khân, ÷awngtaí na hmangin mahni a ìntìruah theih tih min hriattîr a. Mahni ìntìruah leh mahni ìnthìsan tih Paula'n *1 Korin 15:31*-a a sawi hi enge a ìnzawmna ni ang?
- ❷ ÷awngtaí leh ÷awngtaí naa dîl tûr hriat hian ìnzawmna a nei em? Kan zèi leh thiam viau húnah chauh kan ÷awngtaí tûr a ni lo tih zirlai hian a sawi. Engvâng nge? Engtín nge ÷awngtaí na Amah nêna hún kan hmán tûr chungchâng Pathianin min zirtîr?
- ❸ Mi tamtak chuan, thil sual eng emawte an tih hnû hian Pathianin A lo pawm dùh tawh lovang tih hlâuvín ÷awngtaí te an hrèh/inthlàhrúng ÷hîn a. Mìn biakpàwhna tûra Pathian tèhfung chu enge nge ni? Pakhat pawh A nei em ni? Sawifah la.

Nùnpui Atâna Zàwhna:

- ❶ Bible-a ÷awngtaí na eng kha nge i tân awmze nei deuh ber le? ÷awngtaí dân hmáng dùh deuh riaute i nei em? Bible-a ÷awngtaí na thûte hian ÷awngtaí chungchâng enge min zirtîr?
- ❷ Pathianin kan mamawhte, dùhzâwngte leh tihpuitlín dân ÷ha ber A hriat sí chuan, engati nge ÷awngtaí na dîl tûra min tih kher lêm le? Pathian hi kan mamawh min phùhrûksak tûr mai nge A nih a, kan dùhzâwng kan thlén hi Amah nêna ìnkâwm nêl zâwk tûra min sâwmna zâwk?
- ❸ I ÷awngtaí na Pathianin A chhân nghâl mai lòhin enge i tih ÷hîn? Engtín nge i tih zúi?

Thúhrétu Nih Nân:

- ❶ *2 Chronicles 7:14* chuan Pathian mîten mahni ìnggaitlâwma an ÷awngtaí a, A hmêl an zàwn a, an sual kawngte an hawisan chuan, an dîl na chu A lo ngaithlâ ang a, an ram A tihdamsak leh ang tih a sawi. Hêng châng malsâwmna a sawite hian huam vê lo riauva inngai rínglo hnênah enge i hrilh vê tâk ang?
- ❷ Nílâini zirlai khân kan mamawhte min phùhrûk tûra Pathian dîl ÷hîn tûrin min hrilh a (*Matthaia 7:7; Jakoba 4:2*). Eng thilte nge Pathian hnênah kan dîl ang? Eng thil nge pawmtlâk lòh? Mahni tâna ÷ha ber tûr ni lêm lo thil eng emaw Pathian hnêna dîltu chu engtín nge kan ÷anpui thèih ang?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *A hnuaià ðinhmùn a sawi hi in pàwlte hnênah hrilh la. Hê mê mamawh nia an hriat chu sawitêr hlawm ang che.*

Mi pakhat chuan a ðhian hnênah a harsatna neih thû a hrilh màwlh máwlh a. Ani chu Pathian ringtu chu a ni a, mahse a chung a thílthleng avângin a zâm deuh riau mai a. Pastor a nih avângin Pathian thílththeihzia hriatna chu a nei ða hlê a. Mi tam takte nùna Pathian hnathawh lo langte pawh a hmù bawk ðhîn a. ðinhmùn khìrh taka awm Pathianin A tìhdam leh tâkte pawh a hmù tawh a ni.

Tichuan, kòhhran member duhàwm tak chu a dam lo va, tûnhmâ a lo tih fo tawh ðhîn angin a ðawngtaisak a. Hê mi pawh hi tidam tûrin Pathianin thílththeihna A nei tih a hria a, amâ nùnah pawh Pathian hnûhmâ hmùh tûr a nei nual tawh a, a ðat leh mai pawh a ring hlê. Damlo thíchhâwng tân chuan damna ðilin châte a nghei a, ðahnemngai takin a ðawngtaisak zêl a. Hriak pawh a lo hnâwih tawh bawk.

Chutichung chuan, a beisei lòh ang takin, member chu a chàthla ta tho mai sí a ni. Hetiang taka ùrhsùn leh thèihtâwp chhuah chung a ðilna chhân ni ta sí lo, nùn beidawng chuan sawi tûra hlêi pawh hre lova siamin, ðawngtai rinna pawh a nei ta lo va. Thla tam vâk lo chínah phei chuan Pathian a rinna pawh a hlòh ta hial mai!

Hetiang anga lungngaih thû hi i hnêna rawn thlén ni ta se, i ðhian chuan Pathian leh ðawngtai thílththeihna rinna a nêih leh theih hrâm nân engtín nge i ðanpui/ðàn i lâkpui tâk ang?

ZÌRLAI-11—Zirlai Kàihtâwi—March 16, 2012

Châng Thlàn: *Sâm 27:4.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Pathian thíl ruâhmàn—biakbûk te, kan lei khawvêl awmpúng te leh themthiam kùtchhuak mawi tak takin an târlante hian, A nungchang hrethiam leh ngaihlu tûrin min ðanpui ðhîn.

Vèi Tûr: Pathianin Amâ chhûnglam dùhawmzia A târlan mâwina a taka chàn.

Tih Tûr: Vânlam Bêlvàwtuin Amâ ropui nâna A bêlvuakte A sâwngbâwl ðhîn ang hian, Pathian chuan Amâ dùhdân anga min cheibâwl tûra dikna leh mimal taka min hmangaihna A nei tih pàwm.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Ruâhmântu Ropui Chu

A. Engtín nge Pathianin A nungchang târlangtu biakbûk sak dân tûr chu chipchiâr taka A lo ruâhman fel thlíphlêp? Hei hian chibaibûkna chungchâng enge min zirtêr? Eng hmanráw hmángin nge Ruâhmântu Ropui chu a thàwh a, anmahni Siamtû nungchang chungchâng enge min zirtêr?

II. Vèi Tûr: Thianghlím Mâwina

- A. Pathian mâwina eng tak chu nge—thílsiam, rìmâwi, chibaibûkna thílte, leh A Thû hmanga puânchhuah ni a, Amah ána nei tûra kan nùn min siam thár leh ðhîn?
- B. Pathianin mí A hnèhthèihna lo pàwm dùhna tûrin engang boruak hi nge sâwtpuiawm deuh?

III. Tih Tûr: Keini Hi Bêlté Kan Ni

- A. Eng emaw châng chuan keinî hi a duângtu ni lovin, A dùh ang hmêlhmang pûa A duân bêlte chu kan ni zâwk tih hi thèihngihl a áwl viau ðhîn. Pathian chu Bêlvàwtû A nihna anga chêtêr mai hi enge a hlâwkpuaiawmna?
- B. Pathianin A dùh anga min cheibâwl awlsam zâwk thèih nân enge kan tih thèih ang?

KHĀIKHĀWMNA: Themthiam ropui tak, Pathian chuan A mâwina chu themthiam leh zèi taka thíl a lantûrna hmangin hmùh theih a ni ðhîn a, chûng zînga ropui ber pakhat chu, kan thînlung Amah ána neia A siam chhòh zêlna hi a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Tûnkâr zirlai hian thîl siâm tûra Pathian fîna chungchuânzia a târlang dâwn a. Sualna khân Pathian thîlsiam chu a tikhaw lo hlê tawh chungin, Pathian thîlsiam mâwina chu a la nuai bo vék bik lova, chûng chu thlarau lam thîlah leh langthei thîl lamah pawh hian hmùhthèih a la ni zúi zêl tho a ni.*

ZÌRTÎRTÛTE PUÁL: *Tûnkâr zirlai sawihona i nèihchhòhpui zêl laiin, mihring tlù tâte leh Pathian themthiamzia chu chik deuh takin in ênho zêl dâwn nia. Keinî mihringte pawh hian themthiamna sâng tak kan nei nân, Pathian nêna khâikhîn râlah chuan la inlâhlel tak kan ni tho mai.*

Thiamna hi rîlrûa awm, ðang zêl a ni a. Monet thîlziak leh cheimâwite chuan mîte rîlrû a khâwih hlê ðhîn a, mahse an hrâlhchhuah (lilam) dâwna sùm leh pây khati zât zât an chhâwp chhuak kher kha chu mi tam takin an hrethiam thei lo. Mi tam takin khawpui liante tlâwhin, sumdâwnna hmúnpuî vêla mithemthiam kùt chhuak lo awm chûk mai ðhîn chu mak an ti hlê ðhîn a ni. Mihringten chutiangan an themthiamzia chu lanchhuahtîr bawk ðhîn mah se, mâwina tak chu a thlîrtu mitah a awm zâwk a. Pathianin thîl A siam pawh khân, mâwina chu Amahah an bél dùh êm lo a nih pawhin, a kùtchhuakte mâwi leh mit tihlâizia chu hnial theia ram an awm méuh lo vang.

Ngâihthuàh Tèh: In pâwl member-te chu mithemthiam kùtchhuak an hmùh, an ngâihân deuhthe sawi tûrin sâwm la. An sawi deuh ðhéuh hnûah, thîl rêng rêng ‘mâwi’ leh ‘mâwi lo’ an thliârna tûr (criteria) chu engte nge sawitîr bawc ang che.

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchhuàh

ZÌRTÎRTÛTE PUÁL: *A hnuaia ZÌR ZÂUNA in lùhchilh laiin, Pathian thîlsiam leh kùtchhuakte mâwi chungchuânzia chik takin ngâihthuàh tâng ula. Hêng Pathian thîlsiam mâwi tak takte hi Amâ mamawh phùhrûk nân leh mâwi tih atân ngáwt a ni lo va, hêng thîl mâwi A siamte hi mihringte tâna malsâwmna leh Pathian ropui nân tùm thûk zâwk nei an ni.*

ZÌR ZÂUNA

I. Khawvêl Púm Màmàwh (Sâm 27:4; Jeremia 18:3–10.)

Bible thú chângte chik taka kan zir dâwn rêng rêng hian a thú tóbul hi a pawimawh hlê ðhîn a ni. Sâm 27-ah, Lal Davida’n Pathian hmún thianghlím a tlâwh phâk lo ni âwmin a lang a. Pathian nêna inzawmna tichâk ðha ber ðhîntu, Amah chibaibûk nâwmna (mâwina) chu chang vê phâk lovin a awm tlát mai sí a. Pathian hmún thianghlíma Amah chibaibûkna nèih a châkzia leh, Pathian In ngêia Amah chibaibûkna zâra A mâwina hmùh leh thèih a dùhthû leh, Amah a rínchhânzia chu hlathú mâwi takin a phuah ta a ni.

Davida khân Pathian ina thîl mâwi eng chu nge hmùh a dùh? Tempul chu inthâwina leh thísén hmún a ni ðhîn a. Chutia han mâwi tèhluâ chu a ni hrân lo nân, Davida chuan chuta rawngbâwlna hmânga Pathianin ngâihdamna leh dinhmun ngâi luàhtîr lehna tûra A ruâhmanna dùhawm A dàh chu a hmù tlát a. Hê thîl mâwina tak hi a naupân deuh lai a tanga a ðhân hnán leh amâ lungphûa phú tel tlát tawh chu niin, a thlâhlèl ngâwh ngáwih ðhîn a ni.

Lal Davida’n Pathian mâwina hmùh a châk hlê ðhîn tih kan hria a, mahse Pathian hian chutiangan thlâklèlhna chu A nei vê rêng em le? Chutiangan hawi zâwng deuh chuan Sunday zirlai

khân a târlang a. *Jeremia 18:3–10* pawh hian Pathian chuan A mîte chu Amân a siamsak tawh ram mâwi taka an lo lét leh kha hmùh A chhâk hlê angin a sawi tlát mai.

Ngàihthuàh Tèh: In pàwl member tû emaw chu *Jeremia 18:3–10* chhiat tûrin sâwm la. Pathianin A mîte A hmùh dân ni âwm chu khawilai thû hian nge târlang fiah ber ang? Bêlvàwtû bêl vuakte kha mîte hmâa pholan sàtliàh mai atân ni ta se, ƣangkaina tak a awm lêm dâwn em ni?

II. Innèih Mâwina leh Thiltùm (*Exodus 25:1–9; 1 Petera 2:9.*)

Phùhsawn theih tûra thlâlêra biakbûk an sàk mâwizia leh *1 Petera 2:9*-a a sawi mihringte hmanga dín in (kòhhran) chu khâikhín la. Thàwhƣanní zirlaiin mâwi taka a târlan hi zírín, Pathian khân biakbûk sàk dân tûr chipchiar taka A sawi kha tihpàl thíl a ni lo. Amah ngèiin engkim A ruâhmàn lâwk dîmdiâm a, a hmanruâ tûrte pawh A thlang lâwk diâm a, A vil zúi zêl bâkah, sak zàwh a nih pawhin mal A sâwmsak lehzêl a ni.

Pathian chu A hmíng pû leh Amah zuia inchhâlte chungah hian chutiang tak chuan A la dùhtui zêl a ngem le? *1 Petera 2:9* thû hi chîk deuh zâwkin ngàihthuah vang vang la, khawvêl hnêna A thûhretûte ni tûra kòhna a ni. Pathian mîte chu thlàn, lal hnam, mi bîk an ni a, mahse hêng mîte hi hmêlthâ leh mi tlâwntlâi thâ an ni kher lo. Annî chu “thím atâ chhuak a, A êng mak taka lût tûra kòtu fâknate chu puâng chhuak tûr” an ni zâwk.

Heta ‘fâknate’ tih hi ‘chùngnunnate’ emaw ‘thàtfamkîmnate’ emaw sawina niin, chutiang nihna chu thiltihin a lang chhuak reng thín a ni. A sawi tak pawh chu Pathian nungchang ropui, hmangaihna thûk leh misualte chhandam nâna khawngaihna kawng A hàwmsak (*Exod. 34:6, 7*) chu a ni baw. Pathian chuan kòhhran hi A ta puâl anga énin, member-te pawh chu A nungchang dùhawm tak puangchhuaktu, mi zawng zawng chungah A thátna leh zàhngaihna lantîrtu ni tûrin A dùh a ni.

Ngàihthuàh Tèh: Thlâlêra biakbûk an sàk mâwina leh Pathian mîte incheimâwina inánna leh danglam deuhnate chu khâikhín la. Pathian chu A hmâa rawngbâwltû tûr puithiamte inbél tûr thàwmhnâw thùidânah khân A dùhtui hlê mai a nih kha. Tûnlai hian kan thàwmhnâw inbél chungchângah hian Pathian chu A la dùhtui tho a ngem le? Engtín nge Pathian dùh ang mâwina leh Bible-in ‘in nih ang ang khân lo kal rawh u’ a tih ang hi engtia sawi rem tûr nge ni ang?

III. Hlâ A Nì Lék Lo (*1 Chronicles 23:5; 2 Chronicles 5; 29:25.*)

Chìbaibûkna hi Bible thúpui ber a ni. Indona ropui thúpui ber pawh mihringte hian tûnge chìbai bûk tûra kan thlàn tih a ni ber. Bible-a Juda Lalte (*Chronicles*) bu khatna leh hnihna hian Pathianin rimâwi A ngáinàtzia hi an sawi chiâng ber mai âwm e.

Tûnkâr chhûng hian *2 Samuela 23:1, 2* leh *2 Chronicles 29:25* aƣangin Pathianin Davida chu rimâwi A thlântîr tih kan hria a ni. Chû chu engang taka zàhawm nge ni? Amah chìbai an bûk thèih nân leh, an zinga A chên thèih nân, Pathianin hnam púm pui chhanchhuak lo ni ta se, (*Exod. 25:8*), engah tèhlúl nge chìbaibûkna chungchângah chuan fimkhúr leh dùhtui tak A nih lòh ang ni? Solomona tempul sak hlán a nih pawhin, hlánna thíl vèlah khân Pathian chuan ropui leh mak takin A rawn chhâng a nih kha. Thúthlúnna Bâwm a lo thlèn pawh khân, “Tâwtáwrâwt pûte leh zâipâwlte chu LALPA fâkna hlâ sâ a, A hnêna lâwmthu sawina hlâ sâ tûr an ni. Tâwtáwrâwt te, dârbenthék te, leh thíl rí thei dangte nênzâwpawl chuan LALPA fâkna hlâ, ‘LALPA chu fâk rawh u, A thà sî a. Kùmkuâin min lánat reng a ni’ tih an sa ta tuâr tuâr a. LALPÂ in Tempul chhûngah chuan chhûm a khàt tâ a. LALPÂ ropuina chhûm chu Tempul chhûnga a khàh tlát avângin puithiamte chuan rawng an bawl thei lo,” (*2 Chron. 5:13, 14, NIV*). Hetiang ang chî hian awmze thár neiin ‘Amah chu fâk tûrin’ phûrna min pè thín a ni lâwm ni?

Ngàihthuàh Tèh: Chibaibûknaa rìmwàwi tùm hi tûnlai kòhhran chhûnga ìnhnialna tichhuak nasa ber chu a ni zui ta zêl a. Bible-ah pawh rìmwàwi a sawi viau lai hian, chibaibûknaa ìnhmèh leh ìnhmèh lo tía lo ngàihthèih lòh viau hi enge a chhán ni dâwn le? Tempul hlánnaa rìmwàwi tùmte khân Pathian awmpuina chu a híp chu a ni lâwm nî?

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bêl

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Mahnî dinhmùn inénna tûr mimal taka chhân chí zàwhnate hi chhâng tûrin in pàwlte chu fùih la. An chhánna sawi chhuak châk an awm pawhin hún siamsak ni se.*

Ngàihthuàh Tûr Zàwhnate:

- ❶ Pathian mâwina hi tùmnei rân, awmzè nei tak leh min châwisângtu a ni thîn. Mìhríngte hi Pathian anga siam kan nih sí chuan, engati nge kan hmêl landân hi kan éngto tèhchiam thín? Hetiang kawnga rílrù nuâm zân lova kan àwm chhán hi Pathian thûa chuâng lêm lo, khawvêlin mâwina a sawi dân vêl vâng hi a ni ber zâwk lo maw?
- ❷ *Sám 139* chhiar la. Engati nge Davida khân thísiam tûra Pathian finna hi màk a tih êm êm? Mìhríngte A siam kawnga Pathian thènthiamzia ngàihthuahin, engtín nge kan taksate ùlùk zâwka enkawltûah kan tòn theih ang?
- ❸ Níngânî zirlai chuan, Pathian chuan Amah ána neia min siamthàrleh hi A túm hlê tih a sawi a. Kan nùna chutiang lo thlèn famkimna tûr dâltu ber chu enge ni? Chutiang atân chuan Thlarau Thianghlím hi engang taka tângkai nge ni thîn?

Nùnpui Atâna Zàwhnate:

- ❶ Tûnkâr zirlai hian Pathian min chhèr mâwina hi tàwrh hrèhawm takte pawh a ni thei tih chiang takin a sawi a. Nangmâ nùnzia englai tak kha nge Pathianin han cheimâwi deuh se i dùh? Chû chu A hnênah i thlén tàwh em?
- ❷ Engtín nge midangten anmahniâ mâwina awm hmùthiam tûra i tãnpui thèih ang? Anmahni thèuha hlùtna an nèih chu engtín nge Bible a tãngin i kàwhhmùh thèih ang le?

Thúhrétu Nihna Atân:

- ❶ Ellen G. White chuan tihian a ziak, “Isua’n zirtírte A kòhna chhán chu, A hnêna an hriat leh an hmùhte puang dàrh tûra tìrh chhuah tûrin a ni. An hnêna thàwh tûr pèk hi, Krista hnêna hnà pèk tih lòhah chuan, mìhríngte hnêna hnà pèk azawnga pawimawh ber a ni a, khawvêl chhandam nâna Pathan thàwhpuitûte an ni dâwn a ni.”—*Chatuan Nghahfâk*, p. 271. Mìhríng tlu tâte hnêna chutiang màwhphùrhna sâng leh ropui Pathianin min pèkna a tãng chuan, eng mâwina tak nge i hmùh? Hei hian keimahnîa Pathianin thíl A hmùh chungchâng enge min hrilh?
- ❷ Bible chhûng khawilai thû hi nge mâwi i han tih deuh ber le? Chutianga mâwi i tih deuh bîk pahnih khat chu thlang chhuak la, ringtu ni kher lo i thian tûte emaw hnênah hrilh vè ang che. Nangmâ nùna i sâwtpui leh awmzia a nèih dânte pawh hrilh ngêi bawk ang che.

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *John Keat-a thúsawi lâk tak hi chhiarin, an hnênah ziakna tûr hmanruâte sém la. Hêng zàwhnate hi chhâng tûrin sâwm ang che: Lei leh vânah pawh ‘thútak’ áia thíl mâwi enge awm chuâng? In pàwlten an chhân zàwh vèleh, a hnuaia mí chi hrang hrang tãrlante ang tâna awmzia a nèih thèih dân tûr chu chík takin ngàihthuah ang che u.*

Tûnkâr zirlai thuhmahruai lamah khân John Keat-a’n mâwina chungchâng hlathú mâwi taka a sawi chu târlan a ni a. “ ‘Mawina hi thutak a ni a, thutak hi a mawî bawk a ni’ tih zawng hi (a

ni mai a, chû chu i hriat chuan) Khawvêla hriat i mamawh zawng chu, i hré vék tawh tihna a ni.”—*Ode on a Grecian Urn*.

Johana 14:6-ah, Isua'n thíl hrang hrang zîngah, Amah chu Thútàk a ni tih a ìnpuàng a. Chû chu i man em? Thútàk chu Mimal a nih chu. Chû áia thíl mâwi leh dùhawm zâwk, Isua hriat áia pawimawh zâwk eng dang nge awm thei chuàng ang ni? Engtín nge Isuaa thútàk awm chuan hêng a hnuai mi chì hrang hrangte hi a tihfín, tihdanglam, thàntír thèih ang le?

1. Hnùchhàmte
2. Politician-te
3. Thalai rualte
4. Sîpai leh an hotù lalte
5. Hausâte
6. Bàwrhsâwm thí mai tûrte
7. Kawppui neite
8. Nû leh pête
9. Pastor-te
10. Dânhre mi (ukilte)

ZÌRLAI-12—Zirlai Kàih tâwi—March 23, 2012

Châng Thlàn: *Jeremia 31:3*.

Zírlaite Tân:

Hriat Tûr: Pathianin keimahnî nêna ìnlaichîna min nêihpui A dùh ang entîrna tûr, Bible thàwnthûa mipa leh hmeichhè ìnmangaih (ngàihzâwn) leh ìnnêlzia thàwnthûte énnâwn.

Vèi Tûr: Innèihnaa ìnkûngkàihna thûk leh ríl kan nei anga Pathianin ìnlaichîna thûk mìn nêihpui A dùhzia hriatna nêih.

Tih Tûr: Ìnkawmnêl leh ìnggàihzâwn kawnga âwm leh mâwi tâwk nêih thiâm.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Ìnmangaihna Châwisâng Pathian

- A. Bible thàwnthû engte hian nge Pathianin ìnggàihzâwn hmangaihna leh ìnnèihna A châwisân lam thû târlang?
- B. Engtín nge Pathianin ìnmangaihna kawng dâpa A bèih hmâwrbâwkna leh, A mîte nêna thlarau lama ìnnêl taka àwmpui A dùh thû chu A sawi?

II. Vèi Tûr: Hmangaihna Huân

- A. Engtín nge *Solomona Hlâ* hian ìnnèihna hrisêl ang chîa taksa leh rílrû chéna hlimna leh ìnkawm hlimna thû a sawi?
- B. Engtín nge chutiang taka thûka ìnkawm nêlna ang chu Pathianin min nêihpui A dùh thín?
- C. Engtín nge kâwppui nei lote hian ìnnêl taka ìnkawm hlim an châkna chu an tihpuitlín vè ang?

III. Tih Tûr: Ìnkawmnêlna Tháng Zêl

- A. Rílrû leh taksa lam pawha ìnkawm nêlna ang chî chu, eng rílrû leh thítih ang chîten nge châwm deuh ang?
- B. Ìnnêl taka ìnkawmna hrisêl atâna a zâwn àwlina chu eng thílte nge ni ang? Ìnkawmnêlna tihkhaw lòh theihna chu engte nge ni a, engtín nge chutiang harsátna làkah chuan kan ìnvên theih ang?

KHÁIKHÁWMNA: Eden Huâna ìnneihna hmasa ber aţanga *Thúpuan*-a Berâmno núpui nêihna ìnkârah hian thàwnthû dang a ìnzèp têu h mai a, Bible hian ìnlaichîna hrisêla ìnggàihzâwnna, hmangaihna leh ìnnêl taka ìnkawm thianghlimna leh mâwina a târlang a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thàna Atàna Thú Bùlpui: *Pathian chuan mìhringte hi mimal bik nihna nei, nasa taka hmangaihna pe chhuak leh dawng theiin A siam a ni.*

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Hê zirlai hi nùpui-pasal kâra inhmangaihna chungchâng zirlai a nih ber avângin, nûlá-tlangvâl, zawnglai, nûpa inthen, inkàwpkâi tha lo zingah chuan tawng fimkhùr zual a ngai deuh ang. Hmangaihna hi inlaichinna hrisêla thil pawimawh tak a ni tih sawiin, kilkhâwr tak thlenga sawi kher a tûl lovang. Bulñan dân tûr kawng hnih chu a hnuaiah hian a awm e:*

Hàwn Nân 1: In pàwlte chu, thumal khat léka inlaichinna hrisêl leh nghèt sawi tûrin sâwm la. Chutiang an tawngkam hmàn apiang chu, midangte pawhin an hmùh thèih nân, board-ah lo ziak zêl ang che. Chutiang an sawite hmang chuan zirlai bul i òan zúi dâwn nia: Heta târlan inlaichinna tha chî ang zawng zawngte hi, tû emaw nêna in inkûngkâihnaa bél thei tûr angin han ngaihruat chhin teh u. Chutiang taka inlaichinna dùhawm chu engmahin a tikhaw lòh mai theih lòh nân a châr nghèhna hman ni lehngghâl pheï se a va òh dâwn êm! Lungâwina kim, òinhmùn dùhawm ber in chên dâwn tihna a ni.

Hàwn Nân 2: Bible-a chuâng inlaichinna òh leh hrisêl zè hrang hrangte târlang tûrin in pàwlte chu sâwm la: Abrahama leh Sari; Paula leh Timothea, Naomi leh Ruthi, Jakoba leh Rakeli leh mi dang dang a tangte pawh khân. Chutiang inlaichinna hrisêlin nùn a châwm bèlhchhâh dân chu sawiho teh u.

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchhuàh

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Nùn hi inlaichinna bàwrkhâwm, hàwihhâwm leh dàwhthèihna mai bàka chêt tlânna a ni. Inpuibâwm leh inkâwm hlím tlâng tûra inlaichinna siamna a ni baw. Pathian chuan mìn hmangaih anga, eng emaw chén hmangaih thei tûrin mìhringte hi mìn siam a. Pathian hmangaihna ang chî hi nùnpuï dân kan zìrin, Pathian kòhhran leh keiní pawh kan intihâusa tlâng òh a ni.*

ZÌR ZÀUNA

I. Hmangaih Tûra Siam (Genesis 1:27.)

Thísiam zawng zawng—thlâi leh nungchâ te, nungchâte leh mìhring, mìhring leh mìhring—hi eng emawti zâwng tal chuan ìnring tawn, màwhphúr tawn leh ìnchâwm tàwn òhêuh kan ni. Thísiam zàwh nî khân, mìhring: mipa leh hmeichhia A siam khân ìnrintawna bàk kal hlékin: ìnang, danglamna nei sî an ni a; thísiam dangten an phùhrûksak thei lòh, mi pahnih ìnphùhrù (intifamkim) tawn tûrin A siam ta a. Mipa leh hmeichhè inhmangaihna kha Pathianin anmahni A hmangaihna ang tho a ni a. Adama leh Evi-te khân an inlaichinna chu an châwm leh zàhthiam phawt chuan a òhângin, a puitling chho zêl dâwn a ni. An pahnih khân ìnggâihsak a, intiphuisui tawn tûr an ni.

Mìhringte inlaichinnaah hian hmangaihna hi a laipui ber a ni a, sual lo lùh hnù pawh khân mìhring thìlungah chuan a la châm reng tho a ni. Hmangaihna chuan Adama leh Evi-te rual khân Eden Huân chu a chhuahsan vè tho va, khata chin kha chu mìhringten an tihchhiat dèr lòh nân mìhringte hi a vawng zúi zêl a. Khawvêlah chuan sualna chu sosâng nasa hlê mah se, nùn ngaihlu tûr khàwp òhàna hi a la awm zúi zêl òh a ni.

Ìnrinchhân tlânna, bàwrhsâwm laia ìnpùihbâwmna, ìnkhawngaih leh ìnlainàtna—hêng ang zawng zawng hi hmangaihna târlanna niin, mìhringte kârah chauh ni lovin, Pathian leh mìhring kârah pawh a ni tho baw. Pathian chuan mìhring hi Amah angin A siam a—Amah anga awm leh khawsa tûrin a ni. Mìhringte an lo sual tâk khân, Pathianin Amah an ànna chu A hlihsak mai

bik chuang lo. An thilunga hmangaihna awmtîr zui zêl bâka mihringte chung a hmangaihna lantîr lehchuan ngaihna dang vak a awm dâwn em ni?

Ngàih tuàh Tèh: Setana pawhin kan nûna hmangaihna pawimawhzia hi chu a hre hlê mai a. Chuvang tak chuan hmangaihnaa inlaichînna tichhê tûra beiin, mahnî-hmasialna a châwivâwng tlat thîn. Hmangaihna dawng chiah lova i inhriat laia hmangaihna lantîr tûra thil i hnêh hmasak tûr chu eng thilte nge ni ang? Engati nge hmangaihna hi hriatna mai ni lo, nùn tluânghrui a ni zâwk tih hriatthiam hi a pawimawh?

II. Hmangaih Tûra Kòh (Genesis 2:23.)

Nùn hi inlaichînna leh inzâwmna hrui chu a ni takméuh mai—nang leh i kâwppui kârah te, fâte nêna inkârah te, nû leh pête kârah te, Pathian leh kan hnê te, kan thian te leh ran duat kârah pawh a ni vêl vék mai. In inlaichînna chu a hrisêl leh chàk pòh leh, i nûnah lungâwina i hmù nasa ting mai dâwn a ni.

Hmangaihna hi, inang vék lêm lo mah se, nùn hlimna hnùkpui chu a ni tho mai. Isua pawh khân hei hi uar takin, “‘LALPA i Pathian chu i thilung zawng zawngin, i thlarau zawng zawngin, i rîlrû zawng zawngin i hmangaih tûr a ni. Hei hi thúpêk hmasa ber leh ropui ber a ni. A pahniha chu chutiang thovin, ‘I vêngte chu nangmah i inhmangaih angin i hmangaih tûr a ni,’ tiin A sawi.” (Matthaia 22:37–39, NIV). Chû âia mâwlin Isua pawhin a sawi thei tawh chuâng lo. Inlaichînna tha siam tûr leh neih zúi zêl tûrin Kristian tinte chuan an ngai pawimawh tûr a ni.

Ngàih tuàh Tèh: Pathianin Adama a siam hmasa a, kâwppui a mamawh a ni tih A hmùhin, Evi kha A siam nghâl a. Khatieng taka Pathian Engkimhria khân engvânga siam rual nghâl lo nge a nih ni ang le? Adama siam zét hnûa Evi han siam leh khân an hmangaihna a puitling zâwk dâwn em ni ang? Chutieng ni ta se, engtín nge?

III. Dùhtaka Thlàn (Isaia 62:5.)

Johana hnêna A ruâhmànna hrilh a, A kòhhran tâna A dùhsakna thil ruâhmàn A sawi khân, Pathian chuan innèihna tha chungchuâng ngàihruatna hmangin, Amah leh A mîte inlaichînna nèihpui A dùh ang chu a sawi a. Keini mihringte chuan hmangaih nih kan dùh a, hmangaih tûr kan dùh bawk tih min hria a, chuvângin hetiang ngàihruatna hmánga thil sawi hi thil âwm tak, Pathian mîzia kan ngàihhlùt thiam theihna tûr a ni bawk.

La pawimawh zâwk cheu chu, Pathianin ngàihruatna A la hmang zui ta zêl hi a ni. Hún emaw chén innèih hnûa nûpa kâra hmangaihna lo dâi déuh ang hi ni lovin, tlangvâlin nùpui a nei tûr ang deuh hian min hmangaih a ni tih a sawi a. Hetiang hún lai hi chuan hmangaihna a sângin, intihlim áwlsam lai leh, inngàihdam nuâm tih lai, tihsual pâlhte pawh inngàihzâmsak awlsam lai a ni thîn. Pathian chuan innei thárten hlim taka hún an hmang anga nî tìn, engik lai pawha min hmanpui reng hi A dùh a ni. Indâwh hrâmna emaw, inremsiamna emaw, hlâwkpui tawna tûra thàwh dúnna ang chí ni lovin, innêl leh inpawh, inngàihsak leh inhmangaih tak chung a inlaichînna ang chí a ni zâwk. Pathian chuan hmangaih taka inlaichînna hi siamthat leh A dùh a. Ani chuan min hmangaih reng tawh a, zawnha awm chu: Keini hian kan hmangaih lêt vê dâwn lâwm ni?

Ngàih tuàh Tèh: Tûnkâr zirlaiah hian keini hi hmangaih tûra siamte kan ni a, hmangaih tûra kòh leh dùhtaka thlàn kan ni tih kan zír a ni. Engtín nge Pathian hmangaihna chu in chhûngkuuaa tha zâwka i lanchhuahtîr ang? Thàwhpuite chungah? Kòhhran chhûng lamah te?

⇒ Pathian chuan kòhhran hi ‘A mo’ tiin a sawi a. Kan Pathian kan hmangaihna leh chutieng thahnemngaihna ang chí kan nèih thèih dân tûr kawng chu engte nge ni?

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bèl

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Bible-a inlaichinna leh hmalák dân tûr ang chîte kha hmùchhuak tûrin in pàwlte chu fùih nân hmanng la. Pàwl hrang hrangah then hlawm la, a hnuai Bible châng hi chanpual tûrin i pe theuh dâwn nia. Lo kal khâwm lehìn, an thíl hmùchhuahte chu in sawiho dâwn nia.*

A. Adama'n Evi a'n hmù pháta a rílrû a sawina kha (*Gen. 2:18–25*), sual la hre lo, Siamtu Pathian nihna târlangtu a la nih lai a ni. Rílrû thianghlím, mahní-hmasialna la nei lo khân, Evi nêna an ìnhmùh khân thíl tha lam chu a sawi chhuak ta nghâl phawng mai. Kan inlaichinnate tihthát a, kan lo ìnhnâih zâwk thèih nân eng zir laite nge hêng châng ațangte hian kan zir chhuah thèih ang? Engtín nge Isua nêna thûk zâwka inlaichinna nêihnain mimal taka kan ìnlaichinnate a tihthát sáwt thín?

B. *Matthaia 26:6–13*. Hei hi thílthlêng pakhat, âwm leh mâwi pawh thlù lútùk lo chung a hmangaihna lantîrna thílthi Isua'n A pàwmpuina a ni. Khata Isuâ chêtđân sawifiahna chu engtiang nge ni thei ang? Engang chí đinhmùn angahte nge ìnsêngso nasa deuha hmangaihna lantîr hi thíl thih âwm a nih thèih ang?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Hei hi chu tûnkâr zir lai ațanga kan thíl zir chhuahte member-ten ataka an nùnpui thèih dân tûr kawng ìndàppuina atâna tih a ni.*

Tih tûr: Kòhhran huâng chhônga mimal tinte ìnlaichinna tihchàk dân tûr sawi tûrin member-te sâwm la. Hetah hian entîrna tlêm chu pèk a ni:

A. Zân program neih ní/hún tûr ruat. Nùpa tuakten hún hlimawm tak an hman thèih nân an fâte lo áwm/kilkâwisak tûr remruat lâwk diâm ni se.

B. Kâwppui nei lote tân ìntihhlímna. Kòhhran ìnâwpna chhôngah committee dínin, chû chuan mûmal takin program ruâhmàn thîn se.

C. Pa/Fapa leh Nû/Fànû ìntâwhkhâwmna hún. Chhôngkaw ìnlaichinna tihthâ zui zêl tûra ìnfùih dân kawngte hmùchhuah bêh zêl.

ZÌRLAI-13—Zirlai Kàihtâwi—March 31, 2012

Châng Thlàn: *Thupuan 22:12.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Isuâ lo kal lehna tûr beiseina leh Bible thútiamte thú tlângpui zam.

Vèi Tûr: Isuâ lo kal lehna hnâihzia leh nghâhlhèlhawmzia nùnpui.

Tih Tûr: A lo kal lehna phûr taka nghâh a, thlèn hmâtîr.

Thúpui Thèn:

I. Hriat Tûr: Lo Kal Leh Dâwn

A. Engati nge Isua chu a tak, hmùthèih ngêia lo kal tûra kan rín?

B. Engtia rei nge Isuâ lo kal lehna tûr hi kan lo nghâh tâk? Engati nge lo thlêng thuai tawh tûr kan rín?

C. Kristâ thihna leh A lo kal lehna ìnzawmna chu engte nge ni a, engati nge chutiang ìnzawmnate chu tûnlai Kristiante tân hian a pawimawh viau?

II. Vèi Tûr: Lo Kal Thuai Dâwn

A. Tihkhawtlâi deuh anga a lán lai pawh hian, engati neg Kristâ lo kal leh *thuaina* tûr hi rílrûa hriatna nei reng chung a nùn a pawimawh?

B. Kristâ lo kal leh thuaina tûr hian engang rílrû sùkthlêkte nge min pùttîr?

III. Tih Tûr: Thlèn Hmâtîrin

- A. Kristâ lo kê lehna tûr kan ngành mêk lai hian, eng thíl ang chîte nge tih pawimawh ang?
- B. Kristâ lo kal lehna tûr, *tìkhawtlài rih* ang tak, kan ngành mêk lai hian engang rílrù pùthmang làkah ngê kan ìnvên ngai?

KHÁIKHÁWMNA: Tlúkna aţang tawh khân, rêldikna, tihthianghlimna, sual chinfelna thlèntîr tûra Pathian lo chêt hún hi leia chêngte chuan an thlîr reng tawh thîn a. Krista pawhin chûng thútîamte chu A sawinawn leh bawk a, A lo kal leh thuai tawh ang tih kan ríng. Tìkhawtlài rih chu a ang viau nân, kan ngàihven a, A lo kal lehna hún atân kan lo ìnpèih diâm a ngai a ni.

Inzirtîrna Kàlphúng

RÀHBÍ 1-NA—Chàwhphûr

Thlarau Thànna Atâna Thú Bùlpui: *Seventh-day Adventist Kristiante kan ni a, Isuâ lo kal lehna tûr ngàihvèn leh, thúpui taka kan nèih reng hi a pawimawh a. Kùm eng emawti chhûng hê hún lo thleng tûr kan ngành chhûng hian, lo ìnthlàhdàh leh lo ngànhhlèh lòh deuh mai hi a áwl hlê a ni.*

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Hê zirlai hi Kristâ lo kal leh beiseina tìthàrna tûr niin—chû beiseina chu Seventh-day Adventist-te chuan a hùho leh mimal tak pawhin kan puâng chhuak mêk a ni.*

Keinî mihring, rei lo té dâm leh, Pathian tâna hún a danglam dân tûr hi ngàih tuah teh. Pathian ngàih tuah dân ang chuan kan ngàih tuah vê thei méuh dâwn em ni. Keinî chu kan ngàih tuahnate hi a tawng chham êm êm a ni. Engtín nge kan hriatna tlêmzia hréthiam chung a Kristâ lo kal lehna tûr chu chhèl taka kan ngành fân fân thèih dân tûr ni ang?

RÀHBÍ 2-NA—Dàpchuah

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Helai thû hi, Isuâ lo kal lehna beisei taka nghâktû keini hian enge kan tum tak chu tih kan ìnènfàhna tûr a ni a. Chutah chuan eng thilte nge kan ngàih pawimawh a, eng rílrù pú chungin nge tih leh, enge kan màwhphùrhna tih te kan thlûr zúi deuh bîk ang.*

Kan hmalam hún kan sawilâwk theih lòh emaw, kan thúnùn thèih lòh emaw vângte hian beidâwnna a lo chhuak thîn a. Keini Seventh-day Adventist-te hi chu, Isuâ lo kal lehna tûr chhuân eng emawti chhûng lo nghâk tawh kan ni a. Kan lo ngành chhûnga lo thleng ngêi tûr beidâwnna ang chí hi engtín nge kan chinfel tâk ang?

ZÌR ZÂUNA

I. Amân A Sawi Avângin (Johana 14:1-4.)

Thíl eng emawte hún rei tak i lo ngành chângin, rílrûa lo ngàih tuah reng chu a harsa thîn. Lo ngành chhûngin thíl eng emaw tûl riâu dangte lo awmin, lo ngàih tuah zâwkte a áwl hlê a. Eng emaw châng chuan lo ngành chu a nínawm rùm rúm thei bawk a, bân san hialte pawh a ni thei. Isuâ lo kal lehna kan ngành mêk pawh hi chutiang deuh tho chu a ni vê a: hún rei tak kan lo nghâk tâ a, damchhûng khawsàk ngàih tuah vêl nèn, chuta beiseina ngành mar pát a, lo hlimpui reng chu a har deuh thîn a ni. Kan lei damchhûng khawsakna vêlah hian kan lungâwiin, kan màwhphùrhna te, kan eizâwnna hnâ te, sumdâwnna te, zìrna leh thíl dang dangah kan inhambuai a. Kan rílrûte pawh chûngah ngáwt chuan kan hmang zo bawk a. Kòhhranin beiseina kan nèih vàwn nùn zèlna kawng tha ber chu Amah Isuâ chanchin thúpui bera nèih hi a ni. A lo kal lehna leh, chatuan ina min hruaina tûr thútîamte kan thìn lungah leh nuna tìthàrleh fo thín hi a pawimawh êm êm a ni. Amah ngèiin A lo kal leh tûr thû chu A sawi a, A lo kal leh ngêi ang. Lo

ngàihhàih thèih pawh a ni lo va, lâk kàwih vèl tûr pawh a awm lo, “Ka lo kal leh ang,” A ti mai a ni.

Zirtîrten hêng thû hi an hria a, an ríng hmiáh mai. A lo kal lehna tûr thútiâm kha ríng lo lo ni ta se, *Isuâ hnêna àwm* tih pawh chu intihdèrna ang a ni mai dâwn a sîn! Isuâ lo kal lehna ríng lo lo ni ta se, engtín nge Isuâ hnà bultán tawh kha an chhúnzawm tèhlúl ang ni? Isuâ thútiâm chu thúpui taka an nèihna avângin, hársàtnate sùtlangin, thihna híâl pawh an hmachhàwn ngam thîn a. Chû thútiâm leh A thihna hriatthiamna manthiamna tel lo chuan, eng beisei tûr nge kan nèih ang ní?

Ngàihthuàh Tèh: Isuâ lo kal lehna tûr hi awm lo ni ta ang se, Krista-ánna nei tûrin i bei zui zêl a ngem? Engvâng nge ni ang?

⇒ *Keini Kristiante chu, Isuâ lo kal lehna kan rínna zârah beiseina danglam tak neiin, hún harsá leh buaithlâk pawh kan hmachhàwn thei thîn a ni. Chutiang hársàtna húna i rínna vânga i paltlang theih tâk hún hnúhnùng ber kha engtik khân nge lo ni?*

II. Rínna Anga Núngin (Matthaia 28:16–20.)

Isuâ lo kal lehna nghâktu kòhhran hian lo nghàh leh rín mai bâk thíl tih tûr an nei a. Vawiin hian Isua chu lo kalin, ‘Enge i lo tih m êk a?’ tiin min zâwt dâwn ta se, “Chhèl takin ka lo nghâk reng che a ni,” ti ngáwtin chhâng dâwn ta ila, chû chu a tâwk lo vang. Kòhhran Pathian thú kalpui dân rín mai emaw, kan nûpa kâra rual taka nghâwngkâwl báh dún mai emaw, khawvêl thlémna chîm phâk lòha inthiârfihlîm mai emaw hi a tâwk lo. Isua chuan kòhhran thothâng thâ leh phûr ni tûrin min kova. Kan zâ hian A zirtîra ñang tûrin min ko thêuh. Chhandam kan nihnaa chiâng leh zual tûrin kan bèih a ngai a, midangte chhandamna tûr pawh kan engtopui a ngai tel bawk.

Seventh-day Adventist Kòhhran, a hmíng avâng leh a thúrín bûlpuite pawh hian, Chanchin Thà Thúpêk ropui (*Matt. 28:18-20*) phûr taka puângchhuak tûr a nihzia a târlang a. Chû kòhhran member-te kan nih sî chuan, chû thúpêk neitu chànchang kan ni ngêi tûr a ni. Isuâ lo kal lehna tûr kan nùnpui leh chhân lét dân tak mai hi Seventh-day Adventist Kristian kan nihna lantirtu ber pakhat chu a ni.

Kristian kòhhran hún hmasa lama zirtîrte kha kan tân entawn tûr an ni. Isuâ lo kal leh beiseina chu anmahní tiphûrtu niin, pâwnlam rawngbâwlina leh thúhretu nihna chu thúpui berah an nei a. Chuta tân chuan ìnpúpêkin, an sùm leh pai hausakna zawng zawng pawh an hlân fai vék a, midangte pawhin chutiangin an rawn zâwmin, an ti vè zêl bawk a. Kòhhran hmasa húna an hnà ruâhmàn dân chu mâwlmang tak niin, an chêt chhuah dân pawh chutiang tho chu a ni. Khatiang taka thàhnmngai leh ìnpê kha ni ta lo se, kòhhran kha a hlâwhchham ngêi ang. An thíl sawi leh tih engkim mai kha Isua lo kîr lehna tûr beiseina an nèih lam thû hlîr a ni thîn.

Ngàihthuàh Tèh: Isua’n A lo la kâl hún A tihkhàw tlâi chhán hi enge ni a i rín? Chû zàwhna chu ìnzawh àwm lòh tak a ni zâwk em?

⇒ *Kùm 1844-a Beidáwnna Rûnpui aţanga zirlai kan zir chhuàh thèih tûr thenkhat chu engte nge ni ang le?*

⇒ *Kristâ lo kîr lehna tûr thú chungá lo nghàh veng véng hi a tâwk lo. Tâwpna hún atân mahni kan lo ìnbuatsâih tûr a ni a—kan lo ìnpèih diâmin, kan ngàihvèn réng tûr a ni. Isuâ lo kal lehna tûr atâna mahni i lo ìnbuatsâih theih dân tûr kawng thenkhat chu engte nge ni?*

⇒ *Chanchin thâ la hre ngai lo angah ìnchán la. Chutah Pathianin A hmangaih che tih i’n hre ta hlâuh mai a. I tâna thî tûrin A Fapa A rawn tîr a, chûbâkah, chatuan núnna pe tûr chein A lo kîr leh dâwn lehngâl! Chutiang chanchin lâwmawm dawng angah chuan ìnchán chhín rawh le.*

Engtín nge Isuâ lo kal lehna tûr hi chutianga thú thárlâm leh thàhnem ngaihpuaiawm a nihna hi kan vawn nùn zêl theih ang?

RÀHBÍ 3-NA—Nùna Bêl

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Helai thú hi member tinten Isuâ lo kal lehna tûr an ngành chhûngin engtín nge an lo khawsàk ang tih hriattîrna tûr a ni. Hei hi hê leia Isuâ nùn dân énlêtna hmangin tih ni se. Leia A awm laia Isuâ khawsàk dân kha chik taka ngàih tuah tlângin, member-te chuan nùn tângkai leh dùhawm zâwka nun dân tûr kawngte an hriat theih nân tanpui ang che.*

Isuâ Nùn En Rawh. Chanchin T̄hà bù lîte hian thlîr dân kawng lîin Isuâ chanchin an sawi a, a khawi pawh chu zîr nân hmáng ula a pawî chuâng lovang a, Ani kha a dam rei lova, mihring dam chhûng hún hmún thúma hmún khat ang vèl chauh a ni. A rawngbâwl chhûng pawh kùm 3½ âwrh a ni mai a, keinî rawngbâwl hún tlângpui âiin a tâwi zâwk fê bawk. Chutichung chuan, kùm tlêm tê rawng A bâwlna chuan khawvêl kùm sângnih chhûng hian hû a nei thúi hlê a nih hi. Mi tînin tel an châk vè thêuhna tûr ang nùn nèih dân tûr kawng tluângtlam tak chu han ngàih tuah dân chhín teh rêng. Bultân nân a heta zàwhnate hi i hmang dân nia: Seventh-day Adventist Kristian i nihna anga tih tûr damchhán i nèih chu engge ni? Chû thîl chu tipuitling tûrin engtín nge t̄an i lâk mêk? Nangmâ nùnah beiseina hian eng dinhmun nge a luàh? I thiltum leh ruâhmante chu hlén chhuak tûrin mimal taka thèihna leh mîzia dùhawm i nèih chu engte nge ni?

RÀHBÍ 4-NA

ZÌRTÌRTÛTE PUÁL: *Sabbath Sikul class ang, a hùhova han awmkâwmna ang chî-ahte hi chuan eng thúpui pawh hi han sawiho ilang, thahnem han ngàih viau maite hi a áwl thîn. Mahse a hnû kêr tam vâk lovah chuan kan zuái leh déuh mai a. Màwhphùrhna leh tûl nèuh nèuh dangte kan nei a, enge ngàih pawimawh ber tûr tih pawh kan ngàih tuah leh ta méuh lo zúi a. Chutianga a nih avâng tak chuan mi tìn hian min chàwkphurtû tûr thîl/hmanruâ emaw, thîl mìn hriatchhuahtîr leh theitu tûr eng emaw tak kan mamawh thîn a. Kawng dik zàwh zêlna tûra mìn vawng tûr langthei/hmùhthèih thîl kan mamawh a ni.*

Tihtûr: *Habakkuk 3:17, 18* chhiar la. Tichuan member-te chu mahnî ngàih dân sawina hún tlêm siamsak ang che. Chutah, thîl a kal fùh chiah lòh lai pawha kawng dik an zàwh zêl thèihna tûra an sâwtpui thèih tûr, hmanráw tângkai ngàih tuah chhuak tûrin sâwm la. Fiàhna leh lungngaihna hnuaiah pawh rínawm taka an đin zêl thèih nâna an sâwtpui tûr, Isuâ lo kal lehna leh chuta lo thleng tûr beiseina an nèih te sawi tûrin sâwm leh ang che.